

פְּשִׁיטְתָא עֵתִיקָא The Ancient P'shitto

Aramaic-English Interlinear

British and Foreign Bible Society Edition of 1905

The pointings of consonants are derived from the Estrangelo script of the Syriac Electronic Data Retrieval Archive (SEDRA), by George A. Kiraz, distributed by the Syriac Computing Institute.

Special permission for use of this text for publications is required. For information, contact: George Kiraz, Director of Beth Mardutho

This publication may be used for personal printing and academics.

**This transcription into Hebrew script,
and its corresponding English translation,
are both produced through the ministry of**

**Rick Wills, Wellsprings of Torah,
PO Box 446, Waxhaw, NC 28173 USA**

www.TorahWellsprings.org

All publication rights to the English translation are reserved.
Personal printing and academic use are permitted.

Table of Contents are posted at the end of this manuscript.
Start of Project: 07/18/2005 Current Progress: 12/28/2005

Pronunciation Chart

ד	ד	ט	ת	ת	ץ-צ	ז	ס	ש
d'h	d	t	t'h	s'th	tz/ts	z	s	sh

ל	ר	ג	ג	ק	פ	כ-ך	ח	ה
l'h	r'h	j'h	g	q	k	k'h	ch'	h'

ע	א	י	ו	ב
au	a'	yh/ih	w	v

ב	פ	פ-ף	ג-ך	מ-ם
b	p	f	n	m

◻ ⁻	◻ [.]	◻ ^{..}	◻ _⋮	◻ ₋	◻ _⋮
i'	ih	eh	oh	ah	uh

The ◻⁻ above a letter indicates the consonant is silent or nearly silent.

The combination of ◻_⋮ is the EW or UW sound.

The combination of ◻_⋮ is the OW or AW sound.

The ◻_⋮ is an OH sound, but not as strong as the ◻_⋮ combination, which is the OW (as in "own"). It is written as a simple O in this translation, but it is a subtle sound that is somewhere between the AH and OW sounds.

The absence of pointing for a consonant is treated as a Hebrew Shwa, being barely vocal at a syllable start, and truncated for a syllable closure.

The following combinations special treatment... An ◻^י is an EE sound.
An ◻^י is an EI sound. An ◻^י is an AI sound. An ◻_⋮ is an OI sound.

When a י (normally YI) is at the start of a word, it is pronounced as יא, having an EE sound. Any consonant that is not preceded by a vowel, nor carries a vowel, can quiesce or diphthong.

The consonants of יא-י-ה-ה-א are weak sounds, and quiesce (muted) or diphthong (slurred) at the start and end of words, and when not linking nor carrying a strong vowel.

forth Yeshue (Jesus), who was called M'shicho (Messiah).

17 כְּלִיזָא הַכִּיל שְׂרַבְתָּא מִן אַבְרָהָם
 עֲדִמָּא לְדָוִד שְׂרַבְתָּא אַרְבַּעַסְרָא וּמִן
 דָּוִד עֲדִמָּא לְגִלְזָתָא דְבָבֶל שְׂרַבְתָּא
 אַרְבַּעַסְרָא וּמִן גִּלְזָתָא דְבָבֶל עֲדִמָּא
 לְמִשְׁיָחָא שְׂרַבְתָּא אַרְבַּעַסְרָא:

Therefore, all the generations from Avrohom to Dawidh were fourteen generations; and from Dawidh to the exile of Bovel (Babylon) were fourteen generations; and from the exile of Bovel (Babylon) to the M'shicho (Messiah) were fourteen generations.

Birth of M'shicho

18 וְלִדְהָ דִּין דִּישׁוּעַ מִשְׁיָחָא הֲכֵנָּה הוּא
 כַּד מִכְרָא הָוִת מַרְיָם אִמְהָ לְיוֹסֵף
 עַדְלָא גִשְׁתִּיתָפוֹן אִשְׁתַּכַּחַת בְּטַנָּא מִן
 רִוְחָא דְקֹדֶשׁ:

Now the birth of Yeshue M'shicho (Jesus the Messiah) was like this... though his mother Mar'yam (Mary) was betrothed to Yawsef (Joseph), they had not yet consummated – yet she would be found to be pregnant on account of the Rucho D'qudsho (Holy Spirit).

19 יוֹסֵף דִּין בַּעֲלָהּ כָּאֵנָּה הוּא וְלֵיאָ
 עָבָא דְנַפְרָסְכָּה וְאִתְרַעֵי הוּא
 דְמִטְשִׁימָת גִּשְׁרִיהָ:

Her husband Yawsef (Joseph) was righteous, and did not desire to scandalize her, yet he was still considering how to secretly dismiss her.

20 כַּד הָלִין דִּין אִתְרַעֵי אִתְחַזֵּי לָהּ
 מְלָאכָא דְמַרְיָא בְּחֻלְמָא וְאָמַר לָהּ
 יוֹסֵף בְּרָה דְדָוִד לָא תִדְחַל לְמַסַּב
 לְמַרְיָם אֲנִתְתַּךְ הוּ גֵיִר דְאִתְלִיד כָּה מִן
 רִוְחָא הוּ דְקֹדֶשׁ:

But while he was still pondering these things, there appeared to him a Malacho D'moryo (Angel of the Lord) in a dream, and he said to him, "Yawsef (Joseph), son of Dawidh (David), do not be afraid to

Oso brought forth Yahushofot;
 Yahushofot brought forth Yurom;
 Yurom brought forth Uziyo;

9 עֲזִיזָא אֹלִד לְיוֹתָם יוֹתָם אֹלִד לְאָחוּ
 אָחוּ אֹלִד לְחֻזְקָא:

Uziyo brought forth Yuthom;
 Yuthom brought forth Ochoz;
 Ochoz brought forth Chezaqyo;

10 חֻזְקָא אֹלִד לְמַנְשָׁא מַנְשָׁא אֹלִד
 לְאַמֻּן אֻמֻּן אֹלִד לְיוֹשִׁיָּא:

Chezaqyo brought forth M'nashe;
 M'nashe brought forth Amun; Amun
 brought forth Yushiyo;

11 יוֹשִׁיָּא אֹלִד לְיוֹכְנָא וְלֵאחֻוָּהִי
 בְּגִלְזָתָא דְבָבֶל:

Yushiyo brought forth Yukhanyo
 and his brothers during the exile of
 Bovel (Babylon);

12 מִן בְּתֵר גִּלְזָתָא דִּין דְבָבֶל יוֹכְנָא
 אֹלִד לְשִׁלְתָּאִיל שִׁלְתָּאִיל אֹלִד
 לְזֹרְבָבֶל:

After the exile of that Bovel
 (Babylon), Yukhanyo brought forth
 Shelathil; Shelathil brought forth
 Zurbovel;

13 זֹרְבָבֶל אֹלִד לְאַבְיֻד אַבְיֻד אֹלִד
 לְאַלְיֻקִים אַלְיֻקִים אֹלִד לְעֹזֻר:

Zurbovel brought forth Avi'yudh;
 Avi'yudh brought forth El'yoqim;
 El'yoqim brought forth Ozur;

14 עֹזֻר אֹלִד לְזֹדְחֻק זֹדְחֻק אֹלִד לְאַכְיִן
 אַכְיִן אֹלִד לְאַלְיֻד:

Ozur brought forth Zodhuq; Zodhuq
 brought forth Akhin; Akhin brought
 forth Eli'yudh;

15 אֲלִיֻד אֹלִד לְאַלְיֻעֻזֻר אֲלִיֻעֻזֻר אֹלִד
 לְמִתָּן מִתָּן אֹלִד לְיַעֲקֹב:

Eli'yudh brought forth Eli'ozor;
 Eli'ozor brought forth Mothon;
 Mothon brought forth Yauquv;

16 יַעֲקֹב אֹלִד לְיוֹסֵף גְּבֵרָה דְמַרְיָם
 דְמַרְיָא אֲתִילִד יִשׁוּעַ דְמַתְקָרָא מִשְׁיָחָא:

Yauquv brought forth Yawsef;
 Yawsef (Joseph) was the husband of
 Mar'yam (Mary), and she brought

'מתי א' ~ Matthew 1

Manifest of M'shicho

1 כְּתָבָא דִּילְדוּתָהּ דִּישׁוּעַ מִשְׁיָחָא בְּרָה
 דְדָוִד בְּרָה דְאַבְרָהָם:

The manifest of the birthline for
 Yeshue M'shicho (Jesus the
 Messiah), son of Dawidh (David),
 son of Avrohom (Abraham)...

2 אַבְרָהָם אֹלִד לְאִישָׁאק אִישָׁאק אֹלִד
 לְיַעֲקֹב יַעֲקֹב אֹלִד לְיִהוּדָא וְלֵאחֻוָּהִי:

Avrohom brought forth Ischaq
 (Isaac); Ischaq brought forth Yauquv
 (Jacob); Yauquv brought forth
 I'hudho (Judah) and his brothers;

3 יְהוּדָא אֹלִד לְפָרְזִי וְלִזְרָח מִן תָּמָר
 פָּרְזִי אֹלִד לְחַצְרוֹן חַצְרוֹן אֹלִד לְאַרְם:

I'hudho brought forth Par'tz and
 Zar'ch by Tamor; Par'tz brought
 forth Chetrun; Chetrun brought
 forth Orom;

4 אָרְם אֹלִד לְעִמְיָדָב עִמְיָדָב אֹלִד
 לְנַחֲשׁוֹן נַחֲשׁוֹן אֹלִד לְסַלְמוֹן:

Orom brought forth Aminadov;
 Aminadov brought forth Nachshun;
 Nachshun brought forth Sal'mon;

5 סַלְמוֹן אֹלִד לְבָעֻז מִן רָחַב בְּעֻז
 אֹלִד לְעֹבֵיד מִן רָעוּת עֹבֵיד אֹלִד
 לְאִישִׁי:

Sal'mon brought forth Bo'oz by
 Rochov, Bo'oz brought forth Uvidh
 by Ro'uth; Uvidh brought forth
 Ishai;

6 אִישִׁי אֹלִד לְדָוִד מִלְכָּא דָּוִד אֹלִד
 לְשִׁלְמֻן מִן אֲנַתְתָּה דְאֹרְיָא:

Ishai brought forth Dawidh the King;
 Dawidh brought forth Sh'leimun by
 the wife of Uriyo;

7 שְׁלִימוֹן אֹלִד לְרַחְבֵּם רַחְבֵּם
 אֹלִד לְאַבְיָא אַבְיָא אֹלִד לְאַסָּא:

Sh'leimun brought forth R'chavam;
 R'chavam brought forth Aviyo;
 Aviyo brought forth Oso;

8 אָסָּא אֹלִד לְיְהוֹשָׁפָט יְהוֹשָׁפָט אֹלִד
 לְיוֹרָם יוֹרָם אֹלִד לְעֻזִּיאָ:

(Mystics), and learned from them at which time they had seen the star.

8 וְשִׁדְרָא אֲנֹן לְבֵית־לַחֶם וְאִמְרָא לְהוֹן זְלוּ
עֲקֹבוּ עַל טַלְמִיא חֲפִיטָאִית וּמִיא
דְּאִשְׁפַחְתְּוּנִיחִי תְּוּ תּוֹאֲוִי דְּאָף אֲנָא
אֲזַל אִסְגֹּד לָהּ:

Then he sent them to Beith'lichem (Bethlehem), and said to them, "Continue to diligently search for the child. And when you find him, return and inform me, that I may go to worship him."

9 הֲנֹן דִּין פִּד שְׁמַעוּ מִן מַלְכָּא אֲזַלוּ
וְהָא פּוֹפְכָא הוּ דְחֹזוּ בְּמַדְנַקְחָא אֲזַל
הָוִא קְרִמְיָהוּן עֲדִמָּא דְאֵתָא קָם לַעֲלִי
מִן אִפְסָא דְאִיתְוֵהִי טַלְמִיא:

After hearing the King, they departed. Then the star, that had appeared in the east, went ahead of them until it came to rise over where the child had arrived.

10 פִּד דִּין תּוֹאֲוֵהִי לְכּוֹפְכָא חֲדוּי תְּרוּתָא
רְבִתָּא דְּטִיב:

Upon observing the star, they rejoiced... rejoicing with much satisfaction.

11 וְעָלוּ לְבֵיתָא וְחֹזְאוֹהִי לְטַלְמִיא עִם
מַרְיָם אִמָּה וּנְפִלוּ סִגְרוּ לָהּ וּפְתַחוּ
סִימְתָהוּן וּקְרִבוּ לָהּ קוֹרְבָנָא דְּחֶבֶא
וּמְזָרָא וּלְבִנְיָתָא:

As they entered the house, seeing the child with his mother, Mar'yam... they bowed down, worshipping him. And opening their treasure chests, they offered him gifts of gold, myrrh (perfume) and frankincense (incense).

12 וְאִתְחֹזִי לְהוֹן בְּחֶלְמָא דְּלֵא נְהַפְכוּן
לְתֵת תְּרוּדָס וּבְאוּרֻחָא אַחֲרֵתָא אֲזַלוּ
לְאִתְרֵהוּן:

But a warning came to them in a dream... "that they should not return to Herodhes (Herod), and with a different way, they should journey back to their region."

the days of Herodhes (Herod) the King... and M'jhushe (Mystics) had come from the east to U'rishlem (Jerusalem).

2 וְאִמְרִין אִיכוּ מַלְכָּא דִּיהוּדָיָא
דְּאִתְלִיד חֹזִין גִּיד פּוֹפְכָּה בְּמַדְנַקְחָא
וְאִתִּין לְמִסְגֵּד לָהּ:

They asked, "Where is the King of I'hudho'ye (Jews) who has been born? For we saw his star in the east, and we have come to worship him."

3 שְׁמַע דִּין תְּרוּדָס מַלְכָּא וְאִתְתּוּעִי
וּכְלָהּ אֲוִרְשָׁלַם עִמָּה:

When Herodhes (Herod) the King heard this he became disturbed, as did all U'rishlem (Jerusalem), his people.

4 וּכְנִישׁ כְּלָחוּן רַבִּי כְּהֵנָא וּסְפֵרָא
דְּעִמָּא וּמִשְׁיָאֵל הָוִא לְהוֹן דְּאִפְסָא
מִתְלִיד מְשִׁיחָא:

So he gathered all the Rabbai Koh'ne (Chief Priests) and Sofre (Scribes) of the people, and asked them, "Where will the M'shicho (Messiah) be born?"

5 הֲנֹן דִּין אֲמֵרוּ בְּבֵית־לַחֶם דִּיהוּדָא
קְנָא גִיד פְּתִיב בְּנִבְיָא:

They answered him, "In Beith'lichem I'hudho (Bethlehem of Judah). It is thus determined, for it was written by the prophets...

6 אָף אֲנֵנִי בֵּית־לַחֶם דִּיהוּדָא לֵא הוִיִּיתִי
בְּעִירָא בְּמַלְכָּא דִּיהוּדָא מְנַכִּי גִיד נְפֹק
מַלְכָּא דְּהוּ נִרְעִיזֵהִי לַעֲמִי אִיסְרָאֵל:

"You indeed, Beith'lichem I'hudho (Bethlehem of Judah), you are not insignificant among the leaders of I'hudho (Judah)... since, out from you will be a ruler who is the shepherd of my people, Is'royel (Israel)." Mic. 5:1 (5:2)

7 הִידִין תְּרוּדָס מְשִׁיחָאִית קְרָא
לְמַגִּישָׁא וִילָף מִנְהוֹן בְּאִינָא וּבְנָא
אִתְחֹזִי לְהוֹן פּוֹפְכָּא:

Consequently, Herodhes (Herod) secretly summoned the M'jhushe

accept Mar'yam (Mary) as your wife. For the child within her is from the Rucho (Spirit), who is Holy.

21 תְּאֵלֵד דִּין בְּרָא וְתִקְרָא שְׁמָה יֵשׁוּעַ
הוּ גִיד נְחִיזֵהִי לַעֲמָה מִן חֻטְיָהוּן:

She will birth a son, and she will call his name Yeshue (Jesus), for he will recover the lives of his people from their sins."

22 הָדָא דִּין כְּלָה דְּתִתָּהּ דְּנִתְמַלָּא מִדָּם
דְּאִתְאֲמַר מִן מְרִיָּא בִּיד נְבִיָּא:

This and everything occurred, that it would be fulfilled, as spoken by Mor'yo (the Lord) through the prophet...

23 דְּהָא בְּתוּלְתָא תְּבִטֵּן וְתֵלֵד בְּרָא
וְנִקְרוּן שְׁמָה עֲמֹנָאֵל דְּמִתְתַּרְגֵּם עִמֵּן
אֱלֹהִי:

"Observe, a virgin shall become pregnant, and will birth a son, and they will call his name Amanu'il," which means, "Aloho (God) is with us." Isa. 7:14

24 פִּד קָם דִּין יוֹסֵף מִן שְׁנַתָּה עֵבֶר
אִיפְסָא דְּפִקֵּד לָהּ מְלֵאכָה דְּמְרִיָּא
וְדִבְרָה לְאִנְתֵּיהָ:

When Yawsef awoke from his sleep, he did what was told to him by the Malacho D'moryo (Angel of the Lord), and he kept her as his wife.

25 וְלֵא חֲכֵמָה עֲדִמָּא דִּילֻדְתָּה לְבָרָה
בְּוִקְרָא וְקִרְתָּ שְׁמָה יֵשׁוּעַ:

But he did not have relations with her until after she had given birth to her firstborn son, and she called his name Yeshue (Jesus).

Matthew 2 ~ מַתִּי ב'

M'jhushe Visit

1 פִּד דִּין אִתְלִיד יֵשׁוּעַ בְּבֵית־לַחֶם
דִּיהוּדָא בְּיוֹמֵי תְּרוּדָס מַלְכָּא אִתּוּ
מְגִישָׁא מִן מַדְנַקְחָא לְאֲוִרְשָׁלַם:

When Yeshue (Jesus) was born, it was in Beith'lichem of I'hudho (Bethlehem of Judah), and during

should go there. Then it was shown to him in a dream that they should go to the region of G'lilo (Galilee).

25 ואתא עמר במדינתא דמתקריא
נצרת איך דנתמלא מדם דאתאמר
בנביא דנצריא נתקרא:

And they left to dwell in the community named Notz'rath (Nazareth)... in order to fulfill what was spoken by the prophet, "He will be called a Notz'royo (Nazarene)."

Matthew 3 ~ מתי ג'

The Immerser

1 בהון דין במוקתא הנון אתא יוחנן
מעמדקא ומכרז הוא בהורבא דיהוד:

About then, and in those days, came Yucha'non (John) the Immerser, and he was preaching in the desolate areas of I'hudho (Judah).

2 ואמר תובו קרבת לה מלכותא
דשמייא:

And he said, "Return you! It is approaching! Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven)!"

3 הנו גיר הוא דאמיר ביד אשעיא נביא
קלא דקרא בהורבא טיבו אורחה
דמריא ואשוו לטבילוהי:

For this was he, of who it was said by the prophet Eshau'yo (Isaiah), "There is a voice calling out in the desolate area... Prepare the pathway of Mor'yo (the Lord)! Level out the way where he is going!" Isa. 40:3

4 הוא דין יוחנן איתוהי הוא לבושה
דסערא דגמלא ואסר חצא דמשכא
על חצוהי ומאכולתה קמצא ודבשא
דברא:

Now Yucha'non (John) came clothed in the hair of camels, being wrapped with skins about his loins, and eating locusts and honey from the wilderness.

5 הידין נפקא הויה אורשלם
וכלה יהוד וכלה אתרא דחברי יודקין:

time when the M'jhushe (Mystics) had begun searching.

17 הידין אתמלי מדם דאתאמר ביד
ארמיא נביא דאמר:

Thereby, it had come to pass, that which was spoken by the prophet Eram'yo (Jeremiah), who said...

18 קלא אשתמע ברמתא בכניא ואלויא
סגיאא רחיל בכניא על בניה וקלא
צבניא למתבניא מטל דלא איתיהו:

"A voice will be heard in Rom'tho (Rama), weeping and wailing without relief... Ro'cheil (Rachel) weeping over her sons, and not accepting comfort, for they no longer live." Jer. 31:15

Return from Metz'rein

19 כד מית דין הרוס מלכא אתחוי
מלאכא דמריא בחלקא ליוסף
במצרין:

Later, upon the death of Herodhes (Herod) the King, there appeared a Malacho D'moryo (Angel of the Lord) in a dream to Yawsef.

20 ואמר לה קום דבר לטליא ולאמה
וזל לארעא דאיסראל מיתו לחון גיר
הנו דבעין הונו נפשה דטליא:

And he said to him, "Arise, take the child and his mother, and go to the Land of Is'royel (Israel). They have now died -- those who had sought the life of the child."

21 ויוסף קם דבר לטליא ולאמה ואתא
לארעא דאיסראל:

So Yawsef (Joseph) arose, taking the child and his mother, and went to the Land of Is'royel (Israel).

22 כד דין שמע דארכלאוס הוא מלכא
ביהוד חלף הרוס אבוהי דחל דנאול
לתמן ואתחוי לה בחלקא דנאול
לאתרא דגלילא:

But when he heard that Ar'khaleos (Archelaus) was King of I'hudho (Judah), replacing Herodhes (Herod) his father, he feared whether they

Escape to Metz'rein

13 כד דין אולו אתחוי מלאכא דמריא
בחלקא ליוסף ואמר לה קום דבר
לטליא ולאמה וערוק למצרין ותמן הוי
עדמא דאמר אנא לך עתיד הו גיר
הרוס למבענה לטליא איך
דנובדויהי:

When they had left, a Malacho D'moryo (Angel of the Lord) appeared to Yawsef in a dream, saying to him, "Arise and take the child and his mother, and escape to Metz'rein (Egypt), and there remain until I say to you, 'It is time.' For Herodhes (Herod) searches for the child... that they may destroy him."

14 ויוסף דין קם טקלה לטליא ולאמה
בלליא וערק למצרין:

Therefore Yawsef (Joseph) arose and took the boy and his mother away while it was night, and escaped to Metz'rein (Egypt).

15 והוא תמן עדמא למותה דהרוס
דנתמלא מדם דאתאמר מן מריא
בנביא דאמר דמן מצרין קרית לברי:

He remained there until the death of Herodhes (Herod)... that it would be fulfilled, which had been spoken by Mor'yo (the Lord) through the prophet, saying, "From Metz'rein (Egypt), I have summoned my son." Hos. 11:1

Slaughter of Children

10 הידין הרוס כד הוא דאתבוח מן
מגושיא אתחמת טוב ושדר קטל טליא
פלחון דביתלחם ודכלחון תחומיה מן
בר תרתין טנין ולתחת איך ובנא
דעקב מן מגושיא:

But Herodhes (Herod), when he had realized that the M'jhushe (Mystics) had deceived him, he became very angry. So he ordered that all the boys be killed, who are in Beith'lichem (Bethlehem) and all its surrounding area, from the age of two and under... according to the

seen coming down like a dove and settling upon him.

17 וְהָא קָלָא מִן שָׁמַיָא דְאָמַר הֵנוּ בְרִי
הַבְּיָבָא דְבָהּ אֲצִיבִיתָ:

Then a voice from the heavens said, "This is my cherished son -- with him I am always pleased."

Matthew 4 ~ מֵתִי ד'

Temptation of Yeshue

1 הֵינִיחַ יֵשׁוּעַ אֶת־דָּבָר מִן רוּחָא
דְקִדְוִשָׁא לְמַדְבְּרָא דִּינְתַנְסָא מִן
אֲכֻלְקֻרְצָא:

Then Yeshue (Jesus) was taken by the Rucho D'qudsho (Holy Spirit) into the Wildemess to be tested by the Okhel'qartzo (Deceiver).

2 וְצִם אַרְבַּעִין יוֹמִין וְאַרְבַּעִין לַיְלִין
אַחֲרֵי־תֵי דִין כְּפִין:

So he fasted forty days and forty nights, and afterward he was needing food.

3 וְקָרַב הוּא דִּינְתַנְסָא וְאָמַר לֵה אֵן בְּרֵה
אַנְתְּ דְאֵלְהָא אָמַר דְחֵלִין כַּאֲפֵא הַחִין
לְחֵמָא:

Then he drew near, the M'nase (Tempter), and he said to him, "If you are the son of Aloho (God)... speak to these stones, that they become bread."

4 הוּא דִין עֵנָא וְאָמַר פְּתִיב דְלָא הֵוָא
בְּלַחְמָא בְּלַחֹד הֵוָא פְּרִנְשָׁא אֵלָא בְּכָל
מִלָּא דִנְפָקָא מִן פִּימָה דְאֵלְהָא:

But he responded by saying, "It is written... 'Not with bread by itself, should a person maintain life, without as well, all the words that are uttered by the mouth of Aloho (God).'" Deu. 8:3

5 הֵינִיחַ דְבַרְהָ אֲכֻלְקֻרְצָא לְמַדְיִנַת
קוֹדְשָׁא וְאֶקְיַמָה עַל כְּנָפֵא דְהַיְפְלָא:

Then the Okhel'qartzo (Deceiver) carried him to the Holy City, and raised him the upper ledge of the Haik'lo (Temple).

Though I immerse you in water on account of your remorse, he who comes afterward will prevail more than myself. Concerning him, I am not his equal, that I should remove his sandals. He will immerse you in the Rucho D'qudsho (Holy Spirit) and fire.

12 הוּא דְרַפְשָׁא בְּאִיְדָה וּמְדַכָּא אֲדֻרְהֵי
וְחֵטְא כְּנִשׁ לְאוֹצְרוֹהֵי וְתַבְנָא מוֹקֵד
בְּנוֹרָא דְלָא דְעָפָא:

His broad-basket is in his hands, and clearing his threshing floor, his grains will be gathered to his granary, and the husks to the flaming furnace that does not burn out.

Immersion of Yeshue

15 הֵינִיחַ אֶתָּא יֵשׁוּעַ מִן גְּלִילָא לְיוֹרְדֵן
לְתֵי יוּחָנָן דִּינְעַמְד מַנְהָ:

Thereafter, Yeshue (Jesus) came from G'lilo (Galilee) to Yurd'non (Jordan), and to Yucha'non (John) to be immersed by him.

14 הוּא דִין יוּחָנָן כְּלָא הֵוָא לֵה וְאָמַר
אֵנָּא סְנִיק אֵנָּא דִּימְךָ אֶתְעַמְד וְאַנְתְּ
לְתֵי אֲתִינַת:

But Yucha'non (John) forbid him, and said, "I must be immersed by you, and you have come to me?"

15 הוּא דִין יֵשׁוּעַ עֵנָא וְאָמַר לֵה שְׂבוּךְ
הַשָּׂא הַכְּנָא גֵיר יָאֵא לֵן דִּנְמַלָּא כְּלָה
כַּאֲנוֹתָא וְהֵינִיחַ שְׂבָקָה:

Then Yeshue (Jesus) responded by saying to him, "Allow this moment, as it is, for it is proper for us to fulfill everything that is righteousness" ...therefore he permitted him.

10 כִּד עַמַּד דִין יֵשׁוּעַ מִחֻדָּא סִלְק מִן
מִנְיָא וְאַתְפַּתְחוּ לֵה שָׁמַיָא וְחֻזָּא רוּחָא
דְאֵלְהָא דִּנְחֻתָּא אִיד יוֹנָא וְאַתָּא
עֻלְוָה:

When Yeshue (Jesus) immersed, he directly arose from the water, and the heavens opened to him as the Rucho Da'loho (Spirit of God) was

Then they came out to him from U'rishlem (Jerusalem), and all I'uhdh (Judea), and all the regions along the Yurd'non (Jordan).

6 וְעַמְדִין הֵוָו מִנְה בְּיוֹרְדֵן נְחֻדָּא כִּד
מַדְיִן בַּחֲסִיְהֵוָו:

And they were immersed by him into the Yurd'non (Jordan) river, while admitting to their waywardness.

7 כִּד חֻזָּא דִין סְנִינָא מִן פְּרִינְשָׁא וּמִן
זְדוּקִיָּא דְאֵתִין לְמַעַמַּד אָמַר לְחִין
יֵלְדָא דְאֶכְדָּנָא מִנְ חוּכִין לְמַעַרְךָ מִן
רוּגְזָא דְאֵתָּא:

When it was noticed that great crowds were coming from the P'rishe (Pharisees) and Zad'duqoye (Sadducees) to be immersed, he said to them, "Offspring of vipers! Who told you to escape the calamity that is coming?"

8 עֲבַדוּ הַכִּיל פְּאָרָא דְשׁוּין לְהַיְבֻתָּא:

Produce, then, fruits that match your remorse!

9 וְלֵא תַסְפְּרוּן וְתַאמְרוּן בְּנַפְשְׁכוֹן
דְאֶבְרָא אֵת לֵן אֲבַרְהָם אָמַר אֵנָּא לְכוּן
גֵיר דְמִשְׁפַּחָא אֵלְהָא מִן הַלִּין כַּאֲפֵא
לְמַקְמוֹ בְּנִיָּא לְאֲבַרְהָם:

And do not presume, by saying within your yourselves, 'As our father, we have Avrohom (Abraham).' I say to you all, that Aloho (God) can easily select from among these stones to raise up sons for Avrohom (Abraham).

10 הָא דִין נְרָגָא סִים עַל עֲקָרָא
דְאֵילְנָא כְּל אֵילְנָא הַכִּיל דְפְאָרָא טְבֵא
לֵא עֲבַד מַתְפַּסְק וּנְפַל בְּנוֹרָא:

Indeed, the axe is set upon the root of the tree. Any tree, therefore, whose pleasant fruits are not produced, will be cut down and cast to the fire.

11 אֵנָּא מַעַמַּד אֵנָּא לְכוּן בְּמִיָּא
לְתַבְּוֹתָא הוּא דִין דְבִתְרֵי אֶתָּא חֲסִין הֵוָו
מִנְיָ הוּא דְלָא שְׁוָא אֵנָּא מִסְנוֹהֵי לְמִשְׁקַל
הוּא מַעַמַּד לְכוּן בְּרוּחָא דְקוֹדְשָׁא
וּבְנוֹרָא:

Summoning Talmidhe

18 וכד מהלך על יד ימא דגלילא הוּא
תרין אחין שמיעון דאתקרי כאפא
ואנדראוס אחוהי דרמיין מצידתא
בימא איתיהון הוּו גיר צידא:

Then, as he toured the sea coast of G'lilo (Galilee), he saw two brothers... Shemun (Simon), who is called Ki'fo (Peter), and And'rewos (Andrew) his brother. They were casting fishnets into the sea, as they were fishermen.

19 ואמר להון ישוע תו בתרי ואעבדכון
דיתוון צידא דבני אנשא:

Yeshue (Jesus) said to them, "Follow behind me, and I will cause you to be fishers for the sons of mankind."

20 הנון דין מהדא שבקו מצידתהון
ואלו בתרה:

Immediately, they abandoned their fishnets, and followed along behind him.

21 וכד עבר מן תמן הוּא אחרנא אחא
תרין יעקוב בר זבדי ויוחנן אחוהי
באלפא עם זבדי אבוהון דמתקנין
מצידתהון וקרא אנון:

But while going on from there, they saw two more brothers – Yauquv (James), son of Zavdhai (Zebedee), and Yucha'non (John) his brother, in a sail boat with Zavdhai (Zebedee) their father, arranging their fishnets – so he called out to them.

22 הנון דין מהדא שבקו לאלפא
ולאבוהון ואלו בתרה:

Directly, they abandoned the sail boat and their father, and followed along behind him.

Ministering to Crowds

23 ומתפרך הוּא ישוע בכלה גלילא
ומלף הוּא בכנושיתוון ומכרז סברתא
דמלכותא ומאסא כל פאב וכורח
בעמא:

Yeshue in G'lilo

12 כד שמע דין ישוע דיוחנן אשתלם
שני לה לגלילא:

But when Yeshue (Jesus) heard that Yucha'non (John) was arrested, he turned toward the G'lilo (Galilee).

13 ושבקה לנצרת ואתא עמר
בכפרנחום על יד ימא בתחומא
דזבולון ודנפתלי:

Then passing through Notz'rath (Nazareth), he went further to dwell in K'farnachum (Capernaum)... which is on the coast of the sea, at the border of Z'volun (Zebulun) and Naf'toli (Naphtali).

14 דנתמלא מרם דאתאמר ביד
אשענא נביא דאמר:

Thus fulfilling what was spoken by the prophet Eshau'yo (Isaiah), who said...

15 ארעא דזבולון ארעא הנפתלי
אורחא דימא עברוהי דיוחנן גלילא
דעמא:

"The land of Z'volun (Zebulun) and land of Naf'toli (Naphtali), along the way of the sea, crossing by way of the Yurd'non (Jordan) and G'lilo (Galilee) of the Auh'me (Gentiles)...

16 עמא דתבב בחשושא נוהדא דבא
הוּא ואילין דיתפין באתרא ובטלילא
דמותא נוהדא דנח להון:

the people who dwell in darkness have beheld a bright Lamp, and those living in that place of shadows and death, a Lamp is arising for them." Isa. 8:23-9:1 (9:1-2)

17 מן הידין שרי ישוע למכרז ולמאמר
תובו קרבת לה גיר מלכותא דשמיא:

At that time, Yeshue (Jesus) initiated his teachings by saying, "Return! Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) is here!"

6 ואמר לה אן ברה אנת דאלהא שרי
נפשך לתחת פתיב גיר דלמלאכוהי
נפקד עליך ועל אידיהון נשקלונך דלא
תתקל בכאפא רגלך:

And he said to him, "If you are the son of Aloho (God)... throw yourself downward! It is written that the Malakhe (Angels) are charged concerning you, and upon their hands they should carry you, that you should not strike your feet on a stone." Psa. 91:11-12

7 אמר לה ישוע תוב פתיב דלא תנסא
למריא אלקך:

Yeshue (Jesus) said to him, "Again, it is written, 'You shall not test Mor'yo (the Lord), your Aloho (God).'" Deu. 6:16

8 תוב דברה אכלקראצא לטורא דטוב
רם וחויה פלחין מלפונא דעלמא
ושובחיון:

Once more the Okhel'qartzo (Deceiver) carried him to a mountain that was very high, and he showed him every kingdom of the world and their glorification.

9 ואמר לה הליון פלחין לך אתל אן
תפל תסגוד לי:

Then he said to him, "All of these I will transfer to you... if you will bow down and worship me."

10 הידין אמר לה ישוע זל לך סטנא
פתיב גיר דלמריא אלקך תסגוד ולה
בלחודוהי תפלוח:

Thereupon Yeshue (Jesus) reacted to him, "Go away, Sotono (Satan)! It is written, 'Therefore, unto Mor'yo (the Lord) your Aloho (God) you shall worship, and to him alone do servitude.'" Deu. 6:13

11 הידין שבקה אכלקראצא והא
מלאכא קרבו ומשמשין הוּו לה:

Afterward, Okhel'qartzo (Deceiver) left him alone. Then the Malakhe (Angels) drew near, and they attended to him.

Thereupon, be encouraged and rejoice, for your reward is great in Sh'mayo (Heaven), for in the same manner they harassed the prophets who have preceded you.

Salt and Light

13 אַנְתוֹן אַנְו מְלַחָה דְאַרְעָא אַנְהוּ דִין
דְמְלַחָה תַפְפָּה בְמִנְא תַתְמַלַח לְמִדָּם
לָא אַנְלָא אַלָּא דְתַשְׁתְּרָא לְבָר
וְתַתְדִישׁ מִן אַנְשָׂא:

You are as salt of the earth, but if that salt becomes tasteless, how can it be salted by anything else? It has no use, except for being thrown out and walked upon by men.

14 אַנְתוֹן אַנְו נְוֹרָה דְעֵלְמָא לָא
מִשְׁכַּחָא דְתַטְשָׂא מְדִינְתָא דְעַל טְוִרָא
בְנִיא:

You are as lamps in the world... do they not expose the unnoticed town that is built on a hillside?

15 וְלָא מְנַחֲרִין שְׂרָגָא וְסִימִין לָה תַחֲתִית
סְאִתָּא אַלָּא עַל מְנַרְתָּא וּמְנַחֲרָ לְכָל
אַיְלִין דְבְבִיתָא אַנְו:

For they do not kindle a lamp and place it beneath a grain basket, but rather, upon a lampstand... and it brings light to all who are in their house.

16 הַכְנָא נְהַר נְוֹרָכוֹן קֳדָם בְּנִינְשָׂא
דְנַחְוֹן עַבְדִּיכוֹן טְבָא וְנִשְׁבַּחְוֹן
לְאַבּוּכוֹן דְבִשְׁמַיָּא:

In like manner... let your lamp shine in front of men, that they may see your good works, and then offer thanks to your Father in Heaven.

Nomoso and N'viye

17 לָא תַסְבְּרוּן דְאַתִּית דְאַשְׂרָא נְמוּסָא
אוּ נְבִיאָ לָא אִתִּית דְאַשְׂרָא אַלָּא
דְאַמְלָא:

Do not presume that I have come to dismiss Nomuso (Torah) or N'viye

Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven)!

4 טוֹבִיחוֹן לְאַבִּילָא דְהַנּוֹן נְתַבִּיאוּן:

Fortunate are those who grieve, for they will have their solace.

5 טוֹבִיחוֹן לְמִפְּסָא דְהַנּוֹן נְאַרְתוֹן
לְאַרְעָא:

Fortunate are those who are patient, for they will inherit the land.

6 טוֹבִיחוֹן לְאַיְלִין דְכַפְּנִין וְצַחִין
לְכַאנְוִתָּא דְהַנּוֹן גְּסַבְּעוּן:

Fortunate are those who hunger and thirst for justice, for they will be satisfied.

7 טוֹבִיחוֹן לְמַרְחַמְנָא דְעַלְיחוֹן נְחוֹן
רַחֲמָא:

Fortunate are those who are merciful, for concerning them there will be mercies.

8 טוֹבִיחוֹן לְאַיְלִין דְרַכִּין בְּלַבְחֹן דְהַנּוֹן
נְחוֹן לְאַלְהָא:

Fortunate are those who are clear in their heart, for they will see Aloho (God).

9 טוֹבִיחוֹן לְעַבְדֵי שְׁלָמָא דְבְנוּהֵי
דְאַלְהָא נְתַקְרוּן:

Fortunate are those who make peace, for they will be called the sons of Aloho (God).

10 טוֹבִיחוֹן לְאַיְלִין דְאַתְרַדְפוּ מִטַּל
כַּאנְוִתָּא דְדִילְחֹן הֵי מְלַפּוֹתָא דְשְׁמַיָּא:

Fortunate are those who are abused on account of righteousness, for it will be theirs... Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven)!

11 טוֹבִיכוֹן אַמְתֵי דְמַחְסְדִין לְכוֹן וְרַדְפִין
לְכוֹן וְאַמְרִין עַלְיכוֹן כָּל מְלָא בִישָׂא
מִטְּלַתִי בְדַגְלוֹתָא:

Fortunate are you when they are cursing and harassing you, saying any evil thing about you in deception, on account of me.

12 הִידִין חַדוּ וְרוּזוּ דְאַגְרָכוֹן סְגִי
בְשְׁמַיָּא הַכְנָא גִיד רַדְפוּ לְנְבִיאָ דִמֶן
קְדַמִּיכוֹן:

Thereafter, Yeshue (Jesus) went in circuits throughout the G'lilo (Galilee), teaching in their K'nushothe (Synagogues), and proclaiming the S'vartho D'mal'kutho (Message of the Kingdom), and healing any that were hurt or sick among the people.

24 וְאַשְׁתַּמַּע טְבָה בְּכָלָה סוּרִיא וְקַרְבו
לָה פְּלִחוֹן אַיְלִין דְבִישׁ בִּישׁ עַבְדִּין
בְּכוֹרְהִנָּא מִשְׁחַלְפָּא וְאַיְלִין דְאַלְיַעִין
בְּתַשְׁנִיקָא וְדִינוּנָא וְדַבְּרָ אַגְרָא וּמִשְׁרָא
וְאַסִי אַנְו:

Thereafter, his fame was reported throughout Su'riya (Syria), and they brought to him all who were very ill with various diseases, and those who were oppressed with troubles, demons, possession, and disabled... and he healed them.

25 וְאַזְלוּ בְּתַרְהָ פְּנִשָׂא סְגִיאָ מִן
גְּלִילָא וּמִן עֶסְרַתְמִדִּינְתָּא וּמִן אֹדְרִשְׁלֵם
וּמִן יוֹדֵר וּמִן עַבְרָא דְיֹרְדֵנָן:

So they came after him... massive crowds, from the G'lilo (Galilee), Esrath'midinotho (Ten Cities), U'rishlem (Jerusalem), I'hudho (Judah), and beyond the Yurd'non (Jordan).

Matthew 5 ~ מתי ה'

Mountainside Sermon

1 כַּד חָזָא דִין יֵשׁוּעַ לְכַנְשָׂא סַלְכָּ
לְטוֹרָא וְכַד יַתְבַּ קַּרְבוּ לְוַתָּה תַלְמִידוּהֵי:

When Yeshue (Jesus) saw the crowds, he went up the mountainside, and upon sitting down, his Talmidhe (Disciples) came near him.

2 וּפְתַח פְּוִמָּה וּמְלַף הוּא לְהוֹן וְאַמַּר:

Then he opened his mouth, and taught them by saying...

3 טוֹבִיחוֹן לְמִסְפַּנָּא בְּרוּחַ דְדִילְחֹן הֵי
מְלַפּוֹתָא דְשְׁמַיָּא:

"Fortunate are those who are lacking in spirit, for it will be theirs..."

Concerning Adultery

27 שְׁמַעְתִּין דְּאַתְאמֵר דְּלֹא תִגְדּוּ:

You have heard it said, 'Do not adulterate'. Exo. 20:14 & Deu. 5:18

28 אֲנָא דִּין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּכָל מִן

דְּחֻזָּא אֲנִתְתָּא אִיךְ דִּיגְרָגִיחַ מִחֻדָּא גְרָח בְּלַפְּחָה:

Thereby, I say to you... anyone that watches a wife, accordingly for lustfulness, is already adulterating within his heart.

29 אִזְ דִּין עֵינְךָ דִּימִינָא מְכַשְׁלָא לְךָ

חֲצִיחַ וְשִׂדְיָה מִנְךָ פִּקַּח לְךָ גֵּיר דִּינֵאבֵר חֵד דְּחֻדְמִיךְ וְלֹא פְלַח פִּגְרֵךְ נִפְל בְּגַהֲנָא:

If then, your right eye causes you to falter, tear it out and throw it away from you. It is better for you to destroy one of your body parts, and not have your whole body tossed into Gihano (Gehenna).

30 וְאִזְ אִיךְ דִּימִינָא מְכַשְׁלָא לְךָ פְּסוּק

שִׂדְיָה מִנְךָ פִּקַּח לְךָ גֵּיר דִּינֵאבֵר חֵד מִן חֵדְמִיךְ וְלֹא פְלַח פִּגְרֵךְ נִפְל בְּגַהֲנָא:

And if your right hand causes you to falter, cut it shorter and throw it from you. It is better for you to destroy one of your body parts, and not have your whole body tossed into Gihano (Gehenna).

Concerning Divorce

31 אַתְאמֵר דִּמִּין דְּשִׁרָא אֲנִתְתָּה גִתְלָ לָּהּ כְּתָבָא דְּדוֹלְלָא:

It has been said, 'Anyone that dismisses his wife, must give to her a letter of divorce.' Deu. 24:1-3

32 אֲנָא דִּין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּכָל מִן

דְּשִׁרָא אֲנִתְתָּה לְבַר מִן מְלִתָּא דִּינְזִיזָתָא עֵבֵד לָּהּ דִּיגְדוּר וּמִן דְּשִׁקְלָ שְׂבִיקָתָא גָּאָר:

Therefore, I say to you... anyone that dismisses his wife, except on account of fornication, causes her to adulterate. For taking anyone neglected is adulterating.

הוּ לְכוּשְׁתָּא וּמִן דִּינֵאמֵר לְלֹא מַחֲבִיב הוּ לְגַהֲנָא דִּיגְדוּרָא:

Consequently, I say to you... anyone angered over his brother unjustly, will be condemned by that Magistrate. So anyone saying of his brother, 'Raqa (Empty)', will be condemned by the Assembly. And the one saying, 'Lelo (Void)', will be condemned by the Gihano (Gehenna) fire.

25 אִזְ הוּ חֵסִיל דְּמַקְרַב אֲנִתְ קוֹרְבָנְךָ עַל מַדְבַּחָא וּתְמִן תִּתְדַכֵּר דְּאִחִיד עֵלְיךְ אַחֻד אֲפִתָּא מַדְּבָ:

Therefore, if you are approaching to offer your gift upon the Altar, and once there, you remember a reservation concerning yourself where your brother has a specific grudge,

24 שְׂבִיב תְּמִן קוֹרְבָנְךָ קִדְּם מַדְבַּחָא וְזַל לְקִדְּם אֲרַעֲעָא עִם אַחֻד וְחִידִין תָּא קִרְב קוֹרְבָנְךָ:

abandon your offering there before the Altar. First, go to settle with your brother. Afterward, return and offer your gift.

25 חֲזִית מִתְאֵוָּא עִם בַּעַל דִּינְךָ עֵבֵד עַד עֵמָה אֲנִת בְּאֹרְחָא דְּלֵמָּא בַּעַל דִּינְךָ נִשְׁלַמְךָ לְדִינָא וְדִינָא נִשְׁלַמְךָ לְגַבִּינָא וְתַפְל בֵּית אֲסִירָא:

Be quick to reason with your Magistrate when you encounter him in the road. Else the Magistrate might send you before the Council, and the Council might send you to the Guard... and he will throw you into the dungeons.

26 וְאִמִּין אָמַר אֲנָא לְךָ דְּלֹא תִפְּקוּ מִן תְּמִן עֲדָמָא דִּתְתִּיל שְׂמִינָא אַחֻרִינָא:

Surely I tell you... you will not be released from there until the last coin is redeemed.

(Prophets)... I have not come to dismiss, but rather, to fulfill.

18 אִמִּין גֵּיר אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּעֲדָמָא דִּיגְעִרְכוּן שְׂמִינָא וְאֲרַעֲעָא יוֹד חֵדָּא אִזְ חֵד סִרְטָא לֹא נַעֲבֵר מִן נְמוּסָא עֲדָמָא דְּכָל גְּחֻוָּא:

Truthfully I say to you... until heaven and earth transpires, not a Yudh (smallest letter of Alep-Beth) or its decoration can transpire from Nomuso (Torah) until everything has occurred.

19 כָּל מִן חֵסִיל דִּינְשִׁרָא חֵד מִן פּוֹקְדָנָא הָלִין זְעוּרָא וְנִלְף חֲכִנָּא לְבִנְיָשָׂא בְּצִירָא נִתְקֵרָא בְּמַלְפוּתָא דְּשְׂמִינָא כָּל דִּין דִּינַעֲבֵד וְנִלְף הָנָא רְבָּא נִתְקֵרָא בְּמַלְפוּתָא דְּשְׂמִינָא:

Anyone, therefore, that dismisses one of the slightest of these commandments, and teaches the same to men, they will be called B'tziro (the smallest) in Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven). All, however, who do and teach these, they will be called Rabo (the greatest) in Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven).

20 אָמַר אֲנָא לְכוּן גֵּיר דְּאֵלֹא תֵאֲתֵר כְּאִנְזִיזְכוּן וְתִיר מִן דְּסִפְרָא וּפְרִיטָא לֹא תַעֲלוּן לְמַלְפוּתָא דְּשְׂמִינָא:

I say to you... if your justice does not abound more than the Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees), you will not enter Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven).

Concerning Anger

21 שְׁמַעְתִּין דְּאַתְאמֵר לְקַדְמִינָא לֹא תִקְטוּל וְכַל דִּיגְקָטוּל מַחֲבִיב הוּ לְדִינָא:

You have heard it was said by the ancients, 'Do not murder,' and 'Any that murder are condemned by the Magistrate.' Exo. 20:13 & Deu. 5:17

22 אֲנָא דִּין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּכָל מִן דִּיגְרָגִז עַל אַחֻוּחִי אִיקָא מַחֲבִיב הוּ לְדִינָא וְכַל דִּינֵאמֵר לְאִחֻוּחִי רְקָא מַחֲבִיב

the goodly and corrupt, and brings His falling rain upon the just and hurtful.

⁴⁶ אן גיר מחבין אנתון לאילין דמחבין לכוז מנא אנרא אית לכוז לא הא אף מכסא הי הודא עבדין:

For if you love those who love you, what reward should you have? Don't Collectors do this as well?

⁴⁷ ואן שאלין אנתון בשלמא דאחיכון בלהוד מנא נתיר עבדין אנתון לא הא אף מכסא הי הודא עבדין:

And if you greet with peace, only your brother, what extra have you done? Don't Collectors do the same?

⁴⁸ הונו הכיל אנתון גמירא איכנא דאבוכו דבשמא גמיר הו:

You must be complete, therefore, just as your Father in Heaven is complete.

Matthew 6 ~ מתי ו'

Concerning Charities

¹ חורו דין בודקתכון דלא תעבדוהי קדם בני אנשא איד דתתחזון להון ואלא אנרא לית לכוז לות אבוכו דבשמא:

Pay attention, therefore, when doing your charities, that you do not perform them before the children of mankind... that they should approve of you. If so, there will not be a reward for you by way of your Father in Heaven.

² אמתי הקיל דעבד אנת ודקתא לא תקרא קרנא קדמיה איד דעבדין נספי באפא בכנושיתא ובשושא איד דנשתבחון מן בני אנשא ואמין אמר אנא לכוז דקבלו אנתוהו:

Therefore, whenever you act charitably, do not announce it by horn before you... as do the charlatans in the Assembly and Marketplaces, in order to have

לך על פכך דימינא אפנא לה אף אחרנא:

Accordingly, I say to you... do not rise up to engage evil. Rather, being hit on the right cheek, display to him the other as well.

⁴⁰ ומן דעבא דנדון עמד ונשקול פותיך שבוך לה אף מרטוסך:

When someone wants to dispute with you and claim your tunic, surrender to him your cloak as well.

⁴¹ מן דמשהר לך מילא חד זל עמה תרין:

When someone forcibly burdens you for one mile, go with him two.

⁴² מן דשאל לך חב לה ומן דעבא דנאוף מך לא תכלידיה:

When someone asks you to give to him, or someone wants to borrow from you, do not refuse him.

Love for Enemies

⁴³ שמעתון דאתאמר דרחם לקיך וסני לבגלדבך:

As you have heard it said, 'Befriend your neighbor, but oppose your enemy'. Lev. 19:18

⁴⁴ אנא דין אמר אנא לכוז אחבו לבגלדבכיכון וברכו למן דלאט לכוז ועברו דשפיר למן דסנא לכוז וצלו על אילין דדברין לכוז בקטירא ורדיפין לכוז:

Thereby, I say to you... be supportive to your enemy. Be gracious to those who curse you, and serve them to their satisfaction, whoever hates you -- and pray in behalf of them who place you in shackles and torment you.

⁴⁵ איכנא דתחזון בנהוי דאבוכו דבשמא הו דמדנה שמשה על טבא ועל בישא ומהת מטרה על פאנא ועל עולא:

Through this, you will become children of your Father in Heaven... who brings His morning sun upon

Concerning Oaths

⁵⁵ טוב שמעתון דאתאמר לקדמנא דלא תדגל בממתך תשלם דין למריא מממתך:

Again, you have heard it was said by the ancients, 'Do not lie when swearing an oath. Make your oath complete, as unto Mor'yo (the Lord)'. Lev. 19:12 & Num. 30:3 (30:2)

⁵⁴ אנא דין אמר אנא לכוז לא תאמון סך לא בשמא דכורסיא הו דאלהא:

Therefore, I say to you... absolutely, do not swear. Not by heaven, for it is the throne of Aloho (God).

⁵⁵ ולא בארעא דכובשא הו דתחית רגלוהי אפלא באורישלם דמדניגתה הו דמלכא דבא:

And not by the earth, for it is the footrest beneath his feet! Certainly not by U'rishlem (Jerusalem), for it is the city of the Great King!

⁵⁶ אפלא ברשך תאמא דלא משפח אנת למעבד בה מנתא חדא דסערא אוקמתא או חורתא:

Indeed, do not swear by your own head, for you are not able to make even a portion of hair either black or white.

⁵⁷ אלא תחוא מלתכון איז אין ולא לא מדם דמין הלון נתיר מן בישא הו:

Instead, your words should be 'Certainly yes, or certainly not'. Something more than this is corruption.

Concerning Retaliation

⁵⁸ שמעתון דאתאמר דעינא חלף עינא ושינא חלף שינא:

As you have heard it said, 'An eye in regard to eye, and tooth in regard to tooth'. Exo. 21:24 & Deu. 19:21 & Lev. 24:20

⁵⁹ אנא דין אמר אנא לכוז דלא תקומון לוקבל בישא אלא מן דמחא

Concerning Fasting

10 אַמְתֵּי דִין דְּצִימִין אֲנְתוֹן לֹא תַחֲוֹן
כַּמְדִּירָא אִיךְ נְסִיבֵי בַּאֲפֵא מַחְבְּלִין גֵּיר
פְּרָצוּפִיחוֹן אִיךְ דִּנְתַחֲוֹן לְבַנְיָנָשָׁא
דְּצִימִין וְאִמִּין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּקַבְּלוּ
אַגְרָחוֹן:

Comparably, when you fast, do not be grimaced as the charlatans who distort their faces as they are noticed by their fellow-men for fasting... truly I say to you, they have accepted their reward.

17 אַנְתֵּי דִין מָא דְּצָאָם אַנְתֵּי אֲשִׁינַּא
אֲפִידֵי וּמְשׁוּחַ רִשְׁךְ:

But whenever you fast, have your face washed and head anointed.

18 אִיךְ דְּלֵא תַתְּחֹזָא לְבַנְיָנָשָׁא דְּצָאָם
אַנְתֵּי אֵלָא לְאַבְרָךְ דְּבַכְסִיָּא וְאַבְרָךְ
דְּחֹזָא בְּכַסִּיָּא הוּוּ גִפְרֵךְ:

Accordingly, you will not be noticed by your fellow-men as fasting, but instead, by your Father privately... and your Father who watches privately, he will reward you.

Concerning Treasures

19 לֹא תִסִּימוּן לְכוּן סִימְתָא בַּאֲרַעָא
אַתֵּר דְּסָסָא וְאַכְלָא מַחְבְּלִין וְאַיִפָּא
דְּגַנְבָא פְּלִטִין וְגַנְבִין:

Do not place your treasure in the ground, where worm and decay corrupt, and where the thief digs it up and lays it elsewhere.

20 אֵלָא סִימּוֹ לְכוּן סִימְתָא בְּשַׁמַּיָּא
אַיִפָּא דְּלֵא סָסָא וְלֹא אַכְלָא מַחְבְּלִין
וְאַיִפָּא דְּגַנְבָא לֹא פְּלִטִין וְלֹא גַנְבִין:

Instead, place your treasure in Heaven, where there is no worm nor decay to disfigure them, and where there is no thief who digs up nor lays elsewhere.

21 אִיִּפָּא גֵּיר דְּאִוִּיתִיָּה סִימְתָּכוֹן תִּמְן הוּוּ
אָף לְבַכוֹן:

For wherever your treasure is... there, is also your heart.

8 לֹא הָכִיל תִּדְמִין לְחוּן אַבְרָכוֹן גֵּיר
יְדַע מָנָא מִתְּבַעֵא לְכוּן עֲדֵלָא
תִּשְׁאַלְוִינְהוּ:

Do not, therefore, imitate them... your Father assuredly knows what you are seeking, even before you bring a petition to him.

9 הַכְּנָא הָכִיל צִלוֹ אֲנְתוֹן אַבְרָךְ
דְּבִשְׁמִיָּא גִתְקֵרֵט שְׁמֵךְ:

Rather, pray in this manner... 'Our Father in Heaven, may your Name be revered.

10 תֵּאתָא מַלְכוּתְךָ גֵּוְהָא צְבִינְךָ אִיִּפָּא
דְּבִשְׁמִיָּא אָף בַּאֲרַעָא:

May your Kingdom arrive, may your desire prevail... as it is in Heaven, as well, in the Land.

11 הַב לֵן לְחֵמָא דְּסוּגְקִין יוּמְנָא:

Allow for us the bread that is desired this day.

12 וְשִׁבּוּק לֵן חוּבִין אִיִּפָּא דְּאָף הַנּוּן
שִׁבּוּק לְחֵיבִין:

And pardon our fault... the same, we will pardon those who fault us.

13 וְלֹא תַעֲלֵן לְנִסְיוֹנָא אֵלָא פִּצְוֹן מִן
בִּישָׁא מְטִיל דְּדִיִּלְךָ הִי מִלְּכוּתָא וְחֵילָא
וְתִשְׁבּוּחָתָא לְעֵלָם עֲלִמִין:

And do not confront us with temptation, rather, rescue us from corruption... on account of this being your Kingdom, power, and glory – this age and all ages.'

14 אִן גֵּיר תִּשְׁבּוּקוֹן לְבַנְיָנָשָׁא סַכְלוֹתְהוֹן
גִּשְׁבּוּק אָף לְכוּן אַבְרָכוֹן דְּבִשְׁמִיָּא:

For if you pardon your fellow-men in their wrong doings, you will be pardoned as well by our Father in Heaven.

15 אִן דִּין לֹא תִשְׁבּוּקוֹן לְבַנְיָנָשָׁא אֵפְלָא
אַבְרָכוֹן שִׁבּוּק לְכוּן סַכְלוֹתְכוֹן:

Yet if you do not pardon your fellow-men, then also, your Father will not pardon you of your wrong doing.

praise from the children of mankind. Truly I say to you, they have received their reward.

5 אַנְתֵּי דִין מָא דְּעָבַד אַנְתֵּי וְדַקְתָּא לֹא
תִּדַע סְמִלְךָ מָנָא עָבַדָּא וּמִיָּךְ:

You however, when you do charities, do not reveal to your left side, what your right side has done.

4 אִיךְ דִּתְחֹזָא וְדַקְתָּךְ בְּכַסִּיָּא וְאַבְרָךְ
דְּחֹזָא בְּכַסִּיָּא הוּוּ גִפְרֵךְ בְּגִלְיָא:

Thereby, since your charity is private, and your Father watches privately, He will reimburse you openly.

Concerning Prayer

5 וּמָא דְּמַצְלָא אַנְתֵּי לֹא תַחֲוֹא אִיךְ
נְסִיבֵי בַּאֲפֵא דְּרַחֲמִין לְמַקָּם בְּכַנּוּשְׁתָּא
וּבְזוּזְתָּא דְּשׁוּקָא לְמַצְלִין דִּנְתַחֲוֹן לְבַנְיָ
אֲנָשָׁא וְאִמִּין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּקַבְּלוּ
אַגְרָחוֹן:

And when you you pray, do not be as charlatans who love to pray before the Assembly, and in the corner of the Marketplace, so the children of mankind will notice them... truly I say to you, they have received their reward.

6 אַנְתֵּי דִין אַמְתֵּי דְּמַצְלָא אַנְתֵּי עוֹל
לְתִיבְךָ וְאַחוּד תִּרְעַךְ וְצִלָּא לְאַבְרָךְ
דְּבַכְסִיָּא וְאַבְרָךְ דְּחֹזָא בְּכַסִּיָּא גִפְרֵךְ
בְּגִלְיָא:

Therefore, whenever you are praying, enter into your private chamber and close the divider, then pray to your Father in concealment. Your Father, who watches secretly, will openly give due return to you.

7 וּמָא דְּמַצְלִין אֲנְתוֹן לֹא תוּיִתוֹן
מִפְּקִין אִיךְ חַנְפָּא סְבִרִין גֵּיר
דְּבַמְלָלָא סִגְנָאא מִשְׁתַּמְעִין:

And when you are praying, do not be long-winded, as are the Chan fei (Idolators), who expect that on account of lengthy orations they will be heeded.

knows that you must acquire all of these as well.

³³ בעו דין לוקדם מלכותה דאלהא ונדיוקותה וכלהין הליו מתתוספן לכון:

Seek, therefore first, Mal'kutho Da'loho (Kingdom of God) and His righteousness, then all these will be added to you.

³⁴ לא הכיל תאצפון המחר הו גיר מחר יצף דילה ספק לה לוימא בישיתה:

Therefore, don't be anxious about tomorrow, for the next day's worry is suited for the conflicts of its own day.

Matthew 7 ~ מתי ז'

Judging Others

¹ לא תדונון דלא תתדינון:

Do not judge, so that you will not be judged.

² בדינא גיר דדינון אנתון תתדינון ובכילתא דמכילין אנתון מתתכיל לכון:

With the judgement that you judge, you shall be judged. And with the measure that you measure, you will be measured.

³ מנא דין הוא אנת גלא דבעינה דאהוד וקריתא דבעינד לא בחר אנת:

Why do you notice the twig in your brother's eye, but you haven't examined the branch in your own eye?

⁴ או איפנא אמר אנת לאהוד שבוק אפק גלא מן עינד והא קריתא בעינד:

Indeed, how can you say to your brother, 'Allow me to get the twig from your eye,' when there is a branch in your own eye?

⁵ נסב באפא אפק לוקדם קריתא מן עינד והידין נתבחר לך למפקו גלא מן עינה דאהוד:

Charlatan! First remove the branch from your own eye. Then, having

ואבוכו דבשמנא מתרסא להון לא הא אנתון מיתרין אנתון מנהון:

Consider the birds of the sky... they do not sow, nor do they harvest, nor lay away in storage. Yet your Father in Heaven nourishes them... aren't you more valuable than they?

²⁷ מנו דין מנכוון פד יצף משפח למוספו על קומתה אמתא הדא:

Who among you, by fretting, can add any measure to his stature?

²⁸ ועל לבושא מנא יצפין אנתון אתפקו בשיטינא דדברא איפנא רבין דלא לאין ולא עולין:

And concerning clothing... why are you anxious? Bring your attention to the lilies of the wild areas, which are abundant, but do not toil or weave.

²⁹ אמר אנא לכון דין דאפלא שלימון בכלה שובהה אתפסי איך הדא מנהון:

I say to you... not even Shleimon (Solomon), with all his glory, was ever clothed like any that are among them.

³⁰ אן דין לעמידא דהקלא הימנא איתהו ומחר גפל בתגורא אלהא הכנא מלבש לא סגי ותיר לכון ועורי הימנותא:

If then, for dwellers of a field it is so, but tomorrow they are cast into an oven, yet Aloho (God) has dressed in this manner... shouldn't he do much more for you? Z'urai Hai' monutho (Little Ones of Faith).

³¹ לא הכיל תאצפון או תאמרון מנא נאכול או מנא נשיתא או מנא נתכסא:

Do not, therefore, be worried... nor say, 'What will we eat?' or 'What will we drink?' or 'What shall we wear?'

³² בלהין גיר הליו עממא הו בעין להון אבוכו דין דבשמנא ידע דאף לכון מתבעין הליו בלהין:

All of this is what the Au'me (Gentiles) pursue for themselves. Your Father, who is in Heaven,

Lamp of Body

²² שרנא דפנרא איתהו עינא אן עינד הכיל תהוא פשיטא אף בלה פננד נהיר הו:

The eye is a lamp for the body... therefore, if your eye is clear, likewise the whole body is illumined by it.

²⁵ אן דין עינד תהוא בישא בלה פננד השוכא נהוא אן הכיל נהרא דבך השוכא הו השוכך כמא נהוא:

But if your eye is corrupted, all the body is darkened with it... therefore, if your lamp is darkened, how dark will you be?

Serving Two Masters

²⁴ לא אנש משפח לתרין מרון למפלה או גיר לחד נסנא ולאחרנא נרחם או לחד נסר ולאחרנא נשוט לא משפחין אנתון לאלהא למפלה ולממונא:

A man is not able to serve two masters... for he will dislike one and like the other, or he will glorify the one and scorn the other. You are not able to serve Aloho (God) and collections of wealth.

Personal Needs

²⁵ מטל הנא אמר אנא לכון לא תאצפון לנפשכון מנא תאכלון ומנא תשתיו ולא לפנרכון מנא תלבשוין לא הא נפשא ותירא מן סיברתא ופנרא מן לבושא:

On account of this, I say to you, do not be overly concerned about your life... what you will eat, and what you may drink. Nor about your body... what you can wear. Isn't the life more than food, and the body more than clothing?

²⁶ הודו בפרחתא דשמנא דלא זרעין ולא הצדין ולא המליו באוצרא

17 הַכֵּנָא כֹּל אֵילָנָא טָבָא פֹאֲרָא
שִׁפְרָא עֵבֶד אֵילָנָא דִּין בִּישָׂא פֹאֲרָא
בִּישָׂא עֵבֶד:

In the same way, any good tree will produce pleasing fruits, but a corrupted tree will produce rotted fruits.

18 לָא מִשִּׁפְחָא אֵילָנָא טָבָא פֹאֲרָא
בִּישָׂא לְמַעֲבַד וְלֹא אֵילָנָא בִּישָׂא
פֹאֲרָא טָבָא לְמַעֲבַד:

A good tree is not able to produce rotted fruits, and a corrupted tree does not produce good fruits.

19 כֹּל אֵילָנָא דִּלֵּא עֵבֶד פֹאֲרָא טָבָא
מִתְפַּסֵּק וּבִנְיָרָא נָפֵל:

Any tree that does not produce good fruits, will be broken and tossed into the furnace.

20 מְדִין מִן פֹּאֲרִיחוֹן תְּדַעְיוֹן אֲנֹן:

Therefore, by their fruit you will recognize them.

Concerning Deception

21 לָא הָוָא כֹּל דְּאָמַר לִי מְרִי מְרִי עָאֵל
לְמַלְכוּתָא דְּשִׁמְיָא אֱלֵא מִן דְּעֵבֶד
צְבִינָה דְּאֲבִי דְּבִשְׁמִיָּא:

Not everyone who says to me, Mori-Mori (Lord-Lord), will enter Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven)... only those who are doing the will of my Father in Heaven.

22 סְגִיָּאָא נֶאֱמָרוּן לִי בְּהוּ יוֹמָא מְרִי
מְרִי לָא בִּשְׁמֵךְ אֲתַנְבִּין וּבִשְׁמֵךְ
שִׂאָרָא אֲפִקוּן וּבִשְׁמֵךְ חֵילָא סְגִיָּאָא
עֵבֶדוּ:

Many will say to me in that day... 'Mori-Mori (Lord-Lord), is it not in your Name that we prophesied? Is it not in your Name that we have removed demons? Is it not in your Name that we have done many miraculous works?'

23 וְהִידִין אֲוֹדָא לְהוֹן דְּמִן מִתּוּם לָא
יְדַעְתְּכוֹן אֲרַחֲקוּן לְכוֹן מִנִּי פְּלַחִי עוֹלָא:

But then I will testify to them... 'When, at any time, did I know you?'

so does your Father in Heaven know to offer what is good to those who ask from him?

12 כֹּל מָא דְּצָבִין אֲנִתּוֹן דִּנְעֵבְדוֹן לְכוֹן
בְּנֵי אֲנִישָׂא הַכֵּנָא אֲף אֲנִתּוֹן עֵבֶדוּ לְהוֹן
הֵנוּ גִיד נְמוּסָא וּנְבִיָּא:

All that you desire to be done for you by your fellow-men, the same as well, you should do for them... this is the Nomuso (Torah) and N'viye (Prophets).

The Narrow Gate

15 עוֹלוּ בְּתַרְעָא אֲלִיָּצָא דְּפִתָּא הֵו
תְּרַעָא וְאֲדִוִּיקָא אֲוֹרָהָא אֲנִדָּא
דְּמוּבֵלָא לְאֲבַדְנָא וּסְגִיָּאָא אֲנֹן אֵילִין
דְּאֵילִין בָּהּ:

Enter by the narrow passage, for wide is the passage and expansive is the pathway that carries to destruction, and many are those who travel upon it.

14 מָא קְטִין תְּרַעָא וְאֲלִיָּצָא אֲוֹרָהָא
דְּמוּבֵלָא לְחַיָּא וּנְעוּרָא אֲנֹן אֵילִין
דִּמְשַׁכְּחִין לָהּ:

Indeed, slender is the passage and narrow is the pathway that carries to life, and few are those who discover it.

A Tree and Fruit

15 אֲזַדְּהָרוּ מִן נְבִיָּא דְּנָלָא דְּאֲתִין
לְתַתְּכוֹן כְּלָבוּשָׂא דְּאֲמָרָא מִן לִגְוֹ דִּין
אִיתִיחוֹן דְּאֲבָא חֲסוּפָא:

Be wary of deceiving prophets, who come to you in lamb's clothing, yet inwardly they are greedy wolves.

10 מִן פֹּאֲרִיחוֹן דִּין תְּדַעְיוֹן אֲנֹן לְמָא
לְקִטִּין מִן כְּרִיבָא עֲנַבָּא אוּ מִן קוֹרְטֵבָא
תֵּאֲנָא:

By their fruits, therefore, you shall know them... are grapes picked from brambles, or figs from thistles?

examined yourself, you may remove the twig from your brother's eye.

Profaning the Holy

6 לָא תַתְּלוֹן קוֹדֶשָׁא לְכַלְבָּא וְלָא
תַרְמוֹן מִרְגָּמֵתְכוֹן קִדְּם חוֹזֵרָא דְּלִמָּא
נְדוּשׁוֹן אֲנִין בְּרַגְלֵיהוֹן וּנְהַפְכוֹן
נְבוּעוֹנְכוֹן:

Do not dandle a holy item at dogs, and do not toss your pearls before pigs... for they might trample them with their feet, and then turn and hurt you.

Ask, Search, Knock

7 שְׂאֵלוּ וְנִתְּיָחַב לְכוֹן בְּעוּ וְתִשְׁכַּחוּן
קִישׁוּ וְנִתְּפַתַּח לְכוֹן:

Ask... and it will be given to you. Seek... and it will revealed to you. Knock... and it will be opened to you.

8 כֹּל גִּיד דְּשָׂאל נְסַב וּדְבָעָא מִשִּׁפְחָא
וְלֹאִינָא דְּנָקֵשׁ מִתְּפַתַּח לָהּ:

All who ask will receive, and whoever seeks will discover, and for the one who knocks it will be opened to him.

9 אוּ מִנוּ מִנְכוֹן גְּבִרָא דְּנִשְׂאֵלֵיהִי בְּרָה
לְחַמָּא לְמָא כֹּאֲפָא מוּשֵׁט לָהּ:

Indeed, who from among you is a father, that upon your son asking for bread, instead you hold out to him a rock?

10 וְאִן נִוְנָא נִשְׂאֵלֵיהִי לְמָא חוֹיָא
מוּשֵׁט לָהּ:

And if he asks for a fish, would you hold out a snake to him?

11 וְאִן הָכִיל אֲנִתּוֹן דְּבִישָׂא אֲנִתּוֹן
דְּעִין אֲנִתּוֹן מוּחַבְתָּא טָבְתָּא לְמַתַּל
לְבִנְיָפוֹן כְּמָא וְתִרְאִית אֲבוּכוֹן
דְּבִשְׁמִיָּא נְתַל טָבְתָּא לְאֵילִין דְּשָׂאֵלִין
לָהּ:

And if you who are corrupt, therefore, know how to give good gifts to your sons, how much more

And he said, "Mori (my Lord), my boy is laid within the house... he is disabled and severely hurting.

אָמַר לֵה יֵשׁוּעַ אַנְא אַתָּא וְאַסִּיחֵיהּ: ⁷

Yeshue (Jesus) said to him, "I will come and heal him."

עֲנָא קִנְטֵרוֹנָא הוּ וְאַמַר מְרִי לֵא שְׂוֵא אַנְא הַתְּעוּל תַּחֲתִית מִטְּלָלִי אֵלָא בְּלַחוּד אָמַר בְּמִלְתָּא וְנִתְאַסָּא טְלָלִי:

Responding, the Qenturno (Centurian) said, "Mori (my Lord), I am not worthy of your entering beneath my shelter... instead, by only speaking a word, my boy will be healed.

אֶף אַנְא גִיד גְּבָרָא אַנְא דְתַחֲתִית שְׂוִלְטָנָא וְאִית תַּחֲתִית אִידִי אֲסִטְרִטְוִטָּא וְאַמַר אַנְא לֵהָנָא דְזֵל וְאֵזֵל וְלֵאחֲרָנָא דְתָא וְאַתָּא וְלַעֲבָדִי דְעֵבֵד דְהָא וְעֵבֵד:

Even I, though I am a man subject to authority, I have under my hand soldiers... and I say to one, 'Go,' and he goes, and to another, 'Come,' and he comes, and to my servant, 'Do this', and he does."

כַּד שְׁמַע דִּין יֵשׁוּעַ אֲתַדְמַר וְאַמַר לְדֵאֲתִין עֲמַה אֲמִין אָמַר אַנְא לְכוּן דְאֶף לֵא בְּאַסְרָאִיל אֲשַׁכַּחֲת אִידִי דְהָא הִימְנִתָּא:

When Yeshue (Jesus) heard this, he was impressed and said to those that had come with him, "With certainty I say to you, that even among Is'royel (Israel), I have not encountered this faithfulness..."

אָמַר אַנְא לְכוּן דִּין דִּסְגִיָּאָא נֵאֲתוּן מִן מִדְנָהָא וּמִן מַעֲרָבָא וּנְסַתְמַכּוּן עִם אַבְרָהָם וְאַיִסָּחָק וְיַעֲקֹב בְּמִלְפְּתָא דְשָׁמַיָּא:

I say to you that many will come from the east, and from the west, and you will relax with Avrohom (Abraham) and Is'chaq (Isaac) in the Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven),

בְּנִיה דִּין דְּמִלְכּוּתָא נְפִקוּן לְחֵשׁוּכָא בְּרִיָּא תַמָּן נְחוּא בְּכִיָּא וְחֻדְק שְׁנָא:

מְתִי ה' ~ Matthew 8

Cleansing a Leper

כַּד נִחַת דִּין מִן טְוִרָא נִקְפּוּהִי בְּנִשָּׂא סְגִיָּאָא:

When coming down from the mountainside, a large crowd clustered near him.

וְהָא גְרָבָא חַד אֲתָא סַגְד לֵה וְאַמַר מְרִי אִן צָבָא אֲנִת מִשְׁפַּח אֲנִת לְמַדְפְּוִתִי:

Then a certain leper approached and bowed down to him, while saying, "Mori (my Lord), if you desire, you are able to cleanse me."

וּפְשִׁט אִידָה יֵשׁוּעַ קָרַב לֵה וְאַמַר צָבָא אַנְא אֲתַדְפָּא וְכָה בְּשִׁעְתָּא אֲתַדְפִּי גְרָבָה:

So Yeshue (Jesus) stretched out his hands, touching him and saying, "I desire... be cleansed." And at that hour he was cleansed of his leprosy.

וְאַמַר לֵה יֵשׁוּעַ חֲזִי לְמָא לֵאנִשׁ אָמַר אֲנִת אֵלָא זֵל חֲוָא נְפִשְׁךָ לְכַהֲנָא וְקָרַב קוֹרְבָּנָא אִידִי דְפִקְד מוֹשֶׁה לְסַחֲדוֹתֵהוּן:

Then Yeshue (Jesus) said to him, "Be conscious of not speaking to men. Instead, go to the Koh'ne (Priests) and show yourself... and present an offering, as Mushe (Moses) has commanded them to bear witness."

Centurion's Boy

כַּד עֵל דִּין יֵשׁוּעַ לְכַפְרִנְחוּם קָרַב לֵה קִנְטֵרוֹנָא חַד וּבְעָא רְוָא מְנָה:

When Yeshue (Jesus) entered K'famachum (Capernaum), he was approached by a certain Qenturno (Centurian), who was entreating him.

וְאַמַר מְרִי טְלָלִי רִמָּא בְּבִיתָא וּמְטוֹרִי וּבִישְׁאִית מִשְׁתַּנְקָ:

Be removed from me, all of you who toil wickedly.' Psa. 6:9 (6:8)

Hearers and Doers

כָּל הַכִּיל דְשָׁמַע מְלִי הֵלִין וְעֵבֵד לְחִין גְּתַדְמָא לְגַבְרָא חַפְיָמָא הוּ דְבָנָא בִּיתָה עַל שְׂוֵעָא:

Anyone who hears my words and does them, is comparable to a wise man, who built his house upon a rock-bottom.

וְנִחַת מְטָרָא וְאֵתוּ נְהוּוֹתָא וְנִשְׁבַּב רֻחָא וְאַתְטֵרִיו בַּה בְּבִיתָא הוּ וְלֵא נִפְלִי שִׁתְּאַסוּהִי גִיד עַל שְׂוֵעָא סִימָן חֲוִי:

Then the rain descended, and there came flooding and blowing winds, beating upon the house... but it did not fall, because its grounding laid upon the rock-bottom.

וְכָל מִן דְשָׁמַע מְלִי הֵלִין וְלֵא עֵבֵד לְחִין גְּתַדְמָא לְגַבְרָא סְכְּלָא דְבָנָא בִּיתָה עַל חֵלָא:

But anyone that hears my words and does not do them, is comparable to a foolish man, who built his house upon fine dust.

וְנִחַת מְטָרָא וְאֵתוּ נְהוּוֹתָא וְנִשְׁבַּב רֻחָא וְאַתְטֵרִיו בְּבִיתָא הוּ וּנְפִל וְרוּת מְפֹלְתָה רַבָּא:

Then the rain descended, and there came flooding and blowing winds, beating upon the house... but it fell, and its collapse was massive."

וְהוּא דְכַר שְׁלָם יֵשׁוּעַ מְלֵא הֵלִין תַּחֲרִין חֲוִי בְּנִשָּׂא עַל זֵלְפָּנָה:

And after he had finished these instructions, the crowds were surprised by his teachings.

מְלַף רְוָא לְחוּן גִּיד אִידִי מִשְׁלֵטָא וְלֵא אִידִי סְפִרִיהוּן וּפְרִישָׂא:

For he was teaching them authoritatively, and not as their Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees).

Now a great tempest was upon the sea so that the vessel was being tossed by large waves... but Yeshue (Jesus) was sleeping.

25 וקרבו תלמידוהי אעירוהי ואמרין לה מרו פצון אבדין חנו:

So the Talmidhe (Disciples) awoke him, saying, "Moran (our Lord), deliver us from perishing!"

26 אמר להון ישוע למנא דהולתנין אנתון זעורי הימנותא הידין קם וכאא פרוקא ובנימא ותוא שליא רבא:

Yeshue (Jesus) said to them, "Why are you frightened? Z'urai Hai'monutho (Little Ones of Faith)!" Then he arose and reproved the wind and sea... and there was a great

27 אנשיא דיין אתדמריו ואמרין מנו הנא דרוחא ונימא משתמעין לה:

The men were amazed, and said, "Who is this, that the wind and sea are obedient to him?"

Demons of Godh'roye

28 וכד אתא ישוע לעברא לאתרא דגרנא ארעוהי תרין דינא דנפקין מן בית קבורא בישא דטיב אך דלא אנש גשפח געפר בהי אורחא:

And when Yeshue (Jesus) had crossed over to the region of the

29 וקעו ואמרין מא לן ולך ישוע ברה דאלהא אתית לכא קדם זבנא דתשנקן:

And they shouted, saying, "What is this to us and to you, Yeshue (Jesus), Breh Da'loho (Son of God)? ...you have come here before the time of our punishment!"

30 אית הווא דיין להל מנהון בקרא דחזיקא סגיאא דרעיא:

Followers Discouraged

18 כד חווא דיין ישוע פנשא סגיאא דחזירין לה פקד הנאלון לעברא:

But when Yeshue (Jesus) saw that a large crowd was around him, he commanded that they should move on to the farther seashore.

19 וקרוב ספרא חד ואמר לה רבי אתא בתרך לאתר דאזל אנת:

But he was approached by a certain Sofro (Scribe), who said to him, "Rabbi (my Master), I will follow behind you wherever you go."

20 אמר לה ישוע לתעלא נקעא אית להון ולפרחאתא דשמיא מטללא ברה דיין דאנשא לית לה איפא דנסמוד רטה:

Yeshue (Jesus) said to him, "Foxes have their lairs, and birds of sky the nest... but Breh D'nosho (Son of Man) has nowhere to recline his own head."

21 אחרנא דיין מן תלמידוהי אמר לה מרי אפס לי לוקדם אזל אקבור אבי:

Then another from his Talmidhe (Disciples), said to him, "Mori (my Lord), permit me beforehand to go and bury my father."

22 ישוע דיין אמר לה תא בתרי ושבוך למיתא קברין מיתיהון:

But Yeshue (Jesus) said to him, "Follow me... and leave to the dying, the burying of their dead."

Stilling the Storm

23 וכד סלק ישוע לספינתא סלקו עמה תלמידוהי:

So when Yeshue (Jesus) went up into a sailboat, his Talmidhe (Disciples) went up with him.

24 והא זועא רבא הווא בנימא איפנא דאלפא תתפסא מן גללא הו דיין ישוע דמיך הווא:

but the children of the Mal'kutho (Kingdom) will be sent out to the darkness beyond... there is where there will be weeping and grating of teeth!"

13 ואמר ישוע לקנטרונא הו זל איפנא דחיימנת וחוא לך ואתאסי טללה בה בשעתא:

Then Yeshue (Jesus) said to the Qenturno (Centurian), "Go... as is your belief, it will be for you." And the boy was healed at that hour.

House of Shemun

14 ואתא ישוע לביתה דשמעון וחוא לחמתה דרמיא ואחיקרא לה אשתא:

Then Yeshue (Jesus) went on to the house of Shemun (Simon), and he saw that his mother-in-law was lying down and overwhelmed by a fever.

15 וקרוב לאידה ושבתה אשתא וקמת ומשמשא הות לה:

So he touched her hand, and the fever went away... then she arose and was attending to him.

16 כד חווא דיין רמשא קרבו קדמוהי דינא סגיאא ואפק דיניהון במלתא ולכלהון אילין דבישאנות עבידין הו אסי אנון:

When it was evening, they brought before him many who were possessed... and he cast out their demons by his word, and all of them who were severely sick he healed.

17 אך דנתמלא מדם דאתאמר בנד אשעיא נביא דאמר דהו נסב פאבין וכורחנין גטעז:

Thereby it was fulfilled, what was declared by the hand of the prophet Eshau'yo (Isaiah), who said, "He will receive our sickness, and our diseases he will bear." Isa. 53:4-5

Summoning Mattai

⁹ וְכַד עֵבֶר יֵשׁוּעַ מִן תַּמְנָן חֲזָא גְבַרְא
דִּנְתָב בֵּית מְכֻסָּא דְשִׁמְחָא מִתִּי וְאִמְרַ לֵה
תָּא בְתַרִי וְקָם אֲזַל בְּתַרְהּ:

When Yeshue (Jesus) went on from there, he saw a man sitting at the Collections Office, whose name was Mattai (Matthew), and he said to him, "Come, follow me" ...and he arose and went, following him.

¹⁰ וְכַד סְמִיכִין בְּבֵיתָא אֲתוּ מְכֻסָּא
וְחֻטְיָא סְגִינָא אִסְתַּמְכוּ עִם יֵשׁוּעַ וְעִם
תַּלְמִידוֹהִי:

And when they relaxed in a house, many Collectors and sinners would come and recline along side Yeshue (Jesus) and his Talmidhe (Disciples).

¹¹ וְכַד חֲזוּ פְרִישָׁא אֲמַרִין לְתַלְמִידוֹהִי
לְמַנָּא עִם מְכֻסָּא וְחֻטְיָא לְעִס רְבִכּוּן:

But when the P'rishe (Pharisees) noticed this, they said to his Talmidhe (Disciples), "Why does your Rav (Master) dine with Collectors and sinners."

¹² יֵשׁוּעַ דִּין כַּד שְׁמַע אִמְרַ לְהוֹן לֹא
סְנִיקִין חֲלִימָא עַל אֲסִיָּא אֲלֵא אֵילִין
דְּבִישָׁאֵת עֵבִידִין:

And when Yeshue (Jesus) heard of it, he said to them, "The healthy do not need healing... only those who are severely afflicted.

¹³ זְלוּ וְלִפּוּ מִנּוּ חֲנֻנָּא בְּעֵיא אֲנָּא וְלֹא
דְּבַחְתָּא לֹא גִיר אֲתִית דְּאִקְרָא לְזִדְיָא
אֲלֵא לְחֻטְיָא:

Go then, learn what this is... 'I seek mercy and not offerings,' for I have not come to summon the righteous, but instead the sinners." Hos. 6:6

Concerning Fasting

¹⁴ הִידִין קָרְבוּ לֵה תַלְמִידוֹהִי דְיוֹחָנָן
וְאִמְרִין לְמַנָּא חֲנִין וְפְרִישָׁא צִימִין חֲנִין
סְגִי וְתַלְמִידֵיהּ לֹא צִימִין:

Responsively, the Talmidhe (Disciples) of Yucha'non (John)

מִשְׂרָיָא אֲתַלְפֵּב בְּרִי שְׁבִיקִין לְךָ
חֻטְיָךְ:

There, they brought to him a paralytic, who was laying on bedding. When Yeshue (Jesus) saw their faithfulness, he said to the paralytic, "Have heart my son... you are released from your sins."

⁵ אֲנֻשָׁא דִּין מִן סְפָרָא אִמְרוּ בְּנַפְשֵׁהוֹן
הֲנָּא מְגַדִּי:

But some from the Sofre (Scribes) were saying among themselves, "This is a desecration (blasphemy)!"

⁴ יֵשׁוּעַ דִּין יָדַע מַחֲשַׁבְתְּהוֹן וְאִמְרַ לְהוֹן
מַנָּא מַחֲשַׁבִין אֲנַתְּוּן בִּישְׁתָּא בְּלַבְכּוּן:

However, Yeshue (Jesus) was aware of their thinking and said to them, "Why do you contrive evil with your hearts?"

⁵ מַנָּא גִיר פְּשִׁיק לְמֵאִמְרַ דְּשְׁבִיקִין לְךָ
חֻטְיָךְ אִו לְמֵאִמְרַ קוּם חֲלֵךְ:

Is it easier to say, 'You are released from your sins' ...or 'Arise, walk?'

⁶ דְּתַדְעוּן דִּין דְּשׁוּלְטָנָּא אֵית לְבַרְה
דְּאֲנֻשָׁא בְּאַרְעָא לְמַשְׁבַּק חֻטְיָא אִמְרַ
לְהוּ מִשְׂרָיָא קוּם שְׁקוּל עֲרֻסְךָ וְזַל
לְבִיתְךָ:

But for you to realize that Breh D'nosho (Son of Man) has authority in the Land to forgive sins, I say to the paralytic, 'Arise... pick up your bedding, and go to your house.'

⁷ וְקָם אֲזַל לְבֵיתָהּ:

Then he arose and went to his house.

⁸ כַּד חֲזוּ דִין פְּנֻשָׁא הָנוּן דְּחָלוּ וְשַׁבְחוּ
לְאֵלֵהָא דִּיהֵב שׁוּלְטָנָּא דְּאִיךְ הֲנָּא
לְבִנְיָנָּשָׁא:

As the crowds watched, they were overwhelmed, and they glorified Aloho (God), who gave this kind of authority to a fellow-men.

There was at a distance from them a herd of pigs, of which many were feeding.

³¹ הָנוּן דִּין שְׂאֲרָא בְּעִין הוֹן מִנָּה
וְאִמְרִין אִן מִפְּק אֲנַת לֹן אִפְס לֹן
דְּנֵאֲזַל לְבַקְרָא דְּחֻזִירָא:

The demons, therefore, were imploring him by saying, "If you cast us out, allow us to go into the herd of pigs!"

³² אִמְרַ לְהוֹן יֵשׁוּעַ זְלוּ וּמְחַדָּא נַפְקוּ
וְעֵלוּ בְּחֻזִירָא וְקֵלְה בַקְרָא הִי תַרְעַת
לְעֵל לְשַׁקִּיפָּא וְנַפְלוּ בְּיָמָּא וּמִיתוּ בְּמִיָּא:

Yeshue (Jesus) said to them, "Go!" ...at once they were cast out, and went into the pigs. Then the entire herd turned to go over the cliff, and threw themselves into the sea, and died in the water.

³³ הָנוּן דִּין דְּרַעֲזִין הוֹן עֲרָקוּ וְאִזְלוּ
לְמַדִּינְתָּא וְחֻזִיו פְּלִמְדִּים דְּהוֹן וְדִהָנוּן
דִּינָּא:

Then those who were shepherding, fled and went to the village, revealing everything that happened... and about those who were possessed.

³⁴ וּנְפַקַת פְּלָה מְדִינְתָּא לְאַרְעָה דְּיֵשׁוּעַ
וְכַד חֲזָאוּהִי בְּעוּ מִנָּה דְּנִשְׁנָא מִן
תְּחֻמֵיהוֹן:

And everyone from the village went out to meet Yeshue (Jesus). But when they saw him, they begged him to continue on, and away from their borders.

Matthew 9 ~ מִתִּי ט'

Healing a Paralytic

¹ וְסַלְק לְאֵלְפָּא וְעֵבֶר אֲתָּא לְמַדִּינְתָּהּ:

So he got up into the vessel and crossed over, coming to his own village.

² וְקָרְבוּ לֵה מִשְׂרָיָא כַּד רִמָּא בְּעֲרֻסָּא
וְחֲזָא יֵשׁוּעַ הִימְנוֹתְהוֹן וְאִמְרַ לְהוּ

Healing Two Blind Men

27 וכד עבר ישוע מן תמן דבקוהי
סמיא תרין דקעין ואמרין אתרחם
עלין ברה דדויד:

Therefore, as Yeshue (Jesus) went on from there, two blind men were groping and shouting at him, and they were saying, "Bring mercy upon us, Son of Dawidh (David)."

28 וכד אתא לביתא קרבו לה הגון
סמיא אמר להון ישוע מהימנין אמתון
דמשכח אנא הודא למעבד אמרין לה
איז מרין:

So once he had arrived at a house, these blind men approached him. Yeshue (Jesus) said to them, "Do you believe that I am able to do this?" They said to him, "Yes, Moran (our Lord)."

29 הידין קרב לעיניהון ואמר איפנא
דהימנתון גווא לכון:

Thereupon he touched their eyes and said, "In the manner that you believe, it will be done for you."

30 ומחדא אתפתח עיניהון וכאן בהון
ישוע ואמר חנו לא אנש גידע:

Then at once, their eyes were opened... but Yeshue (Jesus) cautioned them to be careful, for no one should know.

31 הגון דין נפקו אטבוהי בכלה ארעא
הי:

Nevertheless, they went out telling everyone in that region.

Healing a Mute

32 וכד נפק ישוע קרבו לה חרשא דאית
עלוהי דינא:

And when it had spread, they brought to Yeshue (Jesus) a mute man, who a demon had come upon.

33 ומן דנפק דינא מלל חו חרשא
ואתדמרו כנשא ואמרין לא מתום
אתחזי הכנא באיסראיל:

So Yeshue (Jesus) and his Talmidhe (Disciples) arose, and they went... following him.

20 והא אנתתא הודא הוה דמה שנין
תרעעסרא אתת מן כסתרה וקרבת
לקרנא דלבושה:

Now there was a woman, who had an open flow of blood for twelve years, that came secretly and touched the tassels of his clothing...

21 אמרא הות גיר בנפשה אפן בלחוד
למאנה קרבה אנא מתאסניא אנא:

and she was saying to herself, "Even if I only touch his garment's accessory (Tzitzith), I will be healed."

22 ישוע דין אתפני חנה ואמר לה
אתלפבי ברתי הימנותכי אחותכי
ואתאסות אנתתא הי מן הי שעתא:

Then Yeshue (Jesus) turned to look, and said to her, "Bring your heart my daughter... your faithfulness will give you life." And she was healed at that hour.

23 ואתא ישוע לביתה דארבונא וחוא
זמרא וכנשא דמשתגשין:

Then Yeshue (Jesus) continued on to the house of the governor, and he saw the chanters and the crowds that were being emotional.

24 ואמר להון פרזקו לכון טליתא גיר
לא מיתת אלא דמכא הי וגחפין הון
עלוהי:

So he said to them, "Withdraw to yourselves... for the girl is not dead, rather, she is sleeping," ...causing them to laugh about him.

25 וכד אפק לכנשא על אחדה באינה
וקמת טליתא:

But when he had removed the crowds, he advanced to her with his hand, and the girl arose.

26 ונפק טבא הנא בכלה ארעא הי:

Then the report about this went out to all the Land.

approached him, saying, "How is it that we and the P'rishe (Pharisees) fast often, but your Talmidhe (Disciples) do not fast?"

15 אמר להון ישוע דלמא משכחין
בנוהי דגנונא למעם כמא דחתנא
עמרון אתין דין זומתא פד גשתקל
מנהון חתנא וקידין גאומין:

Yeshue (Jesus) said to them, "How can the attendants of the wedding feast fast, as the wedding groom is among them? The days are coming, however, when the groom will be taken from them... consequently, they will fast.

16 לא אנש רמא אורקעתא חדתא על
נחתא בלנא דלא תתוף מליוחה מן חו
נחתא ונחוא בזעא ונתדא:

No one lays a new patch upon a worn-out cloak... won't it pull away from the worn-area of the cloak, and its tear become worse?

17 ולא רמין חמרא חדתא בזקא
בליתא דלא מצטרין זקא וחמרא
מתאשד זקא אבדן אלא רמין חמרא
חדתא בזקא חדתתא ותריהון
מתגורין:

And you do not put new wine in worn-out wineskins, else it will burst the worn-out wineskins, and the wine will pour out as the wineskins are destroyed. Instead, put the new wine into new wineskins, and both will be protected."

Girl Resurrected

18 פד דין הלין ממלל הוה עמרון אתא
ארסונא חו קרב סגד לה ואמר ברתי
השא מיתת אלא תא סים איךך עליה
ותחא:

During these teachings among them, there came a certain governor who drew near and bowed to him, saying, "My daughter has died this hour... only come, place your hand upon her and she will live."

19 וקם ישוע ותלמידוהי ואזלו בתרה:

by saying, "Do not go by the routes of the Chan'fei (Idolators), nor enter a village of the Shomroye (Samaritans).

⁶ ולו לכון דין ותקאנת לות ערפא דאברו מן בית יסרניל:

Go instead among the sheep who are lost from the house of Is'royel (Israel).

⁷ וכד אזלין אנתון אכרוז ואמרו דקרבת מלכותא דטימניא:

And as you go, preach by saying, "It has arrived, the Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven)!

⁸ פריהא אסו וגרפא דפו ודינא אפקו ממן נסבתון ממן חבו:

Cure diseases, cleanse lepers, cast out demons... freely you have received, freely give.

⁹ לא תקנון דהבא ולא סאמא ולא נחשא בכיסויכון:

Do not gather supplies of gold, nor silver or brass for your pouches,

¹⁰ ולא תרמלא לאורחא ולא תרתין פותינן ולא מסגא ולא שבטא שואו חו גיר פעלא סיברתה:

nor the sack for the journey... niether two cloaks, nor sandals or staff. For the worker is worthy of his support.

¹¹ לאידא דין מדינתא או קריתא דעאלין אנתון לה שאלו מנו שוא פה ותמן חו עדמא דנפקון אנתון:

And whichever village or community that you enter, ask who is worthy within it... and lodge there until you move on.

¹² ומא דעאלין אנתון לביתא שאלו שלמה דביתא:

But when you enter the house, ask for the Sh'lomo (Peace) of the household.

¹³ ואן חו דשוא ביתא שלמכון נאתא עלוהי אן דין לא שוא שלמכון עליכון גפנא:

Matthew 10 ~ מתי י'

The Twelve Talmidhe

¹ וקרא לתרעסר תלמידוהי ונהב להון שולטנא על רוחא טנפא דנפקון ולמאסון כל כאב וכורחון:

Then he summoned his twelve Talmidhe (Disciples), and gave them authority over perverse spirits... that they may cast them out, and to heal all malady and disease.

² דילהון דין דתרעסר שליחא שמחא איתיהון הלון קרמיהון שמעון דמתקרא פאפא ואנדראוס אחוהי ויעקוב בר זבדי וזחמן אחוהי:

Those who were the twelve Sh'liche (Emissaries), their names are these... first Shemun (Simon), who was called Ki'fo (Peter), then And'rewos (Andrew) his brother, and Yauquv (James) the son of Zavdhai (Zebedee), and Yucha'non (John) his brother.

³ ופיליפוס וברתולמי ותאומא ומתי מכסא ויעקוב בר הלפי ולבי דאתפני תדי:

Then Bartholomew Mattai (Matthew) the Collector, then Yauquv (James) the son of Chalfai (Alpheus), and Labbi (Lebbeus) who was Tadhai (Thaddaeus).

⁴ ושמעון קנניא ויהודא סכרוטא חו דאשלמה:

Then Shemun (Simon) the Q'nonoyo (Canaanite), and I'hudho S'kharyuto (Judas Iscariot) who betrayed him.

The Talmidhe Mission

⁵ להלון תרעסר שדר ישוע ופקד אנון ואמר באורחא דחנפא לא תאזלו ו למדינתא דשמרו לא תעלו:

These were the twelve who Yeshue (Jesus) dispatched and commanded,

And upon the demon leaving, the mute man spoke... and the crowds were amazed, saying, "Nothing like this has ever been seen in Is'royel (Israel)."

³⁴ פרישא דין אמרו חו ברשא דדינא מפק דינא:

But the P'rishe (Pharisees) said, "It is by the Prince of Demons that he displaces demons."

The Harvest is Great

³⁵ ומתפרך חו ישוע במדינתא בלחין ובקוריא ומלף חו בכנושתהון ומכרז סברתא דמלכותא ומאסא כל כורחון וכל כאבון:

Nevertheless, Yeshue (Jesus) toured all their villages and communities, teaching in their K'nushothe (Synagogues) and proclaiming the S'vartho D'mal'kutho (Message of the Kingdom), and healing all their diseases and afflictions.

³⁶ כד חו ישוע לכנשא אתרחם עליהון דלאן חו ושרין איד ערפא דלית להון דעניא:

But when Yeshue (Jesus) looked at the crowds, he felt compassion for them... as they were weary and wandering, like sheep without their shepherd. ^{Num. 27:17 & 2Ch. 18:16}

³⁷ ואמר לתלמידוהי חצרא סגי ופעלא זעורין:

So he said to his Talmidhe (Disciples), "The harvest is abundant, but the workers are few.

³⁸ בעו הקיל מן מרא חצרא דנפק פעלא לחצרה:

Appeal therefore, to the master of the harvest, that he will dispatch workers to his harvest."

It is enough for the Talmidho (Disciple) to be like his Rav (Master), and a laborer to be like his proprietor... so if the proprietor of a house is called B'eulz'vuv (Beelzebub), it is certainly so for the sons of his house.

26 לֹא הָכִיל תַּדְחַלְוֹן מִנְהוֹן לִית גִּיר מַדָּם דְּכִסָּא דְּלֹא נִתְגַּלָּא וְדַמְטָשִׁי דְּלֹא נִתְדַע:

Do not, however, be fearful of them... there isn't anything that is covered that will not be exposed, nor that is hidden that will not be known.

27 מַדָּם דְּאִמַר אֲנָא לְכוּן בַּחֲשׂוּכָא אֲוִמְרוּהִי אֲנִתּוֹן בְּנִהֲרָא וּמַדָּם דְּבִאדְנִיפּוֹן שְׁמַעִין אֲנִתּוֹן אַכְרֹזוּ עַל אֲרָא:

And anything that I have said to you in darkness, you say it in the light, and anything that your ear have heard, proclaim it upon rooftops.

28 וְלֹא תַדְחַלְוֹן מִן אִילִין דְּקַטְלִין פְּגִרָא נַפְשָׂא דִּין לֹא מִשְׁכַּחִין לְמַקְטֵל דְּחֵלּוּ דִּין וְיִתְרִאִית מִן מִן דְּמִשְׁכַּח דְּלִנְפְשָׂא וְלִפְגִּרָא נִיבַד בְּגַהֲנָא:

So do not fear those who can kill the body, but are not able to kill the soul... rather, be very fearful of he who is able to destroy soul and body in Gihano (Gehenna).

29 לֹא תִרְתִּין צְפִרִין מְזַדְבְּנִין בְּאֶסְרִי וְחֲדָא מִנְהוֹן בְּלַעַד מִן אֲבוּכוֹן לֹא נִפְלָא עַל אֲרָא:

Are not two sparrows purchased with an Asoro (the smallest and least of coins)? But without your Father, one of them cannot fall to the ground.

30 דִּילְכוֹן דִּין אֲפִי מִנָּא דְרִשְׁכוֹן בְּלַחִין מִנְּן אֲנִין:

Yet, concerning yourself, even each hair of your head is accounted for.

31 לֹא הָכִיל תַּדְחַלְוֹן מִן צְפִרָא סְגִיָּתָא מִיִּתְרִין אֲנִתּוֹן:

But when they betray you, do not be anxious of how or what you should say... it will be given to you in that same hour, what you shall say.

20 לֹא הָוֵא גִיר אֲנִתּוֹן מִמְלִיזִין אֲלֵא רֻחָא דְאֲבוּכוֹן מִמְלִלָא בְּכוּן:

For it will not be you who is speaking... rather, the Rucho (Spirit) of your Father will be speaking by you.

21 נְשִׁלְם דִּין אַחָא לְאֲחוּהִי לְמוּתָא וְאֲבָא לְבֵרָה וְנִקְוִמוֹן בְּנִיא עַל אֲבָהִיהוֹן וְנִמִּיתּוֹן אֲנוּן:

Brother will betray brother to his death, and a father to his son... and children will rise up against their parents and cause their deaths.

22 וְתַחוּוֹן סְגִיָּאִין מִן פְּלַנְשִׁי מְטָל שְׁמִי אֲנִיא דִּין דְּנִסְיַבֵּר עַדְמָא לְחַרְתָּא הֻוֹ נַחָא:

And you will be hated by everyone on account of my name... but whoever will be faithful unto its finality, he will acquire life.

23 מָא דְרַדְפִין לְכוּן דִּין בְּמִדְיִנְתָּא הֻוֵּא עֲרוּקוֹ לְכוּן לְאַחְרֵתָא אֲמִין גִּיר אֲמַר אֲנִיא לְכוּן דְּלֹא תִשְׁלַמוֹן אֲנִין בְּלַחִין מִדְיִנְתָּא דְּבֵית אִיסְרָיִל עַדְמָא הִנְאִתָּא בְּרָה דְאֲנִשָׂא:

But when they persecute you in one village, flee to another. Truly I say to you, you will not be finished with all the villages, which are the House of Is'royel (Israel), until Breh D'nosho (Son of Man) will come.

Whom to Fear

24 לִית תַּלְמִידָא דִּיתִיר מִן רַבָּה וְלֹא עַבְדָּא מִן מָרָה:

There is not a Talmidho (Disciple) who is greater than his Rav (Master), nor a laborer than his proprietor.

25 סִפְק לֵה לְתַלְמִידָא דִּינְהוּא אִיךְ רַבָּה וְלַעֲבָדָא אִיךְ מָרָה אִן לְמָרָה דְּבֵיתָא קְרוּ בְּעִלְזָבוּב חַד כְּפָא לְבִנֵי בֵיתָה:

And if the household is worthy, your Sh'lomo (Peace) will come upon it. But if it is not worthy, your Sh'lomo (Peace) will return to you.

14 מִן דְּלֹא דִין מִקְבֵּל לְכוּן וְלֹא שְׁמַע מְלִיכוֹן פִּד נִפְקִין אֲנִתּוֹן מִן בֵּיתָא אִו מִן קְרִיתָא הִי פְּצוּ חֵלָא מִן רְגֵלִיכוֹן:

So whoever does not accept you, and does not listen to your words, when you go out from the house or community, shake the dust from your feet.

15 וְאֲמִין אֲמַר אֲנִיא לְכוּן דְּלֹא אֲרָא דְסָדוּם וְדַעְמוֹרָא נְהוּא גִיח בְּנוּמָא דְרִנָּא אִו לְמִדְיִנְתָּא הִי:

Certainly I tell you, the land of

Future Persecutions

16 הָא אֲנִיא מְשֻׁדֵּר אֲנִיא לְכוּן אִיךְ אֲמַרָא בִּינִי דְאֲבָא חוּוּ הָכִיל חֲפִימָא אִיךְ חוּוּתָא וְתַמִּימָא אִיךְ יוּנָא:

Be conscious... I am thrusting you out as lambs among wolves. Therefore, be as alert as a serpent, and as innocent as doves.

17 אֲזַדְהֵרוּ דִּין מִן בְּיַנְשָׂא מְשֻׁלְמִין לְכוּן גִּיר לְבֵית דְּנִנָּא וּבְכַנְשׁוּתְהוֹן נְנַגְדוּכוֹן:

Be wary... your fellow-men will accuse you within their Courts, and in their K'nushothe (Synagogues) they will scourge you.

18 וְקִדְם הַגְמוּנָא וּמִלְפָּא מְקַרְבִין לְכוּן מְטָלְתִי לְסַחְדוּתָא דִּילְהוֹן וְדַעְמָא:

And they will bring you before governors and kings, on account of me, for bearing witness unto them and the Au'me (Gentiles).

19 אֲמַתִּי דִּין דְּנִשְׁלַמוּכוֹן לֹא תֵאצְפוֹן אֲיִפְנָא אִו מִנָּא תַמְלִלוֹן מִתִּיבָה לְכוּן גִּיר בְּהִי שְׁעֵתָא מָא דְתַמְלִלוֹן:

² ויחנן דין פד שמוע בית אסירא
עבדוהי דמשיחא שדר ביד תלמידוהי:

So when Yucha'non (John) heard from in prison about the works of M'shicho (Messiah), he dispatched his own Talmidhe (Disciples).

³ ואמר לה אנתו הו דאתא או
לאחרין הו מספין אנחנו:

And they said to him, "Are you the one who comes, or should we expect another?"

⁴ ענא ישוע ואמר להון זלו אשתעו
ליוחנן אילין דשמעין אנתון וחוין:

Yeshue (Jesus) responded by saying to them, "Go, report to Yucha'non (John) as to what you have heard and seen..."

⁵ סמיא חוין וחוירא מהלכין וגרפא
מתדפין וחרשא שמועין ומיתא קימין
ומספנא מסתברין:

the blind are seeing, lame are walking, the lepers are cleansed, deaf are hearing, the dead are resurrected, and the needy are brought hope... Isa. 26:19

⁶ וטובהי לאינא דלא נתפשל בי:

and fortunate is he who does not become offended at me."

Honoring Yucha'non

⁷ פד דין אגלו שרי ישוע למאמר
לכנטיא על יוחנן מנא נפקתון להורפא
למחזא קניא דמן רוקא מתתזיע:

When they had gone, Yeshue (Jesus) began to speak to the crowds about Yucha'non (John)... "What did you go out to the wilderness to see? A reed quivering by the wind?"

⁸ ואלא מנא נפקתון למחזא גברא
דנחתא רכיכא לביש הא אילין
דרכיכא לבישין בית מלכא אגון:

If not, then what did you go out to see? A man robed in a luxurious garments? Observe, those who are dressed luxuriously are in the palace of the kings.

And any who will not take up his cross-beam and follow behind me, is not worthy of me.

³⁹ מן דאשכח נפשה נובדיה ומן דנובד
נפשה מטלתו נטיפחיה:

Whoever pursues his own life will lose it, and whoever loses his own life on account of me, will discover it.

Rewards

⁴⁰ מן דמקבל לכון לי מקבל ומן דלי
מקבל למן דשלחני מקבל:

Whoever accepts you, accepts me... and whoever accepts me, accepts the one who sent me.

⁴¹ מן דמקבל נבנא בשם נבנא אגרא
דנבנא נסב ומן דמקבל דדיקא בשם
דדיקא אגרא דדיקא נסב:

Whoever accepts a prophet in the name of a prophet, the reward of a prophet is received. And whoever accepts the righteous in the name of the righteous, the reward of the righteous is received.

⁴² וכל דמשקא לחד מן הליו זעורא
קסא דקירא בלהוד בשמא דתלמידא
אמין אמר אנא לכון דלא נובד אגרה:

And anyone who provides drink for one of these Z'ure (Little Ones), by simply a cold cup in the name of that Talmidho (Disciple) ...assuredly I say to you, he will not lose his reward.

Matthew 11 ~ מתי יא

Messengers of Yucha'non

¹ ורוא דכד שלם ישוע למפקרו
לתרעסר תלמידוהי שני מן תמן למלפו
ולמכרוו במדינתוהון:

When Yeshue (Jesus) had finished commanding his twelve Talmidhe (Disciples), he resumed from there to teach and preach in their villages.

Therefore, don't be overwhelmed... compared to many sparrows, you are more valuable.

³² כלנש הכיל הנודא בי קדם בנינשא
אודא בה אף אנא קדם אבי
דבשמנא:

Everyone, therefore, that testifies of me before fellow-men, I will also testify of him before my Father in Heaven.

³³ מן דין דנכפור בי קדם בנינשא
אכפור בה אף אנא קדם אבי
דבשמנא:

But whoever renounces me before fellow-men, I will also renounce him before my Father in Heaven.

Not Peace, but a Sword

³⁴ לא תסברון דאתית דארמא שינא
בארעא לא אתית דארמא שינא אלא
הרבא:

Do not presume that I have come sowing calm in the Land. I have not come sowing calm ...instead, a sword!

³⁵ אתית גיר דאפלוג גברא על אבוהי
וברתא על אמא וכלתא על חמתה:

Indeed, I have come so a man will fight with his brother, and a daughter with mother, and a daughter-in-law with mother-in-law...

³⁶ ובעלדבבוהי דגברא בני ביתה:

and the enemies of a man is his household. Mic. 7:6

³⁷ מן דרחהם אבא או אמא ותייר מן
דלי לא שוא לי ומן דרחהם ברא או
ברתא ותייר מן דלי לא שוא לי:

Whoever prefers father or mother more than me, is not worthy of me... and whoever prefers son or daughter more than me, is not worthy of me.

³⁸ וכל דלא שקל זקיפה ואתא בתרי
לא שוא לי:

occurred in Tzur (Tyre) and Tzai'don (Sidon), that have occurred in you, they might have repented in sackcloth and ashes.

22 ברם אָמַר אָנָּא לְכִין דְּלָצוּר וּלְצִידוֹן
נְהוּא נִיח בְּיוֹמָא דְדִינָא אוּ לְכִין:

Moreover, I say to you... that Tzur (Tyre) and Tzai'don (Sidon) will be tranquil in the Day of Judgement in comparison to yourselves.

23 וְאַנְתִּי פְּרַנְחוּם הִי דְעַדְמָא לְטִמְנָא
אַתְתֵּרִימְתִּי עַדְמָא לְטִיּוּל תַּתְּחַתִּין
דְּאֵלוּ בְּסוּדוּם הוּוּ חִילָא אֵילִין דְּהוּוּ בְּכִי
קְנִימָא הָוֹת עַדְמָא לְטִמְנָא:

And you, K'farnachum (Capernaum)... take notice! For unto Sh'mayo (Heaven) you are exalted, but unto Sh'yul (Hades) you will be lowered. For if those miracles had occurred in , that have occurred in you, she would be standing to this very day.

24 ברם אָמַרְנָא לְכִי דְלֵאֲרַעְנָא דְסוּדוּם
נְהוּא נִיח בְּיוֹמָא דְדִינָא אוּ לְכִין:

Nevertheless, I say to you... there will be tranquility for the region of

in comparison to yourselves."

Honoring the Father

25 בְּהוּ וּבְנָא עֵנָּא יְשׁוּעַ וְאִמְרַ מוֹדָא
אָנָּא לְךָ אָבִי מָרָא דְשִׁמְיָא וְדֵאֲרַעְנָא
דְּכַסִּית הָלִין מִן חַפְיָמָא וּסְפוּלְתָנָא
וּגְלִית אֵינִין לִלְוֹדָא:

At that moment, Yeshue (Jesus) reacted by saying, "I acknowledge to you, my Father, Moro (Master) of Heaven and Land, who conceals these things from the wise and learned, but reveals them to children...

26 אִין אָבִי דְהִכְנָא הוּוּ צְבִינָא קְדָמִיד:

Indeed, my Father, for such is the pleasure that you demonstrate.

27 כֹּל מִדָּם אֲשֵׁתִלֵּם לִי מִן אָבִי וְלָא
אֲנִשׁ נְדַע לְבָרָא אֵלָּא אִין אָבָא אָף לָא

16 לְמִן דִּין אֲדַמְיָא לְשִׁרְבַתָּא דְהָא
דְּמִנָּא לְטִלְוָא דִּתְבִין בְּשׁוּקָא וּקְעִין
לְחַבְרִיּוֹן:

But to what should I compare this generation? It is like children who sit at the market, and call out to their friends...

17 וְאִמְרִין זִמְרוּ לְכוּן וְלָא רְקִדְתִּין וְאֵלִין
לְכוּן וְלָא אֲרַקְדְתִּין:

and they are saying, 'We sang to you, but you have not danced in response... and we have wept to you, but you have not lamented in reaction.'

18 אַתָּא גֵּיד יוּחָנָן דְלָא אָכַל וְלָא שָׁתָּא
וְאִמְרִין דִּינָא אִית בֵּהּ:

For Yucha'non (John) had come, not eating nor drinking, and they said that a demon was in him.

19 אַתָּא בְּרָה דְאֲנִשָּׂא אָכַל וּשְׁתָּא
וְאִמְרִין הָא גְבַרָא אָפוּלָא וּשְׁתָּא
חַמְרָא וְדַחְמָא דְמַכְסִּיא וְדַחְסִיָּא
וְאוּדְדַקַּת חַכְמָתָא מִן עַבְרֵיהּ:

Now the Breh D'nosho (Son of Man) has come, eating and drinking, and they say he is a gluttonous man, drinking wine and reclining with Collectors and sinners... but wisdom is proven by its own works."

Unrepentant Cities

20 הִידִין שְׂרִי יְשׁוּעַ לְמַחְסְדוֹ מְדִינָתָא
אֵילִין דְּהוּוּ בְּהִין חִילוּהִי סַגְנָא וְלָא
תְּבוּ:

Thereupon, Yeshue (Jesus) began to revile particular villages, wherein there were many of his miracles, yet they had not changed.

21 וְאִמְרַ הוּוּ וְי לְכִי כוֹרַזִין וְי לְכִי
בֵּיתְצִידָא דְאֵלוּ בְּצוּר וּבְצִידָן הוּוּ חִילָא
אֵילִין דְּהוּוּ בְּכִין כְּבַר דִּין בְּסַקָּא
וּבְקַסְמָא תְּבוּ:

And he was saying, "Misery upon you, Ko'razin (Chorazin)! Misery upon you Beithtza'yodho (Bethsaida)! For had those miracles

9 וְאֵלָּא מָנָא נְפַקְתִּין לְמַחְזָא נְבִיָּא אִין
אָמַר אָנָּא לְכוּן וּזְיִתִּיר מִן נְבִיָּא:

If not, then what did you go out to see? A prophet? Yes, and I say to you, even more than a prophet!

10 הֵנוּ גֵּיד דְעִלוּהִי כְּתִיב דְהָא אָנָּא
מְשַׁדֵּר אָנָּא מִלְּאֲכִי קְדָם פְּרִאָוֶךְ
דְּנַתְקִין אֲוֶרְהָא קְדָמִיד:

This is due to it being written about him, 'Observe, I am sending my messenger ahead of your presence, that he may prepare a pathway before you.' Mal. 3:1

11 אִמִּין אָמַרְנָא לְכוּן דְלָא קָם בִּילִידִי
נִשָּׂא דְרַב מִן יוּחָנָן מְעַמְדָּנָא זְעוּרָא
דִּין בְּמַלְכוּת שִׁמְיָא רַב הוּוּ מְנַח:

Assuredly I am telling you... there has not arisen, being born with women, any who are greater than Yucha'non (John) the Immerser. But the least in Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) are greater than him.

12 מִן יוֹמִי יוּחָנָן דִּין מְעַמְדָּנָא וְעַדְמָא
לְהִשָּׂא מַלְכוּתָא דְשִׁמְיָא בְּקַסְטִרָא
מְתַדְבְּרָא וּקְסִירָנָא מַחְסְפִין לָהּ:

Indeed, from the days of Yucha'non (John) the Immerser, and continuing at this hour, the Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) is being violently assaulted, and the assailants are plundering it.

13 כְּלָחוּן גֵּיד נְבִיָּא וְאוּרִיָּתָא עַדְמָא
לְיוּחָנָן אֲתַנְבִּיין:

Yet all the N'viye (Prophets) and U'roito (Torah) have been prophecying up to Yucha'non (John)...

14 וְאִין צְבִין אֲנִתִּין קְבִלוּ דְהוּוּ אֵלָּא
דְעֵתִיד לְמֵאֲתָא:

and if you are willing to accept it, he is Eliyo (Elijah), who was yet to come.

15 מִן דֵּאִית לָהּ אֲדִנָּא דְנִשְׁמַע נִשְׁמַע:

Whoever has ears that hear... may he listen.

Then Yeshue (Jesus) continued on from there, and went to their K'nushotho (Synagogue).

10 וּגְבִירָא חַד אֵית הוּא תַמְן דִּיבִישׂא
אִידָהּ וּמְשִׁאלִין הִינוּ לָהּ וְאִמְרִין דָּאן
שְׁלִיט בְּשַׁבְּתָא לְמֵאֲקִין אִיךְ דְּנֵאֲכְלוּן
קְרִצְוֵהּ:

A certain man was there whose hand was withered, and they questioned him saying, "Is it permissible to heal on Shab'tho (Sabbath)?" ...in order that they could accuse him.

11 הוּ דִּין אָמַר לְהוּן מִנּוּ מִנְכוּן גְּבִירָא
דְּאֵית לָהּ עֲרָבָא חַד וְאִן נָפֵל בְּחַבְרָא
בְּנוּמָא דְּשַׁבְּתָא לָא אָחַד וּמִקְמִים לָהּ:

So he said to them, "Who among you is a man who has a certain sheep, and if it falls into a pit on the day of the Shab'tho (Sabbath), does not grasp and lift it out?"

12 כִּמָּא דִּין וְתִיר בְּרִנְשָׂא מִן עֲרָבָא
מִדִּין שְׁלִיט הוּ בְּשַׁבְּתָא לְמַעַבְד
דְּשִׁפִּיר:

How much better is your fellow-man than a sheep? Thereby it is permissible on Shab'tho (Sabbath) to perform acts of kindness.

13 הִידִין אָמַר לְהוּ גְּבִירָא פְּשׁוּט אִיךְ
וּפְשׁוּט אִידָהּ וְתִקְנַת אִיךְ חִבְרָתָהּ:

Thereupon he said to the man, "Stretch out your hand," and he stretched out his hand... then it was restored like the other.

14 וּנְפִקוּ פְּרִישָׂא וּמְלָפָא נִסְבוּ עֵלוּהִי
אִיךְ דְּנוּבְרִנְיָהּ:

So the P'rishe (Pharisees) went out and made plans concerning him, as to how they might destroy him.

Servant of Aloho

15 וְשׁוּעָ דִּין יָדַע וְשָׁנִי לָהּ מִן תַּמְן וְאִזְלוּ
בְּתֵרָה כְּנִשָּׂא סִגְיָאָא וְאִסִּי לְכִלְהוּן:

But Yeshue (Jesus) was aware, and withdrew himself from there. Still, a

3 הוּ דִּין אָמַר לְהוּן לָא קְרִיטִין מִנָּא
עֲבַד דְּוִיד כְּד כִּפְן וְאִילִין דְּעֵמָה:

Therefore, he said to them, "Have you not read what Dawidh (David), and those who were with him, did when hungry?"

4 אִיפְנָא עַל לְבִיטָא דְּאַלְהָא וְלַחְמָא
דְּפִתּוּרָה דְּמִרְיָא אֲכַל הוּ דְּלָא שְׁלִיט
הִוּא לָהּ לְמֵאֲכַל וְלָא לְאִילִין דְּעֵמָה
אַלְא אִן לְכַהֲנָא בְּלַחּוּד:

Whereupon, he entered the House of Aloho (God) and ate bread from the Table of Mor'yo (the Lord)... which was not permitted for him to eat, nor for those who were with him, but is for the Koh'ne (Priests) alone.

5 אִו לָא קְרִיטִין בְּאוּרִיטָא דְּכַהֲנָא
בְּחֵיפְלָא מַחְלִין לָהּ לְשַׁבְּתָא וְדִלָּא
עַדְלִי אֲנוּן:

Or have you not read in U'roito (Torah) that the Koh'ne (Priests) of the Haik'lo (Temple) will violate Shab'tho (Sabbath)... but are without fault?

6 אָמַר אֲנָא לְכוּן דִּין דְּרַב מִן הֵיפְלָא
אֵית הֲרָפָא:

But I say to you... that one who is greater than the Haik'lo (Temple) is nearby!

7 אֵלוּ דִּין יָדַעִין הוּיִטִּין מִנּוּ חֲנִינָא צָבָא
אֲנָא וְלָא דְּבַחְתָּא לָא מַחְבִּיבִין הוּיִטִּין
לְאִילִין דְּדִלָּא עַדְלִי אֲנוּן:

But if only you knew what this is... 'I desire mercy and not offerings,' you would not be condemning those who do not have fault. Hos. 6:6

8 מְרָה גִיר דְּשַׁבְּתָא אִיתְרְהִי בְּרָה
דְּאֲנָשָׂא:

For the Breh D'nosho (Son of Man) is the Moro (Master) of Shab'tho (Sabbath)."

Withered Hand

9 וְשָׁנִי מִן תַּמְן וְשׁוּעָ וְאִתָּא
לְכַנְוִשְׁתְּהוּן:

לְאִבָּא אֲנִשׁ יָדַע אֲלָא אִן בְּרָא וְלִמֵּן
דְּצָבָא בְּרָא דִּינְגִילָא:

All things are released to me by my Father, and no man knows the son, other than the Father. Also, no man knows the Father, other than the son... and whom the son desires to bring exposure.

28 תוּ לִוְתִי פְּלִכוּן לְאִנָּא וְשִׁקְלִי מוּבְלָא
וְאִנָּא אֲנִיחְקִין:

Come to me, all of you who labor and are carrying burdens, and I will give you relief.

29 שְׁקִילוּ גִירִי עֲלִיכוּן וְיִלְפוּ מִנִּי דִּינִי
אֲנָא וּמִפִּיךְ אֲנָא בְּלִבִּי וּמִשְׁפַּחִין אֲנִתִּין
נִיחָא לְנַפְשְׁתְּכוּן:

Bear my yoke upon you, and train by me... for I am tranquil, and I am gentle in my heart, and you will find relief for your lives.

30 גִירִי גִיר בְּסִים הוּ וּמוּבְלִי קִלִּילָא הִי:
יִדְעָא, מִי יוֹקֵם הוּ וּמוּבְלִי קִלִּילָא הִי:
Indeed, my yoke is pleasant, and my burden is easy."

Matthew 12 ~ מתי יב

Plucking on Shab'tho

1 בְּהוּ וּבְנָא מַחְלִךְ הִוּא וְשׁוּעָ בְּשַׁבְּתָא
בֵּית זְרַעָא וְתַלְמִידוּהִי כִפְנוּ וְשִׁרִין
מִלְגִּין שִׁבְלָא וְאֲכִלוּן:

Near that time, Yeshue (Jesus) was walking in a grain field during the Shab'tho (Sabbath), and his Talmidhe (Disciples) were hungry, so they began to rub in their hands the grain-spears and were eating them.

2 פְּרִישָׂא דִּין כְּד חֲזוּ אֲנוּן אָמְרִין לָהּ
הָא תַלְמִידִיךְ עֲבָדִין מִדָּם דְּלָא שְׁלִיט
לְמַעַבְד בְּשַׁבְּתָא:

But when the P'rishe (Pharisees) noticed them, they said to him, "Look... your Talmidhe (Disciples) are doing things that are not permitted to be done during the Shab'tho (Sabbath)."

29 או איכנא אנש משכח דיגעול לבית
חסניא ומאנהי גבוז אלא אז לוקדם
נאסרוהי לחסינא והידין ביתה גבוז:

Indeed, how is a fellow able to enter
the house of a powerful man, and
plunder his furnishings... unless he
binds the powerful man first, and
then he may plunder his house?

30 מן דלא הוא עמי לוקבלי הו ומן
דלא כנש עמי מבדרו מבדר:

Whoever is not with me, is opposing
me... and whoever does not gather
with me, they are surely scattering.

31 מטל הוא אמר אנא לכון דכל
חטוין וגודפין גשיתבקון לבנינשא
גודפא דין דעל רוחא לא גשיתבק
לבנינשא:

Accordingly I tell you... all of your
common offenses (sins) and mutual
attacks (blasphemies) will be remitted
(forgiven), but the obstinance
(blasphemy) of men toward the
Rucho (Spirit) will not be ignored
(forgiven).

32 וכל מן דנאמר מלתא על ברה
דאנשא גשיתבק לה כל דין דעל רוחא
דקודשא נאמר לא גשיתבק לה לא
בעלמא הנא ולא בעלמא דעתיד:

And anyone who says a word
against the Breh D'nosho (Son of
Man), it will be overlooked (forgiven),
but any who are speaking against
Rucho D'qudsho (Holy Spirit), it will
not be forgiven... not in this world,
nor in the world to come.

Spoiled Fruits

33 או עברו אילנא שפירא ופארוהי
שפירא או עברו אילנא בישא
ופארוהי בישא מן פארוהי הו גיר
מתידע אילנא:

Indeed, you must make the tree
pleasant and its fruits sweet, or
make the tree bad and its fruits
spoiled... and by its fruits, a tree will
be known.

23 ומתדמרין הו פלחון פנשא ואמרין
דלמא הנו ברה דדוד:

Then all of the crowds were
astounded, and they were saying,
"Is this not... Breh D'dhawidh (Son
of David)?"

24 פרישא דין פד שמעו אמרין הנא
לא מפק שארא אלא בבגלובוב רשא
דדיוא:

But when the P'rishe (Pharisees)
heard this, they said, "He doesn't
cast out devils... unless it is by
B'eulz'vuv (Beelzebub), the prince of
demons!"

25 ושוע דין דדע מחשבתהון ואמר
להון כל מלכו דיתפלג על נפשה
תחרב וכל פי ומדינא דיתפלג על
נפשה לא נקום:

Yeshue (Jesus) was aware of their
scheming, and he said to them,
"Any kingdom that divides against
itself, will be ruined. And any house
or village that divides against itself,
will not remain.

26 ואן סטנא לסטנא מפק על נפשה
אתפלג איכנא הכול קימא מלכותה:

And if Sotono (Satan) is casting out
Sotono, causing a division against
himself, how is it that his kingdom
endures?

27 ואן אנא בבגלובוב מפק אנא דיוא
בניכון במנא מפקין להון מטל הנא
הנו גהוון לכון דנינא:

And if I, by B'eulz'vuv (Beelzebub),
am casting out demons... then by
who are your sons casting them out?
On account of this, they will be your
judges.

28 ואן ברוהא דאלהא אנא מפק אנא
דינא קרבת לה עליכון מלכותא
דאלהא:

But if I, by Rucho Da'loho (Spirit of
God), am casting out demons... it
has come to you, Mal'kutha Da'loha
(Kingdom of God)!

large crowd followed after him, and
he healed all of them.

16 וכאז ברוז דלא גגלוניהי:

Then he cautioned them to not
expose him...

17 דנתמלא מדם דאתמר בנד
אשעינא נבנא דאמר:

that it would be fulfilled, what was
said by the prophet Eshau'yo (Isaiah)
in saying,

18 הא עבדי דאצטבית בה חביבי
דסוחת בה נפשי רוחי אסים עלוהי
ודינא לעממא נכרו:

"Observe, I am pleased with my
servant... whom I earnestly cherish
with my soul. I will put my Rucho
(Spirit) upon him, and he will
proclaim justice to the Au'me
(Gentiles).

19 לא נתחרא ולא נקעא ולא אנש
גשמע קלה בשוקא:

He will not argue, and he will not
protest, nor will anyone hear his
voice in the market.

20 קניא רעינא לא נתבר ושרגא
דמטפטף לא נדעך עדמא הנפק דינא
לדכותא:

A bruised reed, he will not break. A
flickering lamp, he will not
extinguish... until he carries justice
to its victory,

21 ובשמה עממא נסברון:

and in his name, the Au'me
(Gentiles) will have confidence."
Isa. 42:1-4

Yeshue and B'eulz'vuv

22 הידין קרבו לה דינא חד דחרש
ועויר ואסיה איכנא דחרשא וסמנא
נמלל ונחזא:

At that time, they brought a certain
possessed man who was mute and
blind, and he healed him... in order
that the mute and stumbling could
speak and see.

Then it says, 'I will return to my house where I came out from.' So it went... finding it bare, swept and made beautiful.

45 הידין אולא דברא עמה טבע רוחא
 אחרנן דמנה ביטון ועאלן ועמרן פה
 והוהא חרתה דגברא הו ביטא מן
 קדמייתה הכנא נהוא לה לשרבתא
 הדיא ביטא:

Now it rushed to take seven other spirits that were more evil than itself, and they entered to stay in it... and the end for that man was worse than his beginning. It will be the same for this corrupted generation."

Family of Yeshue

46 פד הו דין ממלל לכנשא אתו אמח
 ואחיהי קימין לבר ובעין דנמללון
 עמה:

Then, while he was speaking to the crowds, his mother and brothers came and stood outside, requesting that he might speak with them.

47 אמר לה דין אנש הא אמך ואחיה
 קימין לבר ובעין דנמללון עמך:

So a fellow said to him, "Look... your mother and brothers are standing outside, and are seeking to speak with you."

48 הו דין ענא ואמר למן דאמר לה מן
 היי אמי ומן אחי:

But he responded by saying to the one who had spoken to him, "Who is my mother, and who are my brothers?"

49 ופשט אידה לות תלמידיהי ואמר
 הא אמי והא אחי:

Then he extended his hand toward his Talmidhe (Disciples), and said, "This is my mother and brothers.

50 כלנש גיר העבר צבניה דאבי
 דבשמיתא הוין אחי והתי ואמי:

For any person who does the will of my Father in Heaven, is my brother and sister and mother."

40 איפנא גיר דהווא יונן בטרסה דגונא
 תלתא יומין ותלתא לילון הכנא נהוא
 ברה דאנשא בלפה דארעא תלתא
 איממין ותלתא לילון:

For as it was for Yawnon (Jonah) in the belly of the fish, three days and three nights, it will be the same for Breh D'nosho (Son of Man) ...he will be in the heart of the ground for three days and three nights.
 Jon. 2:1 (1:17)

41 גברא נינווא נקומין בדינא עם
 שרבתא הדיא ונחייבנה דהגון תבו
 בפרוזה דהגון והא דרב מן יונן תגן:

The men of Nin'way (Nineveh) will arise alongside this generation at the Judgment, and they will condemn it, for they had reformed at the preaching of Yawnon (Jonah) ...but take notice, one who is greater than Yawnon (Jonah) is now present.

42 מלכתא דתימנא תקום בדינא עם
 שרבתא הדיא ותחיביה דאתת מן
 עבריה דארעא דתשמע חכמתה
 דשלימון והא דתימין מן שלימון הרקא:

The Queen of the South will arise alongside this generation at the Judgment, and she will condemn it, for she came from the farthest side of the earth to hear the wisdom of Shleimon (Solomon) ...but take notice, one who surpasses Shleimon is here.

Return of Evil Spirit

43 אמתי דין דרוחא טנפתא תפוק מן
 ברנשא מתפרקא באתרוחא דמיא
 לית בהון ובעינא נחא ולא משכחא:

Now when an impure spirit is cast out from a fellow-man, it goes about the countryside where there isn't any water, and seeks satisfaction but doesn't find any.

44 הידין אמר אהפוך לביתי מן איפא
 דנפקת ואתיא משכחא דסריק והמים
 ומצבת:

34 ולדא דאכדנא איפנא משכחין
 אנתון טבתא לממללו דביטא אנתון
 מן תותרי לבא גיר ממלל פומא:

Such a brood of poisonous snakes! How are you able to speak well, when you are corrupt? ...for by the resources in the heart, the mouth is speaking.

35 גברא טבא מן סימתא טבתא מפק
 טבתא וגברא ביטא מן סימתא
 ביטתא מפק ביטתא:

A good man, from goodly treasure, will bring forth goodness. But a corrupt man, from corrupted treasure, will bring forth corruption.

36 אמר אנא לכון גיר הכל מלא בטלא
 דנאמרין בני אנשא נתלון פתגמיה
 בוניא דינא:

Therefore, I say to you... that any non-fruitful words that are spoken among fellow-men, will be accounted for by them in the Day of Judgement.

37 מן מליך גיר תודדק ומן מליך
 תתחיב:

For by your words you will be justified, and by your words you will be liable.

Sign of Yawnon

38 הידין ענו אנשא מן ספרא ומן
 פרישא ואמרין לה מלפנא צבין חנן
 דנחוא מןך אתא:

Upon that, some from the Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees) responded to him saying, "Teacher, we need to see a sign from you."

39 הו דין ענא ואמר להון שרבתא
 ביטתא וגוהתא אתא בעינא ואתא לא
 תתייב לה אלא אתה דיונן נבא:

But he answered them by saying, "A corrupt and adulterous generation, that is requiring a sign? No sign will be provided to you, other than the sign of Yawnon (Jonah) the prophet.

will not listen nor comprehend, and seeing, they will not perceive nor understand.

15 אתעבי לה גיר לבה דעמא הנא
ובאדניהון יקראות שמעו ועיניהון
עמעו דלא נחון בעיניהון ונשמעון
באדניהון ונסתכלון בלבהון ונתפון
ואסא אנון:

For the heart of this people has thickened, and their ears are burdened at hearing, and their eyes have been shut... that they will not look with their eyes, nor listen with their ears, and will not comprehend with their heart, and thereby return and they become healed. ' Isa. 6:9-10

10 דילכון דין טוביניהון לעיניהון דחון
ולאדניהון דשמעון:

And preferred are your eyes that see, and your ears that listen.

17 אמין גיר אמרנא לכון דסגיאא
נביא ודיקא אתרגנו דנחון מדם
דחון אנתון ולא חון ולשמע מדם
דשמעין אנתון ולא שמעו:

Truthfully I am telling you... many who were prophets and righteous had earnestly wanted to see the things that you are seeing, but did not see – and to hear the the things you are hearing, but did not hear.

Parable of Sower Explained

18 אנתון דין שמעו מתלא דורעא:

Now then, hear the proverb of the sower...

19 כל דשמע מלתא דמלכותא ולא
מסתפל בה אתא בישא וחסר מלתא
דורעא בלבה חון דעל ד אורחא
אודרע:

All who hear the message of the Kingdom, but do not discern it, the one who is evil will come and snatch away that message which was sown in his heart... this is what was sown along the side of the pathway.

8 וואחרנא נפל בארעא טבתא ויהב
פארא את דמאא ואת דשתין ואת
דתלתין:

But others that had fallen in good ground had produced fruits... some by the hundred, and some by sixty, and some by thirty.

9 מן דאית לה ארנא דנשמע נשמע:

Whoever has ears that hear, may he listen."

Purpose of Parables

10 וקרבו תלמידיהו ואמרין לה למנא
בפלאתא ממלל אנת עמהון:

His Talmidhe (Disciples) approached him and said, "Why are you speaking in parables with them?"

11 הו דין ענא ואמר לחון דלכון הו
יהיב למדע ארנא דמלכותא דשמעא
לחון דין לא זחיב:

And he answered them by saying, "For you it is permitted to know the mystery of the Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven), but for them it is not allowed.

12 למן גיר דאית לה גתיחב לה ונתיתר
לה:

For to whoever it is, it is permitted to him, and it will become more for him.

13 ולמן דלית לה והו דאית לה גשתקל
מנה מטל הנא בפלאתא ממלל אנת
עמהון מטל חון ולא חון ושמעין
ולא שמעין ולא מסתכלין:

But to whoever that it is not, what is there for him will be taken away. Therefore, with parables I speak with them... for they see and do not perceive, and they hear but do not listen, and they do not comprehend.

14 ושלמא בהון נביותה דאשעיא
דאמר דשמעא תשמעון ולא תסתכלון
ומחזא תחון ולא תדעון:

And it is completed through them, what the prophet Eshau'yo (Isaiah) had said... 'Though hearing, they

Matthew 13 ~ מתי יג'

Parable of Sower

1 בהו דין יומא נפק ישוע מן ביתא
ויתב על יד ימא:

Later that day, Yeshue (Jesus) went out from the house and sat on the bank of the sea.

2 ואתפנשו לותה כנשא סגיאא איד
דינסק נתב לה באלפא וכלה כנשא
קאם הון על ספר ימא:

Then a large crowd gathered about him, so he got up and sat in a sailing boat... and the crowd stayed on the shoreline of the sea.

3 וסגי ממלל הון עמהון בפלאתא
ואמר הא נפק דורעא דנודע:

And he spoke at length with them through a parable, saying, "A sower went out sowing seed...

4 וכד זרע אית דנפל על יד אורחא
ואתת פרחתא ואכלתה:

and while sowing, some fell on the side of a pathway, and a bird came and ate it.

5 וואחרנא נפל על שועא איפא דלית
הון מדרא סגיאא ובר שעתה שון
מטל דלית הון עומקא דארעא:

Others fell into rocks, where it did not have much soil, so it sprouted quickly... and on account of not having any depth of ground,

6 כד דנה דין שמשא חם ומטל דלית
הון לה עקרא ויבש:

once the hot sun had arisen, and because it did not have any root, it dried up.

7 וואחרנא נפל בית כובא וסלקו כובא
והנקוהו:

Then others fell among bramble, and the bramble grew up and choked them.

Parable of Mustard Seed

31 אחרנא מתלא אמתל להון ואמר
דמינא מלכותא דשמניא לפרדתא
דהרדלא דנטב גברא זרעה בקריתיה:

Then he recited another proverb to them, by saying... “The Mal’kutho Dash’mayo (Kingdom of Heaven) is similar to a seed of mustard, which a man sowed in his field...

32 והי זעוריא הי מן פלהון זרעונא מא
דין דרבת רבא הי מן פלהון זרעונא
והויא אילנא איך דתאמא פרחתא
דשמניא תקן בסופיה:

and though it is the smallest of little seeds, still it grew larger than the other herbs, and it became as a tree, where the birds of the sky could come to nest in its branches.”

Psa. 104:12

Parable of Yeast

33 אחרנא מתלא אמר להון דמינא
מלכותא דשמניא לחמירא הו דשקלת
אנתתא טמרת בתלת סאין דקמחא
עדמא דכלה חמע:

He spoke another proverb to them... “The Mal’kutho Dash’mayo (Kingdom of Heaven) is similar to leaven a woman reserved by inserting it in three measures of meal, until it had completely fermented.”

Use of Parables

34 הלין פלהין מלל ישוע בפלאתא
לכנטיא ודלא פלאתא לא ממלל הו
עמהון:

Yeshue (Jesus) taught all these things as parables to the crowds... and without parables, he would not lecture among them.

35 איך דנתמלא מדם דאתאמר בנד
נבנא דאמר אפתח פומי במתלא

25 וכד דמכו אנטיא אתא בעלדבבה
זרע זינא בית חטא ואול:

But while everyone slept, his enemy came and sowed weeds among the grains... then went away.

26 כד דין זעיא עסקא ועבד פארא
הדין אתחיו אף זינא:

So when the plantings sprouted and produced fruits, they noticed the weeds as well.

27 וקרבו עבדוהי דמרא ביתא ואמרו
לה מרן לא הא זרעא טבא זרעת
בקריתך מן אימפא אית בה זינא:

Then his workers approached the owner saying, ‘Master, wasn’t the seed that was sown in your field of good quality... from where have come these weeds?’

28 הו דין אמר להון גברא בעלדבבה
עבד דרא אמרין לה עבדוהי צבא
אנת נאול נבבא אנון:

He said to them, ‘A cruel competitor has done this.’ His servants said to him, ‘Do you want us to go and pluck them out?’

29 הו דין אמר להון דלמא כד מגבין
אנתון זינא תעקרון עמהון אף חטא:

He said to them, ‘Perhaps not... when gathering the weeds, you might uproot the grains along with them.’

30 טבוקו רבין תריהון אכחדא עדמא
לחצדא ובובנא דחצדא אמר אנא
לחצדא גבו לוקדם זינא ואסורו
אנון מאסריתא דנאקרון חטא דין
כנטו אנון לאוצרי:

Allow the two to grow together until the harvest. Then at the time of harvesting I will say to the harvesters, ‘Collect the weeds first, and bind them into bundles to be burned... but the grains, gather them to my granary.’”

20 הו דין העל שועיא אזרע הו הו
דשמע מלתא ובר שעתה בחדותא
מקבל לה:

That which was sown upon the rocks is the one who hears the message and eagerly accepts it with joy.

21 לית לה דין עקרא בה אלא דובנא
הו ומא דהוילא אולענא או דרופנא
מטל מלתא עגל מתפטל:

But he does not have any rootage, so he is temporal... and when there is suffering or

quickly

22 הו דין הבית פובא אזרע הו הו
דשמע מלתא ורננא דעלמא הנא
וטועני דעותרא הנקין לה למלתא
ודלא פארא הוילא:

And that which was sown in the bramble patch, is he who listens to the message... but the worries of this world, and its

23 הו דין העל ארעא טבתא אזרע הו
הו דשמע מלתי ומסתפל ורחב פארא
ועבד אית דמאא ואית דשתין ואית
דתלתין:

But that which was sown in good soil, is he who hears my message and understands... then brings forth its fruits, producing some by the hundred, and some by sixty, and some by thirty.”

Parable of Weeds and Grain

24 אחרנא מתלא אמתל להון ואמר
דמינא מלכותא דשמניא לגברא דרע
זרעא טבא בקריתיה:

Then he recited another proverb, by saying... “The Mal’kutho Dash’mayo (Kingdom of Heaven) is similar to a man who sowed quality seed in his own field.

and sold all that was his and purchased it.

47 תוב דמיא מלכותא דשמיא למצידתא הנפלת בימא ומן כל גנט כנשת:

Again, Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) is similar to a fishnet that was cast in the sea, and by it assorted things were being gathered.

48 וכד מלת אסקוה לספרי ימא ויתבו גביו וטבא ארמיו במאנא ובישא שדו לבר:

But when it was full, they drew it up to the shoreline of the sea and sat down to sort it... what was good they tossed into a container, and the bad they cast to the side.

49 הכנא נהוא בשולמה העלמא נפקון מלאכא ונפרשוון בישא מן ביני ודיקא:

It will be the same at the end of the world... the Malakhe (Angels) will go out and remove the corrupt from among the children of righteousness.

50 ונרמון אגון באתונא הנרא תמן נהוא בכנא וחורק שגא:

Then they will throw them into the place for fire... there is where there will be weeping and grating of teeth!¹⁷ Dan. 3:6 & Psa. 21:9 (21:10)

Treasures New and Old

51 אמר להון ישוע אסתפלתון פלהון קלין אמרין לה אין מרו:

Yeshue (Jesus) said to them, "Do you understand all of this?" They said to him, "Yes, Moran (our Lord)."

52 אמר להון מטל הנא כל ספרא דמתלמד למלכות שמיא דמא לנברא מרא ביתא דמפק מן סימחא חדתתא ועתיקתא:

He said to them, "On account of this, any Sofro (Scribe) that learns about the Mal'kutho Dash'mayo

41 נשדר ברה דאנשא מלאכיה ונגבון מן מלכותה פלהון מכשולא וכלהון עבדי עולא:

The Breh D'nosho (Son of Man) will dispatch his Malakhe (Angels), and they will collect from his Mal'kutho (Kingdom) all who are offenders and do wickedness.

42 ונרמון אגון באתונא הנרא תמן נהוא בכנא וחורק שגא:

Then they will be thrown into the place for fires... there is where there will be weeping and grating of teeth!¹⁸ Dan. 3:6 & Psa. 21:9 (21:10)

43 הידין ודיקא נהרוון איך שמיא במלכותה דאבוהון מן דאית לה אדנא דגשמע גשמע:

But the righteous will shine like the sun within the Mal'kutho (Kingdom) of their Father... whoever has ears that hear, may he listen.

Three Parables

44 תוב דמיא מלכותא דשמיא לסימתא דמטשמיא בקריתא הי דאשפחה נברא וטשיה ומן חדותה אזל זבן כל דאית לה זבנה לקריתא הי:

Again, Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) is similar to a treasure that was hidden in a field. It was found by someone, and then he hid it... being very happy, he went to sell all that was his, and purchased the field for himself.

45 תוב דמיא מלכותא דשמיא לנברא תנרא דבעא הוּא מרגניתא טבתא:

Again, Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) is similar to a merchant who was looking for pearls of quality...

46 כד דין אשפח מרגניתא חדא יקורת דמיא אזל זבן כל מא דאית לה זבנה:

but when he found a certain pearl that looked very valuable, he went

ואבע פסיתא דמן קדם תרמיתה דעלמא:

Thereby fulfilling what was spoken through the prophet, by saying, "He will open his mouth with proverbs, revealing secrets that preceded the start of the worlds." Psa. 78:2

Parable of Weeds Explained

50 הידין ישוע שבק לכנשא ואתא לביתא וקרבו לנתה תלמידיה ואמרין לה פשק לן מתלא הו דזינא ודקריתא:

Then Yeshue (Jesus) dismissed the crowds, and went to the house... whereupon his Talmidhe (Disciples) gathered to him, and they said, "Explain to us the proverb about the weeds and the field."

51 הו דין ענא ואמר להון הו דזרע ורעא טבא איתיה ברה דאנשא:

He then responded by saying, "The one who sowed the good seed is the Breh D'nosho (Son of Man)..."

52 וקריתא איתיה עלמא ורעא דין טבא בניה אגון דמלכותא זינא דין איתיהון בנהו דבישא:

and his field is this world. Similarly, the good seed are his children of the Mal'kutho (Kingdom), and the weeds are the children of the evil one.

53 בעלדבבא דין דזרע אגון איתיה סטנא הצדא דין איתיה שולמה דעלמא הצדא דין מלאכא:

Moreover, the competitor that sowed them is Sotono (Satan)... and the harvest is the end of this age, and the harvesters are the Malakhe (Angels).

40 איפנא הקיל דמתגבין זינא ונקדין בנרא הכנא נהוא בשולמה העלמא הנא:

In the same way, where the weeds are gathered and burned in the fire... so it will be at the end of this age.

In response to this, by an oath he swore to her... he would give her anything she asked.

8 הוּ דִּין מְטִיל דְּמַלְפָּא הָוִית לְאִמָּה
אֲמַרְתָּ חַב לִי הֲרָקָא בְּפִינְפָּא רְשָׁה
דְּיוֹחָנָן מֵעַמְדָּנָא:

Therefore, due to the urging of her mother, she said... "Give to me, now on a board, the head of Yucha'non (John) the Immerser!"

9 וְכַרְתִּית לָהּ לְמַלְפָּא מְטִיל דִּין מִמְּתָא
וְסַמְיָא פִּקְדָּא דְּנִתְיָהֵב לָהּ:

And though it annoyed the King, yet on account of his oath and guests, he ordered that it should be provided to her.

10 וְשִׁדְרָא פִּסְקָה רְשָׁה דְּיוֹחָנָן בֵּית
אֲסִירָא:

Thereupon he made charges, cutting off the head of Yucha'non (John) in the guard house.

11 וְאִיתִי רְשָׁה בְּפִינְפָּא וְאִתְיָהֵב
לְטִלְיָתָא וְאִיתְיָהֵב לְאִמָּה:

So they brought his head on a board, giving it to the girl, and she carried it to her mother.

12 וְקָרְבוּ תַלְמִידְהֵי שְׁקִלוּ שְׂלֵדָה קַבְרוּ
וְאִתּוּ חֻוּי לְיִשׁוּעַ:

Afterward, his Talmidhe (Disciples) came to take his body and bury it... then they informed Yeshue (Jesus).

Feeding Five Thousand

13 יִשׁוּעַ דִּין פִּדְ טִמְעַ שְׁנֵי מִן תַּמָּן
בְּאַלְפָּא לְאַתְרָא חֹרְבָא בְּלַחְוֵיהּ וְכַד
שִׁמְעוּ כְּנִשָּׂא אֹזְלוּ בְּתַרְהּ בִּיבְשָׂא מִן
מְדִינָתָא:

After Yeshue (Jesus) had listened, he departed from there by way of a sailboat to be alone in an isolated place. Then, as the crowds heard, they followed along after him, by way of the dry land beside the village.

14 וְנִפְקַ יִשׁוּעַ חֹזָא כְּנִשָּׂא סְגִיָּא
וְאַתְרָהֶם עֲלִיהוֹן וְאִסִּי פְרִיִּיהוֹן:

Matthew 14 ~ מתי יד'

Death of Yucha'non

1 בְּהוּ דִּין זְבָנָא שִׁמְעַ תְּרוּדַס טַטְרוּכָא
שְׁמַעְהָ דְּיִשׁוּעַ:

At about that time, Herodhes (Herod) the Regional Governor had heard the reports concerning Yeshue (Jesus).

2 וְאִמַר לְעַבְדֵיהּ הֵנוּ יוֹחָנָן מֵעַמְדָּנָא
הוּ קָם מִן בֵּית מִיתָא מְטִיל הֵנָּא חֵילָא
מִסְתַּעְרִין בְּהּ:

So he said to his servants, "This is Yucha'non (John) the Immerser! He has risen from the tombs in order to perform these miracles.

3 הוּ גֵיר תְּרוּדַס אַחַד הָוִיא לְיוֹחָנָן
וְאַסְרָה וְאַרְמִיָה בֵּית אֲסִירָא מְטִיל
תְּרוּדִיא אֲנַתַּת פִּילִפּוֹס אַחֵוּהִי:

For Herodhes (Herod) had arrested Yucha'non (John), then chained him and sent him to the dungeons, on account of Herodhiya (Herodias), the wife of his brother

4 אָמַר הָוִיא לָהּ גֵיר יוֹחָנָן דְּלָא שְׁלִיט
דְּתַחֵוּא לָךְ אֲנַתְתָּא:

For Yucha'non (John) had said to him, "It is not permissible for her to be your wife."

5 וְזָבָא הָוִיא לְמַקְטִילָה וְדַחַל הָוִיא מִן
עַמָּא דְּאִיךְ דְּלִנְבָּיא אַחִידִין הָוּוּ לָהּ:

Therefore he wanted to have him killed, but he had feared the people... since they esteemed him as a prophet.

6 כַּד הָוִיא דִּין בֵּית יִלְדָה דְּתְרוּדַס רְקַדַּת
בְּרַתָּה דְּתְרוּדִיא קָרַם סַמְיָא וְשִׁפְרָת
לָהּ לְתְרוּדַס:

But when it came to be the birthday of Herodhes (Herod), the daughter of Herodhiya (Herodias) danced before the guests... and it pleased Herodhes (Herod).

7 מְטִיל הֵנָּא בְּמוֹמְתָא וְמָא לָהּ דְּנִתְלָה
לָהּ כְּלַמְדֵּם דְּתִשְׁאֵל:

(Kingdom of Heaven), is like a householder who brings out from his treasures the new and old things.

55 וְהָוִיא דְּכַד שְׁלֹם יִשׁוּעַ מִתְלָא הָלִין
שְׁנֵי מִן תַּמָּן:

And when Yeshue (Jesus) had finished these proverbs, he went out from that place.

Rejecting the Prophet

54 וְאַתָּא לְמַדְיָנְתָהּ וּמַלְפָּא הָוִיא לְחֹזָן
בְּכַנּוּשְׁתְּרוֹן אִיפְנָא דְּנִתְהַרְרוֹן וְנִאמְרוֹן
אִימְכָא לָהּ לְהֵנָּא חַכְמָתָא הָדָא וְחֵילָא:

Then coming into his own village, he taught them in their K'nushotho (Synagogue)... whereupon they were astounded and said, "How has he acquired these wisdoms and miracles?"

55 לָא הָוִיא הֵנָּא בְּרַה דְּנַגְרָא לָא אִמָּה
מִתְקָרִיא מָרִים וְאַחֵוּהִי יַעֲקֹב וְיֹסָא
וְשִׁמְעוֹן וְיְהוּדָא:

Isn't this the son of that carpenter? Isn't his mother called Mar'yam (Mary), and his brothers Yauquv (James), Shemun (Simon) and I'hudho (Judas)?

56 וְאַחֵוּתָהּ כְּלַחִין לָא הָא לְחֹזָן אַנְיָן
אִימְכָא לָהּ חֵכִיל לְהֵנָּא הָלִין כְּלַחִין:

And his sisters, aren't they all here with us? How is it, therefore, that he has come by all these things?

57 וּמִתְכַּשְׁלִין הָוּוּ בְּהּ הוּ דִּין יִשׁוּעַ אָמַר
לְחֹזָן לִית נְבָיָא דְּצַעִיר אֱלָא בְּמַדְיָנְתָהּ
וּבְכִיתָהּ:

So they were offended at him... and Yeshue (Jesus) said to them, "There is no N'viyo (Prophet) dishonored, if not in his own village and household."

58 וְלָא עֲבַד תַּמָּן חֵילָא סְגִיָּא מְטִיל
לָא הִימְנִיתְרוּן:

And he did not do many miracles there, because they did not have confidence.

But Yeshue (Jesus) consoled them immediately by saying, "Have heart, it is me... don't be afraid."

28 וְעִנָּא כַּאֲפָא וְאָמַר לֵה מְרִי אֵן אַנְתָּה הוּ פִקֹּד לִי אַתָּה לְתֹךְ עַל מְיָא:

Then Ki'fo (Peter) responded by saying to him, "Mori (my Lord), if it is you... command me to come to you upon the waters!"

29 יֵשׁוּעַ דִּין אָמַר לֵה תָא וְנַחַת כַּאֲפָא מִן אַלְפָא וְחֵלְךְ עַל מְיָא דְנַאֲתָא לִוְתָּה יֵשׁוּעַ:

So Yeshue (Jesus) said to him, "Come!" ...and Ki'fo (Peter) stepped down from the sailboat, and walked upon the water, going out to Yeshue (Jesus).

30 וְכַד הָוָא רוּחָא דְקִטְיָא דַּחַל וְשָׂרִי לְמִטְבַּע וְאִירִים קָלָה וְאָמַר מְרִי פְרוּקִינִי:

But when he looked at the fierce wind, he became afraid and he started to sink... then he raised his voice, saying, "Mori (my Lord), rescue me!"

31 וְכַד שְׁעֵתָה פְּשִׁט אִידָה מְרִן וְאַחְדָּה וְאָמַר לֵה זְעִיר הִימְנוּתָא לְמְנָא אַתְּפִלְגַת:

And straight away, Moran (our Lord) stretched out his hand and siezed him... while saying to him, "Z'ur Hai' monutho (Little One of Faith), why are you confused?"

32 וְכַד סִלְקוּ לְאַלְפָא שְׁלִית רוּחָא:

Then, as they got up into the sailboat, the wind became still.

33 וְאִתּוּ הֵנוּן דִּבְאַלְפָא סָגְרוּ לֵה וְאָמְרוּ שְׂרִיָּאֵת בְּרַח אֲנֵת דְאַלְהָא:

And those in the sailboat bowed to him as they said, "It is affirmed... you are Breh Da'loho (Son of God)!"

Healing in Genesar

34 וְרָדוּ וְאִתּוּ לְאַרְעָא דְגֵנְסָר:

Then they journeyed on to the land of Gennesaret

21 הֵנוּן דִּין אֲנָשָׂא דְאַכְלוּ הֵנוּן הָוָא אַלְפָא חַמְשָׂא סֹטֵר מִן גְּנָשָׂא וְטִלְיָא:

Now those who had eaten were five thousand men, besides women and children...

Walking on Water

22 וּמַחְדָּא אֵלְצִי לְתַלְמִידוּהִי דְהַנְסָקוּן לְסַפִּינְתָא וְנִאֲזִלוּן קְדַמּוּהִי לְעִבְרָא עַד שָׂרָא הוּ לְכַנְשָׂא:

Directly afterward, he urged his Talmidhe (Disciples) to rise into the sailboat, and to travel ahead of himself to the other side... while he dismissed the crowds.

23 וְכַד שָׂרָא לְכַנְשָׂא סִלְק לְטוֹרָא בְּלַחְוִידוּהִי לְמִצְלָיו וְכַד חֲשַׁת בְּלַחְוִידוּהִי הָוָא תַּמּוּן:

Then, upon dismissing the crowds, he went up alone to the mountainside for prayer... and as it was dark, he was by himself.

24 וְאַלְפָא רַחִיקָא הָוָת מִן אַרְעָא אַסְטִדוּתָא סָגִיאָא כַּד מִשְׁתַּגְּשָׂא סָגִי מִן גַּלְיָא רוּחָא גִיד לְקוּבְלָה הָוָת:

But the sailboat, being far from the land, was severely troubled by waves as a wind was upon it.

25 בְּמִטְרָתָא דִּין רַבִּיעִיתָא דְלֵילָא אַתָּא לְוִתְהוּן יֵשׁוּעַ כַּד מַחְלֵךְ עַל מְיָא:

Then, in the fourth watch of the night (just before morning), Yeshue (Jesus) came to them by walking upon the water.

26 וְחַזְאָוּהִי תַלְמִידוּהִי דְמַחְלֵךְ עַל מְיָא וְאַתְתַּזְיַעוּ וְאָמְרִין הָוּ דְחֻזָּא הוּ דְגַלְיָא וּמִן דְחִלְתְּהוּן קִצּוּ:

As his Talmidhe (Disciples) noticed him walking upon the waters, they were frightened and said, "This is a wandering phantom!" ...and they were shouting with fear.

27 הוּ דִּין יֵשׁוּעַ בְּרַשְׁעֵתָה מִלֵּל עִמְחוּן וְאָמַר אַתְּלַבְרוּ אֲנָא אֲנָא לֹא תַדְחִלוּן:

Once Yeshue (Jesus) had come forward, he saw the crowds amassed... feeling compassion for them, he began to heal their illnesses.

15 כַּד הָוָא דִּין רַמְשָׂא קָרְבוּ לְוִתָּה תַלְמִידוּהִי וְאָמְרוּ לֵה אַתְרָא חוּרְבָא הוּ וְעִבְרָא עִבְרָא לֵה שְׂרִי פְנִישָׂא דְאַנְשָׂא דְנַאֲזִלוּן לְקוּרְיָא וְנִזְבַּנוּן לְהוּן סִיבְרָתָא:

But, as it was becoming twilight, his Talmidhe (Disciples) approached him saying, "This area is desolate, and the time has past to dismiss this assembly of people, that they could go to their markets and buy food.

16 הוּ דִּין אָמַר לְהוּן לֹא מִתְבַּעָא לְהוּן לְמַאֲזֵל חֲבוּ לְהוּן אֲתִתְּוּ לְמַאֲכָל:

Then he said to them, "It isn't necessary for them to go away... give them your own to eat."

17 הֵנוּן דִּין אָמְרוּ לֵה לִית לָן תַּנּוּן אֵלָּא חַמְשָׁא גְרִיזִין וְתִרְיִן גִּוְגִיזִין:

But they said to him, "We have no more than five cakes and three fish!"

18 אָמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ אִיתּוּ אִינוּן לִי לְהַרְפָּא:

Yeshue (Jesus) said to them, "Bring them to me at once."

19 וּפִקֹּד לְכַנְשָׂא לְמִסְתַּמְכוּ עַל אַרְעָא וּשְׁקִל הֵנוּן חַמְשָׂא לְחַמְיִן וְתִרְיִן גִּוְגִיזִין וְחַר בְּשִׁמְיָא וּבְכַד וּקְצָא וְיַחַב לְתַלְמִידוּהִי וְהֵנוּן תַּלְמִידָא סָמוּ לְכַנְשָׂא:

Then he told the crowds to recline upon the ground... then taking the five loaves and three fish, he looked unto Sh'mayo (Heaven) and blessed. Then he cut and gave to his Talmidhe (Disciples)... then the Talmidhe set them out for the crowds.

20 וְאַכְלוּ פְּלוּחוּן וְסַבְעוּ וּשְׁקִלוּ תוּתְרָא דְקִצָּא תִרְעֵסֵר קוּפִינִין כַּד מְלִין:

So all of them ate and were satisfied... and they retrieved the remaining pieces into twelve broad-baskets which became full.

whatever comes out from the mouth will endanger that person!

12 הידין קרבו תלמידוהי ואמרין לה ידע אנת דפרישאי דשמעו מלתא הדיא אתכשילו:

Then his Talmidhe (Disciples) approached him saying, "You realize that the P'rishe (Pharisees) who heard this teaching were offended?"

15 הו דין ענא ואמר להון כל נצבתא אדיא דלא נצבה אבי דבשמאי תתקרא:

He responded by saying, "Every planting that is not planted by my Father in Heaven will be uprooted.

14 שבוקו להון שמאי אנון נגודא דשמאי שמאי דין לסמאי אן גדבר תריהון בגומצא נפלון:

Forget them, they are blind drawing the blind... and if the blind are being lead by the blind, both will fall into a ditch.

15 וענא שמעון כאפא ואמר לה קרי פשק לז מתלא הניא:

Then Shemun Ki'fo (Simon Peter) reacted by saying, "Mori (my Lord), explain to us this proverb."

16 הו דין אמר להון עדמא להשיא אף אנתון לא מסתכלין אנתון:

He said to them, "Even to this hour, you still don't understand?"

17 לא ידעין אנתון דמדם דעאל לפומא לכרסא הו אגול ומן תמן בתדפיתא משתדא לבר:

Are you not aware that anything that enters by the mouth, goes to the innards, and from there, by purgation is expelled away?

18 מדם דין דמן פומא נפק מן לבא נפק והוון מסיב לה לברנשא:

But anything that comes out by way of the mouth, has come out from the heart, and it will compromise that person.

will dying die." Exo. 20:15&Deu. 5:16&Lev. 24:20

5 אנתון דין אמרין אנתון כל מן דנאמר לאבא או לאמא קורבני מדם דתתהא מני ולא נקר לאבוהי או לאמה:

But you are saying, "Anyone who says to father or mother, 'What I have given as an Offering, is that which you would have had by me,' ...no longer needs to render honor to his father or mother."

6 ובטלתון מלתא דאלהא מטל משלמנותא דילכון:

And thereby, you are nullifying the Word of Aloho (God) by the practice of your private traditions.

7 נסבי באפא שפיר אתנבי עליכון אשענא ואמר:

Charlatans! Rightly had the prophet Eshau'yo (Isaiah) said about you...

8 עמא הניא בספותה הו מיקר לי לברהון דין סגי רחיק מגני:

'This nation honors me with their lips, but their hearts are far away from me.'

9 וסריקאות דחלין לי פד מלפין יולפנא דפוקדנא דברנשא:

And useless is their reverence for me, when they promote their teachings... which are commandments by fellow-men."

Isa. 29:13

Things that Defile

10 וקרא לכנשא ואמר להון שמעו ואסתכלו:

Then he called out to the crowds, saying to them all, "Sh'mau (Listen) and comprehend!

11 לא הניא מדם דעאל לפומא מסיב לברנשא אלא מדם דנפק מן פומא הו הו מסיב לברנשא:

Whatever enters by the mouth cannot jeopardize the person, but

35 ואשתדעוהי אנשא דאתרא הו ושרו לכלהין קורנא דחדריהון וקרבו לה בלהון אילין דביש ביש עבידין:

Whereupon, the men of that place recognized him, and they sent for everyone near their communities... and they brought to him all who were seriously afflicted.

36 ובעין הו מנה דנקרבון אפן לכנפא בלהוד דלבושה ואילין דקרבו אתאסי:

And they begged him, that they could simply touch the corner of his garment (Tzitzith)... and those who touched were healed.

Matthew 15 ~ מתי יח

Traditions of Elders

1 הידין קרבו לות ישוע פרישאי וספרא דמן אורטילם ואמרין:

About that time, some of the P'rishe (Pharisees) and Sofre (Scribes) from U'rishlem (Jerusalem) approached Yeshue (Jesus) saying...

2 למנא תלמידיך עברין על משלמנותא דקשישאי ולא משיגין אידיהון מא דאכלין לחמא:

"Why are your Talmidhe (Disciples) violating the traditions of the Qa'shishe (Elders) by not washing their hands when eating bread?"

3 ענא ישוע ואמר להון למנא אף אנתון עברין אנתון על פוקדנא דאלהא מטל משלמנותכון:

Yeshue (Jesus) responded by saying, "Why then, are you violating the commandment of Aloho (God) on account of your traditions?"

4 אלהא גיר אמר נקר לאבוד ולאמך ומן דמצהא לאבוהי ולאמה ממת נמות:

For Aloho (God) said, "Honor your father and mother, and whoever speaks abusively to father or mother

31 איך דענדערון פנשא קנין דהזין
 חרשא דממלזין ופשיגא דמתהלמין
 וחקרא דמהלכין וסמיא דהזין ושפחו
 לאלהא דיסרלל:

Accordingly, the crowds were astonished at witnessing the mute who were speaking, the crippled who were restored, the feeble who were walking, and the blind who could see... and they praised the Aloho (God) of Is'royel (Israel).

Feeding Four Thousand

32 הו דין ישוע קרא לתלמידוהי ואמר
 להון מתרחם אנא על פנשא קנא
 דהא תלקא נומין קויו לותי ולית להון
 מא דינאכלון ודאשרא אגון פד צימין
 לא צבא אנא דלמא נעופון באורחא:

Yeshue (Jesus) then instructed his Talmidhe (Disciples) by saying, "I have compassion for the crowd, and this is the third day they have assembled to me... but they haven't anymore to eat, and I don't want to dismiss them while fasting, else they could collapse on the way."

33 אמרין לה תלמידוהי אימכא לן
 בחורבא לחמא דנסבע פנשא קנא
 בלה:

His Talmidhe (Disciples) asked him, "Where can there be any food for us in this desolate place, that we could satisfy everyone in this crowd?"

34 אמר להון ישוע כמא לחמין אית
 לכון אמרין לה שבועא וקליל גונא
 דקדקא:

Yeshue (Jesus) said to them, "What loaves do you have?" They said to him, "Seven... and a few small fish."

35 ופקד לפנשא דנסתמכון על ארעא:
 Then he commanded the crowds to recline upon the ground.

36 ושקל להלזין שבועא לחמין ולגונא
 ושפח וקצא ונהב לתלמידוהי ותלמידא
 יאבו לכנשא:

have wandered from the pastures of Is'royel (Israel).

25 הי דין אתת סגדת לה ואמרת מרי
 עדריני:

Then she went and bowed to him saying, "Mori (my Lord), help me!"

26 אמר לה לא שפיד למסב לחמא
 דבניא ולמרמון לכלבא:

He said to her, "It isn't proper to take the children's bread, and toss it to the dogs."

27 הי דין אמרת אין מרי אף כלבא
 אכלין מן פרתותא דגפלין מן פתורא
 דמריהון וקאין:

But she said, "Yes, Mori (my Lord), yet the dogs eat from the pieces that fall from their master's table... and survive."

28 הידין אמר לה ישוע או אנתתא
 רבא הי הימנותכי נהוא לכי איך
 דצביא אנתי ואתאסית ברתה מן הי
 שעתא:

At this, Yeshue (Jesus) said to her, "Woman, your faithfulness is certainly great! It will be for you as you have desired." ...and her daughter was healed that very hour.

Yeshue Heals Many

29 ושני מן תמן ישוע ואתא על גב
 נמא דגלילא וסלק לטורא ויתב תמן:

Then Yeshue (Jesus) continued on from there, and went along the shoreline beside the sea of G'lilo (Galilee), whereupon he ascended the mountainside and stayed there.

30 וקרבו לותה פנשא סגיאא דאית הון
 עמרון חגירא וסמיא וחרשא ופשיגא
 ואחרנא סגיאא וארמין אגון לות
 דגלוהי דישוע ואסי אגון:

Then large crowds were gathering to him, who had among them the feeble, blind, mute, crippled, and many others... and they laid them at the feet of Yeshue (Jesus), and he healed them.

19 מן לבא הו גיר נפקן מחשבתא
 בישתא גורא קטלא וגיותא גנבותא
 סחדות שוקרא גודפא:

For from the heart comes the wickedness of imaginations... adultery, murder, whoring, thievery, slandering and abuse.

20 הלזין אגין דמסיבון לברנשא אן אנש
 דין גלעס פד לא משגן אידוהי לא
 מסתוב:

These are the things that corrupt a person... but if a man dines while he has not washed his hands, he is not made unclean.

K'naunito Woman's Faith

21 ונפק מן תמן ישוע ואתא לתחומא
 דצור ודצינן:

Then Yeshue (Jesus) departed from there, and went on to the borders of Tzur (Tyre) and Tzai'don (Sidon).

22 והא אנתתא פנעניתא מן תחומא
 קנא נפקת פד קעיא ואמרא ארתחם
 עלי מרי ברה דדויד ברתני בישאית
 מתדברא מן שארא:

And there was a K'naunito (Canaanite) woman who came out from that area, and she was loudly saying, "Have compassion for me Mori (my Lord), Breh D'dhawid (Son of David) ...my daughter is afflicted by the seizure of a demon!"

23 הו דין לא פניה פתגמא וקרבו
 תלמידוהי בעו מנה ואמרין שריה
 דקעיא ברתו:

But he did not acknowledge her by any response... then his Talmidhe (Disciples) approached, appealing to him by saying, "Dismiss her! She cries after us."

24 הו דין ענא ואמר להון לא
 אשתדרת אלא לות ערבא דטעו מן
 בית איסרלל:

So he responded by saying, "I am not sent to any but the sheep who

and the extra broad-baskets you took back?

10 וְלֹא לְהֵנוּן שִׁבְעָא לְחֵמִין דְּאַרְבַּעָא אֲלֵפִין וְכַמְּא אֲסַפְרִידִין שְׁקֵלְתוּן:

Again... or not those seven loaves, that four thousand, and the extra round-baskets you took back?

11 אֵיפֹן לֹא אִסְתַּפְּלִתוּן דְּלֵא הָוֵא עַל לְחֵמָא אֲמַרְתְּ לְכוּן אֲלֵא דִתּוּדְהֶרֶון מִן חֲמִירָא דְפִרְיָא וְדוּדוּקְיָא:

How is it that you have not understood that it is not about the bread that I have spoken to you? But rather, it is that you should be cautious concerning the leavening of the P'rishe (Pharisees) and Zad'duqoye (Sadducees)."

12 הֵיזִין אִסְתַּפְּלוּ דְלֵא אֲמַר דִּתּוּדְהֶרֶון מִן חֲמִירָא דְלְחֵמָא אֲלֵא מִן זֹלְפָנָא דְפִרְיָא וְדוּדוּקְיָא:

With this they understood that he had not said to be cautious concerning the leavening of the bread, but rather, the teachings of the P'rishe (Pharisees) and Zad'duqoye (Sadducees).

Ki'fo's Understanding

13 כִּד דִּין אֲתָא יֵשׁוּעַ לְאַתְרָא דְקֶסְרֵי אֲרַפִּילִפּוּס מִשְׂאֵל הָוֵא לְתַלְמִידוֹהִי וְאֲמַר מִנּוּ אֲמַרִין עַלִי אֲנִשָּׂא דְאִיתִי בְרַח דְאֲנִשָּׂא:

Thereafter, when Yeshue (Jesus) arrived at the districts of Caesarea Philippi Talmidhe (Disciples) by saying, "What do men say about me? Am I the Breh D'nosho (Son of Man)?"

14 הֵנוּן דִּין אֲמַרוּ אִית דְּאֲמַרִין זֹחְנִין מִעַמְדָּא אֲחֶרְיָא דִּין אֲלֵא וְאַחֶרְיָא אֲרַמְיָא אוּ חַד מִן נְבִיאַ:

And they replied, "Some are saying, Yucha'non (John) the Immerser... and others, Eliyo (Elijah)... and again, Eram'yo (Jeremiah), or one of the N'viye (Prophets)."

Then in the morning, you say the day is stormy because the sky is reddened gloomily... Charlatans! You have understood the look of the sky, yet you have not recognized the sign for this moment.

4 שְׂרַבְתָּא בִּישׁתָּא וְגִרְתָּא אֲתָא בְּעִינָא וְאֲתָא לֹא מִתְהַבָּא לָהּ אֲלֵא אֲתָה דִּתּוּן נְבִיא וְשִׁבְק אֵנוּן וְאוּל:

You are a corrupt and adulterous generation... who is seeking a sign, but no sign will be given to it, except the sign of Yawnon (Jonah) the prophet. Then he withdrew from them and departed.

Leaven of Teaching

5 וְכִד אֲתוּ תַלְמִידוֹהִי לְעֵבְרָא טַעוּ דְנִסְבוּן עֲמַהוּן לְחֵמָא:

But when his Talmidhe (Disciples) had arrived at the far side, they had failed to take bread with them.

6 הוּ דִּין אֲמַר לְהוּן חֵנוּ אֲזַדְהֶרוּ מִן חֲמִירָא דְפִרְיָא וְדוּדוּקְיָא:

And he said to them, "Be cautious about the leavening of the P'rishe (Pharisees) and Zad'duqoye (Sadducees)."

7 הֵנוּן דִּין מִתְרַעֲיִן הָוּ בְּנַפְשָׁהוּן וְאֲמַרִין דְלְחֵמָא לֹא נִסְבוּ:

Consequently, they reasoned among themselves by saying, "It is the bread that we didn't take."

8 יֵשׁוּעַ דִּין יָדַע וְאֲמַר לְהוּן מְנָא מִתְחַשְׁבִין אֲנְתוּן בְּנַפְשָׁכוּן זְעוּרִי חֲמִינּוּתָא דְלְחֵמָא לֹא שְׁקֵלְתוּן:

But Yeshue (Jesus) was aware and said to them, "Z'urai Hai'monutho (Little Ones of Faith), what have you decided between yourselves... is it the bread you had not brought?"

9 לֹא עֲדָמָא לְחֵשָׂא אִסְתַּפְּלִתוּן לֹא עָחִידִין אֲנְתוּן לְהֵנוּן חֲמִירָא לְחֵמִין דְחֲמִירָא אֲלֵפִין וְכַמְּא קוֹפִינִין שְׁקֵלְתוּן:

Up to this moment you have not understood... do you remember those five loaves, that five thousand,

Taking the seven loaves and fish, he offered thanks... then cut and gave them to his Talmidhe (Disciples), and his Talmidhe gave them to the crowds.

37 וְאֲבֵלוּ פְּלִחוּן וְסִבְעוּ וְשִׁקְלוּ תוּתְרָא דְקִצְיָא מִלֵּא שִׁבְעָא אֲסַפְרִידִין:

And all of them ate to satisfaction... and they gathered the remaining pieces, filling seven round-baskets.

38 הֵנוּן דִּין דְאֲבֵלוּ חֵוִין הָוּ אֲרַבְעָא אֲלֵפִין גְּבֵרָא סֹטֵר מִן נְשִׂיא וְטִלְיָא:

Moreover, those who had eaten were four thousand men, in addition to the women and children.

39 וְכִד שְׂרָא לְכַנְשִׂיא סֵלֶק לְאַלְפָּא וְאֲתָא לְתַחֲוּמָא דְמַגְדָּלוּ:

And when the crowds had dismissed, he got into the sailboat and went on to the borders of Majh'du (Magdala).

Matthew 16 ~ מתי יו'

Demanding a Sign

1 וְקִרְבוּ פִרְיָא וְזוּדוּקְיָא מְנַסִין לָהּ וְשִׂאֲלִין לָהּ אֲתָא מִן שַׁמְיָא דְנַחְוָא אֵנוּן:

Then the P'rishe (Pharisees) and Zad'duqoye (Sadducees) came to test him, by asking him to demonstrate a sign from heaven.

2 הוּ דִּין עָנָא וְאֲמַר לְהוּן מָא דְהוּא דְמִשָּׂא אֲמַרִין אֲנְתוּן צְהוּא הוּ סְמַקַת גִּיר טְמִיָּא:

But he responded by saying, "When it is twilight, you say it is fair weather because the sky has reddened.

3 וּבְעֵפְרָא אֲמַרִין אֲנְתוּן יוּמְנָא סְתוּא הוּ סְמַקַת גִּיר טְמִיָּא כְּמִדְאִית נְסִבִי בִּאֲפֵא פִרְזוּפָא דְשַׁמְיָא יָדְעִין אֲנְתוּן דְתַבְקוּן אֲתוּתָא דְזִבְנָא הָנָא לֹא יָדְעִין אֲנְתוּן דְתַפְרִשׁוּן:

²⁶ מנא גיר מתנהא ברנשא אן פלה
עלמא נקנא ונפשה נחסר או מנא נתל
ברנשא תחלופא דנפשה:

But how will your fellow-man profit,
if he can purchase the whole world,
while his life is wasting away?
Likewise, what will your fellow-man
offer as a price for his life?

²⁷ עתיד הו גיר ברה דאנשא דנאתא
בתשובותא דאבוהי עם מלאכיה
קדישא והידין נפרוע לאנש אנש איד
עברוהי:

For in the future, the Breh D'nosho
(Son of Man) will come in the glory
of his Father, and with his holy
Malakhe (Angels)... and at that time,
he will give a due return to every
man, according to his labors.

Psa. 62:13 (62:12)

²⁸ אמין אמר אנא לכון דאית אנשא
דקמין תנן דלא נטעמון מותא עדמא
דנחון לברה דאנשא דאתא
במלכותה:

With confidence I am telling you...
there are certain fellows standing
here, who will not taste death until
they see Breh D'nosho (Son of Man)
entering his Mal'kutho (Kingdom)."

Matthew 17 ~ מתני יד'

Transfiguration

¹ ובתר שתא וומין דבר ישוע לכאפא
וליעקוב וליוחנן אחוהי ואסק אנון
לטררא רמא בלחודיהון:

After six days, Yeshue (Jesus)
took Ki'fo (Peter), Yauquv (James)
and Yucha'non (John) his brother,
and lead them up the higher
mountainside to be alone.

² ואשתחלף ישוע קדמיהון ונהר
פרצופה איד שמשא נחתוהי דין חורר
איד נוהרא:

Then Yeshue (Jesus) was altered
before them... so that his face

Future Fate

²¹ ומן הידין טרי ישוע למחון
לתלמידוהי דעתיד הו הנאל
לאורטלם וסגי נחש מן קשישא ומן
רבי כהנא וספרא ונתקטל וליומא
דתלתא נקום:

Thereupon, Yeshue (Jesus) began to
explain to his Talmidhe (Disciples)
that he will have to go to U'rishlem
(Jerusalem), and will suffer much
from the Qa'shishe (Elders), Rabba
Koh'ne (Chief Priests) and Sofre
(Scribes)... and they will kill him, but
on the third day he will arise.

²² ודברה כאפא וטרי למקאא בה
ואמר חס לך מרי דתהוא לך הדיא:

Then Ki'fo (Peter) grabbed him and
began to forbid him by saying,
"Never to you Mori (my Lord)... that
this should happen to you!"

²³ הו דין אתפני ואמר לכאפא ול לך
לבסתר סטנא תוקלתא אנת לי דלא
מתרעא אנת דאלהא אלא רבני
אנשא:

Then he turned, saying to Ki'fo
(Peter), "Go to my backside, Sotono
(Satan)! You offend me... in that you
do not make plans by Aloho (God),
but rather, by fellow-men."

Take his Cross-beam

²⁴ הידין אמר ישוע לתלמידוהי מן
דצבא דנאתא בתרי נכפור בנפשה
ונשקול זקיפה ונאתא בתרי:

Then Yeshue (Jesus) said to his
Talmidhe (Disciples), "Whoever
desires to follow after me, let him
cleans his soul, and then allow him
to take his cross-beam and follow
behind me.

²⁵ מן דצבא גיר דנחא נפשה נובדיה
ומן דנובר נפשה מטלתי נשפחיה:

For whoever desires to sustain his
life will lose it... and whoever will
lose his life, on account of me, will
recover it.

¹⁵ אמר להון אנתון דין מנו אמרון
אנתון דאיתי:

He said to them, "And who are you
saying that I am?"

¹⁶ ענא שמעון כאפא ואמר אנת הו
משיחא ברה דאלהא הניא:

Shemun Ki'fo (Simon Peter)
responded by saying, "You are
M'shicho (Messiah) ...the Breh
Da'loho (Son of God), who lives!"

¹⁷ ענא ישוע ואמר לה טוביד שמעון
ברהונוא דבסרדא ודמא לא גלא לך
אלא אבי דבשמניא:

Yeshue (Jesus) reacted by saying to
him, "You are fortunate, Shemun
Breh D'yawno (Simon Bar-Jonas),
for flesh and blood has not shown
this to you... only my Father who is
in Heaven.

¹⁸ אף אנא אמר אנא לך דאנת הו
כאפא ועל הדיא כאפא אבניה לעדתי
ותרעא דשיוול לא נחסנונה:

Moreover, I am saying to you, that
you are Ki'fo (Peter), and upon this
stone (Ki'fo) I will build my
Congregation... and the gateways of

¹⁹ לך אתל קלידא דמלכותא דשמניא
וכל מדם דתאסור בארעא נהוא
אסיד בשמניא ומדם דתטררא בארעא
נהוא טרא בשמניא:

To you I will give the keys to
Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of
Heaven)... and all things that you
bind in the Land, will be bound in
Sh'mayo (Heaven)... and all things
that you release in the Land, will be
released in Sh'mayo (Heaven)."

²⁰ הידין פקד לתלמידוהי דלאנש לא
נאמרון דהונו משיחא:

Then he charged his Talmidhe
(Disciples) to not tell any fellow that
he is M'shicho (Messiah).

כמא גיר ובנין בנורא נפל וכמא ובנין במיא:

Then he said to him, "Mori (my Lord), have mercy upon me! My son has a maker of madness in him, and he is severely burdened... for he frequently falls into the furnace, and just as often into water.

16 וקרבתה לתלמידיה ולא אשכחו למאסוניה:

So I brought him to your Talmidhe (Disciples), but they were not able to heal him.

17 ענא ישוע ואמר אין שרבתא דלא מהימנא ומעקלתא עדמא לאמתי אחוה עמכון ועדמא לאמתי אסיברסון איתיה לי לכא:

Yeshue (Jesus) answered by saying, "Such a generation... who doesn't believe, and is confused! How long must I be with you? And, how long must I tolerate you? Bring him here to me."

18 וכאא בה ישוע ונפק מנה שארא ואתאסי טליא מן הי טיעתא:

Then Yeshue (Jesus) forbid it in him, and the demon went out from him. Then he healed the boy in that hour.

19 הידין קרבו תלמידא לות ישוע בלהודיה ואמרו לה למנא חנן לא אשכחו למאסוניה:

Afterward, his Talmidhe (Disciples) came to Yeshue (Jesus) when he was alone and said to him, "Why were we not able to heal him?"

20 אמר להון ישוע מטל לא הימנותכון אמין גיר אמר אנא לכון דאן תהוא בכון הימנותא איך פרדתא דחדדלא תאמרון לסודא הנא דשינא מפיא ונשינא ומדם לא נחסנקון:

Yeshue (Jesus) said to them, "Because you do not have confidence... and with certainty I say to you, that if you had as much confidence within you, that was equal to a grain of mustard, you would say to this mountain, 'Lift up

But when they descended from the mountainside, Yeshue (Jesus) charged them in saying, "Unto any person, you must not mention that you saw this... until the Breh D'nosho (Son of Man) has arisen from the tombs."

10 ושאלוהי תלמידיה ואמרין לה מנא הקיל ספרא אמרין דאליא ולא דנאתא לוקדם:

Then his Talmidhe (Disciples) asked him, saying, "Then why do the Sofre (Scribes) say that it is proper that Eliyo (Elijah) will come first?" Mal. 3:23-24

11 ענא ישוע ואמר אליא אתא לוקדם דכל מדם נשלם:

Yeshue (Jesus) responded by saying, "Eliyo (Elijah) shall come first, so that everything should be satisfied.

12 אמר אנא לכון דין דהא אליא אתא ולא נדעהי ועברו בה כל מא דצבו חכנא אף ברה דאנשא עתיד דנחש מנהון:

Therefore, I am saying to you all, it is Eliyo (Elijah) who has come first, but he has not been recognized. And they treated him however they pleased... now, in the same manner, the Breh D'nosho (Son of Man) is prepared to suffer by them."

13 הידין אסתבלו תלמידא דעל יוחנן מעמדנא אמר להון:

With this his Talmidhe (Disciples) understood it was Yucha'non (John) the Immerser that he spoke about.

Boy with a Demon

14 וכד אתו לות פנשא קרב לה גברא וברך על בורפויה:

And when they went into the crowds, a man approached him and bowed upon his knees.

15 ואמר לה מרי אתרחם עלי ברי דאית לה פר אגרא ובישאית עביד

shined like the sun, and his outer cloak whitened like lamp light.

3 ואתחזיו להון מושיא ואליא פר ממללין עמה:

And there appeared to them Mushe (Moses) and Eliyo (Elijah), who were speaking with him.

4 ענא דין כאפא ואמר לישוע מרי שפיר הו לן דתנן נהוא ואן צבא אנת געבר תנן תלת מטלין חדא לך וחדא למושיא וחדא לאליא:

Then Ki'fo (Peter) reacted by saying to Yeshue (Jesus), "Mori (my Lord), it is good that we are here at this time, and if it pleases you, we will now prepare three booths (sukkoth) ...one for yourself, one for Mushe (Moses), and one for Eliyo (Elijah).

5 ועד הו ממלל הא ענא נהירתא אטלת עליהון וקלא הוה מן עננא דאמר הנו ברי חביבא דבה אצטובית לה שמעו:

But as he was speaking, a glowing cloud darkened over them, and a voice from the cloud was saying, "This is my cherished son, in whom I delight... be obedient to him."

6 וכד שמעו תלמידא נפלו על אפיהון ודחלו טב:

And when the Talmidhe (Disciples) heard this, they fell upon their faces and were very afraid.

7 ואתקרב לותהון ישוע וקרב להון ואמר קומו לא תדחלו:

Then Yeshue (Jesus) came to them and touched them, while saying, "Arise... do not fear."

8 וארימו עיניהון ולאנש לא חזו אליא אן לישוע בלהודיה:

So they raised their eyes, and they did not see a man, other than Yeshue (Jesus)... and himself alone.

9 וכד נחתין מן טורא פקד אגון ישוע ואמר להון לעין אנש לא תאמרון חווא הנא עדמא דנקום ברה דאנשא מן מיתא:

⁵ ומן הנקבל איך טליא הנא בשמי לי מקבל:

And whoever will be accepting, as is this child with my name... he will receive me.

Offending Others

⁶ וכל הנכטיל לחד מן הליו זעורא דמהימנין בי פקח הווא לה דתהווא תליא רחיא דחמרא בצורה ומטבע בעומקוהי דימא:

And anyone who offends one of these Z'ure (Little Ones), who trusts in me, it will be better for him that a millstone of a donkey was hung on his neck... and he be swallowed by the depths of the sea.

⁷ וי לעלמא מן מכשולא אננא גיר דנאתון מכשולא וי דין לגברא דבאידיה נאתון מכשולא:

Misery is for the world, due to its offenses. Though it is unavoidable that offenses will occur, misery is for the person who's hands have brought those offenses.

⁸ אז דין אינדך או רגלך מכטילא לך פסוקיה ושדיה מנד טב הו לך דתעול לחיא כד חגיס אנת או כד פשיג וקא כד אית לך תרתין אידין או תרתין רגלין תפל בנורא דלעלם:

Indeed, if your hand or foot causes an offense by you, cut it off and throw it from you... it is better to enter life being lame or crippled, than to have two hands and two feet, yet fall into the fire of eternity.

⁹ ואז הו דעינדך מכטילא לך חציה ושדיה מנד טב הו לך דבחדא עינא תעול לחיא וקא כד אית לך תרתין עינין תפל בגהנא דנורא:

And if your eye brings offense by you, pluck it out and throw it from you... it is better for you to have one eye as you enter life, than to have two eyes and fall into the Gihano (Gehenna) fires.

K'sef Risho (T'ruma Offering) from their children, or from strangers?"

²⁶ אמר לה שמעון מן גוכרנא אמר לה ישוע מדין בני הארא אנון בניא:

Shemun (Simon) said to him, "From the strangers." Yeshue (Jesus) said to him, "Thereby, the freed sons are the same as the children.

²⁷ הלא דין נכטיל אנון זל לימא

וארמא בלועיא ונונא קדמיה דסלק פתח פומה ותשכח אסתרא הי סב והב חלפי וחלפיד:

But to not offend them... go to the sea and cast a grapple. The first fish you take up, open its mouth and find an Es'tiro (Sheqel). Take it, and give it in exchange for me and you."

Matthew 18 ~ מתי יח

True Greatness

¹ בהי שעתא קרבו תלמידא לות ישוע ואמרין מנו פי רב במלכותא דשמא:

About that time, the Talmidhe (Disciples) approached Yeshue (Jesus) saying, "Who is it that might become great in Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven)?"

² וקרא ישוע טליא ואקומה בינתהון:

Yeshue (Jesus) called to a child, and made him stand among them.

³ ואמר אמין אמרנא לכון דאלא תתחפון ותהוון איך טליא לא תעלון למלכותא דשמא:

Then he said, "With certainty I am telling you... whoever will not change, and become as a child, will not enter Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven)."

⁴ מן הכיל דממכך נפשה איך הנא טליא הו גרוא רב במלכותא דשמא:

Whoever, therefore, will humble his life, as does this child, he will be great in Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven).

from here,' and it would lift up, and nothing would resist you.

²¹ הנא דין גנסא לא נפק אלא בצומא ובצלותא:

But this kind does not go out, except with fasting and praying."

Foretelling of Resurrection

²² כד מתחפון דין בגלילא אמר להון ישוע עתיד הו ברה דאנשא דנשתלב באידי בני אנשא:

Later, while going about in the G'lilo (Galilee), Yeshue (Jesus) said to them, "In the future, Breh D'nosho (Son of Man) will be arrested by the hands of fellow-men..."

²³ ונקטלוניהי וליומא דתלתא נקום וכרית להון טוב:

and they will kill him, but on the third day he will arise." ...and they were very disturbed.

T'ruma Offering

²⁴ וכד אתו לכפרנחום קרבו הון דנסבין תרין תרין זוזין דכסף רשא לות כאפא ואמרו לה רבכון לא יהב תרין זוזיהי:

When they arrived at K'farnachum (Capernaum), those who gather two by two of the silver Zuzin (Quarter-Shekel) for the K'sef Risho (T'ruma Offering), approached Ki'fo (Peter) and said, "Doesn't your Rav (Master) give the two Zuzin?"

²⁵ אמר להון איז וכד על כאפא לביתא קדמה ישוע ואמר לה מנא מתחזא לך שמעון מלכיה דארעא מן נסבין מכסא וכסף רשא מן בניהון או מן גוכרנא:

He said to them, "Indeed." But when Ki'fo (Peter) entered the house, Yeshue (Jesus) was expecting him, and said to him, "How do you perceive it, Shemun (Simon)? Do the Kings of the Land take up tax and

my brother offends me, should I forgive him... up to seven times?"

22 אָמַר לֵהּ וְשׁוּעַ לֹא אָמַר אֲנִי לָךְ
עַדְמָא לְשִׁבְעַ אֲלֵא עַדְמָא לְשִׁבְעִין
זַבְנִין שִׁבְעַ שִׁבְעַ:

Yeshue (Jesus) said to him, "I will not say to you 'up to seven' ...but instead, 'up to seventy occurrences of the seven – as the seven!'

Unforgiving Servant

23 מְטִיל הֵנָּה אֶתְדַמְנַת מַלְפוּתָא דְשִׁמְיָא
לְגַבְרָא מְלִכָּא דְעָבָא דְנִסְבַּ הוֹשְׁבָנָא
מִן עַבְדוּהִי:

On account of this, Mal'kutho Da'loha (Kingdom of God) is comparable to a certain king who wanted to collect the accounts from his servants.

24 וְכַד שָׂרֵי לְמִסְבַּ קָרְבוּ לֵהּ חַד דְחָיִב
רְבֹו כְפָרִין:

But when he sent Collectors, they brought to him someone who owed him a myriad of Kak'rin (Talents).

25 וְכַד לִית לֵהּ לְמִפְרַע פִּקְדָּא מְרָה
דְּנִזְדַּבְּן הוּ וְאִנְתַּתְהָ וּבְנוּהִי וְכָל מִדְּמָה
דְּאִית לֵהּ וּנְפָרְוּ:

And as there was no way for him to repay, his captain charged that he should be sold -- himself, his wife, his children, and everything that belongs to him -- to make payment.

26 וּנְפַל הוּ עַבְדָּא סָגֵד לֵהּ וְאָמַר מְרִי
אֲנִי עָלֵי רִוְחָא וְכָל מִדְּמָה פָּרַע אֲנִי
לָךְ:

But the servant fell and worshiped him while saying, "Mori (my Lord), be patient concerning my spirit, and I will repay everything to you."

27 וְאִתְרַחַם מְרָה דְעַבְדָּא הוּ וְשָׂרְיָהּ
וְחֻבְבַתָּהּ שִׁבַּק לֵהּ:

So his captain had compassion for that servant, and he released him with his debt forgiven.

28 נִפֵּק דִּין עַבְדָּא הוּ וְאִשְׁכַּח לְחַד מִן
כְּנוּתָהּ דְחָיִב הָיָא לֵהּ דִּינָרָא מָאָא

between you and him... if he listens to you, your brother will prosper.

16 וְאִלֵּא שְׁמַעְךָ דְבַר עֲמָךְ חַד אִו תְּרִין
דְּעַל פִּיּוּם תְּרִין אִו תִּלְתָּא סְחָדִין תְּקוּם
כָּל מְלֵא:

But if he will not listen to you, take one or two with you, that by the mouth of two or three witnesses every word is retained. Deu. 19:15

17 אִן דִּין אָף לֹא לְהִנּוּן גְּשִׁמַּע אָמַר
לְעַדְתָּא אִן דִּין אָף לֹא לְעַדְתָּא גְּשִׁמַּע
נְהוּא לָךְ אִיךְ מְכֻסָּא וְאִיךְ חֲנֻפָּא:

But if he will not listen to them either, speak to the congregation. And if he will, likewise, not listen to the congregation, let him be to you as a Collector or Chan'fo (Idolator).

18 וְאִמְרִין אָמַר אֲנִי לְכֹון דְּכָל מָא
דְּתֵאסְרוּן בְּאַרְעָא נְהוּא אִסְרִי בְּשִׁמְיָא
וּמִדְּמָה דְּתִשְׂרוּן בְּאַרְעָא נְהוּא טְרָא
בְּשִׁמְיָא:

Truly I say to you... that all that is bound on Land, will be bound in Heaven. And anything that is released on Land, will be released in Heaven.

19 תּוּב אָמַרְנָא לְכֹון דְּאִן תְּרִין מְנַכּוּן
גְּשִׁתּוּן בְּאַרְעָא עַל כָּל צְבוּ דְּגִשְׁאֲלוּן
נְהוּא לְהוּן מִן לִוְתָּא אָבִי דְּבְשִׁמְיָא:

Additionally I say to you, that if two of you agree on Land about any desire you ask... it will be for you, by way of my Father in Heaven.

20 אִיפָּא גִיר דְּתִרִין אִו תִּלְתָּא כְּנִישִׁין
בְּשִׁמְיָא תִּמְן אֲנִי בִּנְתְּרוּן:

By such, when two or three are assembled in my name, I will be there among them."

Forgiveness

21 הִידִין קָרַב לִוְתָּהּ כְּאָפָּא וְאָמַר מְרִי
כְּמָא זַבְנִין אִן נִסְכַּל בִּי אֲחִי אֲשִׁיבִיק
לֵהּ עַדְמָא לְשִׁבְעַ זַבְנִין:

Whereupon, Ki'fo (Peter) approached him saying, "Mori (my Lord), how many occurrences, when

Lost Sheep

10 חֲזוּ לֹא תַבְסֹון עַל חַד מִן הַלִּין
זְעוּרָא אָמַר אֲנִי לְכֹון גִּיר דְּמַלְאכִיּוּן
בְּשִׁמְיָא בְּכָלִיבֹון חֲזוּן פְּרָצוּפָה דְּאָבִי
דְּבְשִׁמְיָא:

Watch that you don't neglect any of these Z'ure (Little Ones). For I say to you, that their Malakhe (Angels) in heaven are watching the face of my Father in the heaven at all times.

11 אֲתָא גִיר דְּנִשְׂאָ דְנִחָא מְדָם
דְּאָבִי דְּהוּא:

And Breh D'nosho (Son of Man) has come to recover those who perish.

12 מְנָא מִתְחֻזָּא לְכֹון אִן נְהוּן לְאָנֵשׁ
מָאָא עַרְבִין וְנִטְעָא חַד מִנְהוּן לֹא
שָׁבַק תְּשַׁעִין וְתִשְׁעָא בְּטוּרָא וְאִזְל
בְּעָא לְהוּ דְּטָעָא:

How do you perceive it? If a man has a hundred sheep, and one of them wanders, does he not forget the ninety-nine on the mountain, and go in search for him that is astray.

13 וְאִן גְּשִׁפְחָה אִמְרִין אָמַרְנָא לְכֹון
דְּחָדָא בְּהַּ יִתִּיר מִן תְּשַׁעִין וְתִשְׁעָא
דְּלֵא טָעוּ:

And if he finds him, certainly I say to you, that he celebrates over him more than than for the ninety-nine that did not wander.

14 הֵכְנָא לִית צְבִינָא קְדָם אָבּוּן
דְּבְשִׁמְיָא דְּנִאבְרַח חַד מִן זְעוּרָא הַלִּין:

The same, it does not bring pleasure to your Father, who is in Heaven, when any of these Z'ure (Little Ones) perish.

Reproving Others

15 אִן דִּין אֲסַפֵּל בְּךָ אַחֻד זַל אֲפִסְיָהּ
בִּינְיָד וְלֵהּ בְּלַחֻד אִן שְׁמַעְךָ יִתְרַת
אַחֻד:

So if your brother has offended you, go and reprove him, but privately

woman... and they will as two, be as one body. Gen. 24:24

6 מדין לא הוּוּ תרין אלא חד פגמ
מדם הכיל דאלהא וזג פרנשא לא
נפרט:

Therefore, they are not two... but one person. Thereby, whoever Aloho (God) has coupled, common-men should not separate."

7 אמרין לה למנא הכיל מוּשא פקד
דנתל כתבא דשובקנא וגשריה:

They said to him, "Then why did Mushe (Moses) charge to give a Writing of Release to dismiss her?" Deu. 24:1-3

8 אמר להון מוּשא לוקבל קשיות
לבכון אפס לכון התשרון גשיכון מן
ברשית דין לא הוּוּ הכנא:

He said to them, "Mushe (Moses), by accepting the hardness of your hearts, allowed you to dismiss your wives... but from the beginning, it was not this way.

9 אמר אנא לכון דין דמן דשבק
אנתתה דלא גורא ונסב אחרתא גאר
ומן הנסב שביקתא גאר:

I say to you... that whoever forsakes his wife, who has not adulterated, and takes another, does adultery, and whoever takes a forsaken, does adultery.

10 אמרין לה תלמידוהי אן הכנא אית
עדלא בניי גברא לאנתתא לא פקח
למסב אנתתא:

His Talmidhe (Disciples) said to him, "If this is so, it is a between a man and woman, and it is not reasonable to take a wife."

11 הוּוּ דין אמר להון לא כלנש ספק לה
למלתא דרא אלא מן דיהיב לה:

But he said to them, "Every man cannot accept this teaching, only those to whom it is purposed.

12 אית גיר מהימנא דמן פרסא
דאמהון אתילדו הכנא ואית מהימנא
דמן בנינשא הוּוּ מהימנא ואית
מהימנא דהון עברו נפשוון מהימנא

35 הכנא געבר לכון אבי דבשמנא
אלא תשבקון אנש לאהוהי מן לבכון
סכלותה:

The same will be done to you, by my Father in Heaven... unless you release man-to-brother, with your heart, for his offenses.

Matthew 19 ~ מתי יט'

Divorce

1 והוּוּ דכר שלם ושוע מלא הלין
שקל מן גלילא ואתא לתחומא דיהוד
לעברא דיהודנן:

And it came about, when Yeshue (Jesus) had finished these lectures, he departed from the G'lilo (Galilee) and went toward the borders of I'hudho (Judah) by way of the Yurd'non (Jordan).

2 ואתו כתר פנשא סגנא ואסי
אנו תמן:

Large crowds were following him, and he healed there.

3 וקרבו לותה פרישא ומנסין הוּוּ לה
ואמרין אן שליט לאנש דנשרא
אנתתה בכל עלא:

But the P'rishe (Pharisees) approached him, and they tested him by saying, "Is it permitted for a man to dismiss his wife on account of any concerns?"

4 הוּוּ דין ענא ואמר להון לא קריהון
דהו דעבר מן ברשית דכרא ונקבתא
עבר אנו:

He answered them by saying, "Haven't you read, that when making in the beginning, he made them male and female?" Gen. 1:27

5 ואמר מטל הנא גשוק גברא
לאהוהי ולאמה ונקר לאנתתה ונהון
תריהון חד בסר:

Then he said... "On account of this, a man will forsake his father and mother, and will join with his

ואחדה והנך הוּוּ לה ואמר לה הב לי
מדם דחייב אנת לי:

But that servant went out and found someone from among his fellows who owed him a hundred

29 ונפל הוּוּ כנתה על רגלוהי בעא מנה
ואמר לה אגר עלי רוחא ופרע אנא
לך:

Then his fellow fell at his feet, and begged him saying, 'Be patient concerning my spirit, and I will repay you.'

30 הוּוּ דין לא צבא אלא אזל ארמנה
בית אסירא עדמא דנתל לה מא דחייב
לה:

But he did not want to... and he threw him into the dungeon, until he was repaid what was owed by him.

31 כד הוּוּ דין כנותהון מדם דהוּוּ פריט
להון טב ואתו אודעו למרהון כל
דהוּוּ:

When his companions saw what had occurred, they were very disturbed, so they made known to their captain all that had happened.

32 הידין קריהי מרה ואמר לה עברא
בישא הי פלה חובתא שבקת לך
דבעית מגי:

Therefore, the captain summoned him and said, 'Wicked servant! I forgave all of your debt because you had implored me.

33 לא ולא הוּוּ לך אף אנת דתהון
לכנתך איכנא דאנא הנתך:

Wasn't it proper for you, as well, to have compassion for your fellow, the same as I was merciful to you?"

34 ורגז מרה ואשלמה למנגנא עדמא
דנפרוע כל מדם דחייב לה:

His captain was angry, and he turned him over to task-masters until he repaid everything that he owed.

24 טוב דין אמרנא לכון דדליל הו
 לגמלא למעל בקרודא דמחטא או
 עתקרא דנעול למלכותא דאלהא:

And again, I say to you, it is easier for a rope to pass through the hole in a needle, than for the wealthy to enter Mal'kutho Da'loha (Kingdom of God).

25 תלמידא דין פד שמעו תחידין הו
 טב ואמרין מנו פי משפח דנחא:

But when the Talmidhe (Disciples) heard this, they were perplexed and said, "Who could be capable of living?"

26 הר בהון ישוע ואמר להון לנת
 בנינשא הדא לא משפחא לנת אלהא
 דין פלמדם משפחא:

Yeshue (Jesus) faced them and said, "By means of fellow-men, this is not possible... but by means of Aloho (God), all things are possible."

27 הידין ענא פאפא ואמר לה הא
 אנהון שבקן פלמדם ואתין בתרך
 מנא פי גרוא לן:

Then Ki'fo (Peter) responded by saying, "Observe, we have have forsaken everything and followed you... what will there be for us?"

28 אמר להון ישוע אמין אמר אנא
 לכון דאנתון דאיתתון בתרי בעלמא
 הדתא מא דיתב ברה דאנשא על
 תרנוס דשוכחה תתבון אף אנתון על
 תרעסר פורסון ותדונון תרעסר שבטא
 דאיסרואל:

Yeshue (Jesus) said to them, "Certainly I say to you, you who have come and followed me... in the new world, when Breh D'nosho (Son of Man) shall sit upon his throne of glorification, you will also sit upon twelve chairs, judging the twelve tribes of Is'royel (Israel).

29 וכלנש דשבק בתא או אחא או
 אחותא או אבא או אמא או אנתתא
 או בניא או קודיא מטל שמי חד
 במאא נקבל וחיא דלעלם גארתי:

דין צבא אנת דתעול לחיא טר
 פוקדינא:

He said to him, "Why do you call me good? There are none good, other than one... Aloho (God). But if you desire to enter life, observe the charges.

18 אמר לה אלין הו דין ישוע אמר לה
 דלא תקטול ולא תגור ולא תגנב ולא
 תסחד סחדות שוקרא:

He said to him, "Which ones?" So Yeshue (Jesus) said to him, "Do not murder. Do not adulterate. Do not steal. Do not testify as a false witness. Deu. 24:14

19 ויקר לאבוד ולאמך ותחב לקריך
 איד נפשי:

Honor your father and mother. Love your neighbor as yourself." Lev. 19:18

20 אמר לה הו עלימא הליו פלחין
 גסרת אנין מן טליותי מנא חסיר אנא:

The youth said to him, "All of these I have observed from my childhood... what do I lack?"

21 אמר לה ישוע אן צבא אנת גמיקא
 למחויא ול זבן קניך והב למסכנא
 ותרוא לך סימתא פשמיא ותא בתרי:

Yeshue (Jesus) said to him, "If you desire to be complete, go and sell your possessions. Then give to the poor, and there will be treasure in heaven for you. Then come, follow me."

22 שמע דין הו עלימא מלתא הדא
 ואזל פד פריא לה אית הווא לה גיר
 קנינא סגיאא:

But the youth heard these words, and went away sadly, for he had many possessions.

23 ישוע דין אמר לתלמידוהי אמין
 אמר אנא לכון דעטלא הי לעתקרא
 דנעול למלכות שמיא:

Then Yeshue (Jesus) said to his Talmidhe (Disciples), "Certainly I say to you, it is difficult for the wealthy to enter the Kingdom of Heaven.

מטל מלכותא דשמיא מן דמשפח
 דינספק נספק:

Some are Eunuchs (unmarried by castration) from their birth, by the womb of their mother. The same, some are Eunuchs who fellow-men have made to be Eunuchs. Again, some are Eunuchs who have made themselves as Eunuchs on account of Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven)... whoever is able to accept it, let him accept it."

Little Children

15 הידין קרבו לה טלוא דנסים אידה
 עליהון ונצלא וכאו בהון תלמידוהי:

At that time, children were approaching him, that he would lay his hands upon them and pray... but his Talmidhe (Disciples) were forbidding them.

16 הו דין ישוע אמר להון שבוקו טלוא
 איתין להון ולא תכלון אנון דדאלין
 גיר דאיד הליו אנון איתיה מלכותא
 דשמיא:

But Yeshue (Jesus) said to them, "Permit the children to come to me, and do not stop them, for those who are like them are Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven).

15 וסם אידה עליהון ואזל מן תמן:

And he placed his hands on them... then went on from there.

Rich Youth

16 ואתא חד קרב ואמר לה מלפנא
 טבא מנא דטב אעבד דנחון לי חיא
 דלעלם:

Then a certain person came, who was saying, "Good teacher, what could be proper, that I might do, that I may have eternal life?"

17 הו דין אמר לה מנא קרא אנת לי
 טבא לית טבא אלא אן חד אלהא אן

¹³ הו דיין ענא ואמר לחד מנהון חברי
לא מעול אנא פך לא הוה בדינך
קצת עמי:

So he responded by saying to one of them, 'My neighbor, I have made no mischief with you... wasn't it for a

¹⁴ סב דילך וזל עבא אנא דיין דלהנא
אחרנא אתל איך דלך:

Take what is yours and go... for I have desired to give this one, who is last, the same as to you.

¹⁵ או לא שלילי לי המדמ דעבא אנא
אעבר בדילי או עינך ביטא דאנא
טב אנא:

Isn't it permitted for me... that whatever I desire, I may do with what is mine? Or is it that your eye has corrupted at my preference?'

¹⁶ הכנא נהון אחרנא קדמנא וקדמנא
אחרנא סגיאנז אנו גיר קריא וזעורז
גבנא:

Likewise, they who are last will be as the first, and the first as the last... and many are they who are summoned, yet few are chosen."

Foretelling his Death

¹⁷ עתיד הוה דיין ישוע דנסק לאורשלם
ודבר לתערסר תלמידוהי בינוהי ולחון
באורחא ואמר לחון:

But it was time for Yeshue (Jesus) to ascend to U'rishlem (Jerusalem), so he took his twelve Talmidhe (Disciples), himself being between them in the way, and said to them...

¹⁸ הא סלקיז חנן לאורשלם וברה
דאנשא משתלם לרבי פחנא ולספרא
וגחובוניהי למותא:

"Observe, we are ascending to U'rishlem (Jerusalem), and Breh D'nosho (Son of Man) will be delivered to the Rabba'i Koh'ne (Chief Priests) and Sofre (Scribes),

⁶ ולאפי חדעסרא שעיז נפק ואשכח
אחרנא דקמיז ובטיליז ואמר לחון
מנא קמיז אנתון וזמא פלה ובטיליז:

Then also in the eleventh hour, he went out and found more who were standing idle, and he said to them, 'Why are you standing all day and being idle?'

⁷ אמרין לה דלא אנש אנרן אמר
לחון זלו אף אנתון לפרמא ומדמ
דזלא נסביז אנתון:

They said to him, 'There is no one to hire us!' He said to them, 'If you will likewise go into my vineyards, then you will receive what is fitting.'

⁸ פד הוה דיין רמשא אמר מרא פרמא
לרבייתה קרי פעלא והב לחון אגרהון
ושרא מן אחרנא ועדמא לקדמנא:

Later, as it became twilight, the vineyard owner said to his Chief Steward, 'Summon the various workers, and give them their wages... and start from the last, going on to the first.'

⁹ ואתו חון דחדעסרא שעיז נסבו
דינך דינך:

Then those from the eleventh hour came, and they received a

¹⁰ וכד אתו קדמנא סברו דיתיר שקליז
ושקלו דינך דינך אף חון:

And when the first came, they hoped to take more, but they also picked up a

¹¹ וכד שקלו רטנו על מרא ביתא:

Therefore, as they took it, they complained about the master of the household.

¹² ואמרין הלז אחרנא חדא שיעא
עברו ואשוית אנו עמן דשקלו זוקרה
דזמא וחויה:

And they said, 'These last had worked one hour, and they are treated equal with us, who have borne his appointment throughout the heat of this day!'

And anyone who forsakes household, brother, sister, father, mother, wife, children or fields on account of my name... he will receive one with a hundred, and inherit eternal life.

³⁰ סגיאנא דיין קדמנא דנהון אחרנא
ואחרנא קדמנא:

But many who are first will be last... and those last, will be first."

Matthew 20 ~ מתי כ'

Vineyard Laborers

¹ דמנא גיר מלכותא דשמנא לגברא
מרא ביתא דנסק בצפרא דנאגור
פעלא לפרמא:

Nevertheless, the Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) can be compared to a person who is the master of a household, and goes out in the morning to hire workers for his vineyards.

² קז דיין עם פעלא מן דינרא בומא
ושדר אנו לפרמא:

So he contracts with the workers for a

³ ונסק בתלת שעיז וחזא אחרנא
דקמיז בשוקא ובטיליז:

Then he goes out in the third hour, and sees others who are standing in the marketplace and are idle.

⁴ ואמר לחון זלו אף אנתון לפרמא
ומדמ דזלא זחב אנא לחון:

So he says to them, 'If you would also go to my vineyards, I will give you whatever is fitting.'

⁵ חון דיין אגלו ונסק טוב בשת
ובתשע שעיז ועבר חכות:

So they went... and he went out again in the sixth and ninth hours and did likewise.

And there were two blind men sitting on the side of the way. When they heard Yeshue (Jesus) passing by, they presented themselves by crying out, "Have compassion on us Mori (my Lord), Breh D'dhawidh (Son of David)."

31 פנשא דין פאין הוּוּ בהוּוּ דגשתיקוּוּ
והוּוּוּ ותיקראנת ארימו קלהוּוּוּ ו אמרין
מרן אתרחם עלין ברה דדוויד:

Then the crowds constrained them, that they should be quiet... but they raised their voices louder by saying, "Moran (our Lord), have compassion on us, Breh D'dhawidh (Son of David)!"

32 וקם ישוע וקרא אנוּוּ ו אמר מנא
צבין אנתון דאעבר לכון:

So Yeshue (Jesus) stood still and called to them saying, "What is it that you desire that I should do for you?"

33 אמרין לה מרן דנתפתחן עינין:

They said to him, "Moran (our Lord), that our eyes would be opened."

34 ואתרחם עליהוּוּוּ ישוע וקרב
לעיניהוּוּוּוּ ובר שעתה אתפתח עיניהוּוּוּוּ
ואולו ברתה:

And Yeshue (Jesus) had compassion on them, and touched their eyes... and at that hour, their eyes opened, and they followed behind him.

Matthew 21 ~ מתי כא'

Entry to Jerusalem

1 ובר קרב לאורשלים ואתא לביתפגא
על גנב טורא דזיתא שדר ישוע תרין
מן תלמידוהי:

Upon nearing U'rishlem (Jerusalem), and entering Beith'Pogge (Bethphage) at the side of

Yeshue

(Jesus) dispatched two of his Talmidhe (Disciples).

mine to grant. It is only for those who are preferred by my Father."

24 פד דין שמעו עסרא רגוּוּוּ על הקוּוּוּ
תרין אחיו:

But when the ten heard it, they were angry at the two brothers.

25 וקרא אנוּוּ ישוע ואמר להוּוּוּ דרעין
אנתון דרשיהוּוּוּוּ דעממא מריהוּוּוּוּ אנוּוּוּ
וירבניהוּוּוּוּ שליטין עליהוּוּוּוּ:

And Yeshue (Jesus) summoned them, and said to them, "You are aware that the rulers of the Au'me (Gentiles) are their masters, and are haughty as they rule over them.

26 לא הקנא נהוא בינתכון אלא מן
דצבא בכון דנהוא רבא נהוא לכון
משמשנא:

It will not be the same among yourselves... instead, whoever among you is desiring to be great, he will become an attendant to you.

27 ומן דצבא בכון דנהוא קדמנא נהוא
לכון עבדא:

And whoever among you is desiring to be first, he will become a laborer for you.

28 איפנא דברה דאנשא לא אתא
דישטמש אלא דשטמש ודניתל נפשה
פורקנא חלף סגיא:

In the same way, the Breh D'nosho (Son of Man) did not come to be served, rather, that he may serve and offer his life as a ransom in exchange for the many.

Two Blind Men

29 ובר נפק ישוע מן אריחוּוּוּוּ אתא הוּוּוּוּ
בתה פנשא סגיא:

And when Yeshue (Jesus) went out from I'richu (Jericho), a large crowd was following behind him.

30 והא סמנא תרין ותבין הוּוּוּוּ על נד
אורחא ובר שמעו דישוע עבר והבו
קלא ו אמרין אתרחם עלין מרי ברה
דדוויד:

and they will condemn him to be killed.

19 ונשלמוניהי לעממא ונבוהוּוּוּוּ בה
ונגדוניהי ונוקפניהי ולנומא דתלתא
נקום:

And they will deliver him to the Au'me (Gentiles), and they will deride him, flog and hang him... but on the third day he will arise.

Request by a Mother

20 הידין קרבת לה אמרוּוּוּוּ דבני זבדי הי
ובניה וסגדת לה ושאלא הות לה
מידם:

At that time, the mother of the sons of Zavdhai (Zebedee) approached, both she and her sons, and she bowed to him and asked that something should be hers.

21 הוּוּוּוּ דין אמר לה מנא צבנא אנת
אמרא לה אמר דנתכון קליו תרין בני
חד מן זמינך וחד מן סמלך במלכותך:

So he said to her, "What is it that you desire?" She said, "Declare that these two, who are my sons, should recline with you... one by your right, and one by your left, when in your Mal'kutho (Kingdom).

22 ענא ישוע ואמר לא דרעין אנתון
מנא שאלין אנתון משכחין אנתון
למשתא פסא דאנא עתיד למשתא או
מעמדיתא דאנא עמד אנא תעמדון
אמרין לה משכחין הנוּוּוּ:

Yeshue (Jesus) responded by saying, "You do not know what you are asking... are you able to drink by the cup that I will drink, or be immersed by the immersion where I immerse?" They said to him, "We are able."

23 אמר להוּוּוּוּ פסי תשתון ומעמדיתא
דאנא עמד אנא תעמדון דתתכון דין
מן זמיני ומן סמלי לא הות דילי דאתל
אלא לאילין דאתטיבת מן אבי:

He said to them, "My cup you will drink, and by the immersion that I immerse, you will immerse... but to sit at my right and at my left, is not

Then they came to him, while he was in the Haik'lo (Temple) ...the blind and lame, and he healed them.

¹⁵ כד חוּו דין רבי כהנא ופרישא תדמרתא דעבד וטלילא דקעין בהיפללא ואמרין אושענא לברה דדוד אתבאש להון:

But when the Rabbai Koh'ne (Chief Priests) and P'rishe (Pharisees) saw the wonders that he performed, and the children who cried out in the Haik'lo (Temple) saying, "Salvation is now, by Breh D'dhawidh (Son of David)!" ...they were corrupted.

¹⁰ ואמרין לה שמע אנת מנא אמרין הלין אמר להון ישוע אין מן מתום לא קריטון דמן פומא דטלילא ודילודא תקנת תשבוחתא:

And they said to him, "Do you hear what these are saying?" Yeshue (Jesus) said to them, "Indeed... have you never read, that from the mouth of children and infants, praises have been prepared!" Psa. 8:3 (8:2)

¹⁷ ושבק אגון ונפק לבר מן מדינתא לבייתענא וכת תמן:

Then he left them, and departed out from that village to Beith'anyo (Bethany) and lodged there.

Baren Fig Tree

¹⁸ בצפרא דין כד הפך למדינתא כפון:

But in the morning, as he returned to the village, he became hungry.

¹⁹ וחזא תתא חדא באורחא ואתא לותה ולא אשפח בה מדם אלא אן טרפא בלחוד ואמר לה לא נהוון כני תוב פארא לעלם ומחודא יבשית תתא הי:

So, noticing a certain fig-tree by the way, he went to it... but did not find anything on it, other than its leaves alone. And he said to it, "There will be no fruits on you again, forever." Then the fig-tree suddenly withered.

⁹ כנשא דין אילין דאזלין הון קדמוהי ואמין בתרה קעין הון ואמרין אושענא לברה דדוד בריך הו דאתא בשמה דמריא אושענא במרומא:

Then the crowds, of those that went before him and behind, were crying out and saying, "Salvation is now, by Breh D'dhawidh (Son of David)! Blessed is he who comes in the Name of Mor'yo (the Lord)! Salvation is now... in the highest!" Psa. 118:25-26

¹⁰ וכד על לאורטלם אתתויעת פלה מדינתא ואמרין הון מנו הנא:

And as he entered U'rishlem (Jerusalem), everyone in the village was troubled, and were saying, "Who is this?"

¹¹ כנשא דין אמרין הון הנו ישוע נביא דמן נצרת דגלילא:

But the crowds were saying, "This is Yeshue (Jesus), the prophet from Notz'rath (Nazareth) of G'lilo (Galilee)."

Entering the Temple

¹² ועל ישוע להיפללא דאלהא ואפק לכלהון דזבגון ומזבגין בהיפללא וסחה פטורא דמערפנא וכורסותא דהון דמזבגין ונא:

Then Yeshue (Jesus) entered the Haik'lo (Temple) of Aloho (God), chasing everyone who bought and sold within the Haik'lo, and overturned the tables of the bankers, and the chairs of those who were selling doves.

¹³ ואמר להון פתיב הו דביתי בית צלותא נתקרא אנתון דין עבדתגיהי מערתא דלסטא:

And he said to them, "It is written that my house will be called a house of prayer, but you have made it a lair for bandits!" Isa. 56:7

¹⁴ וקרבו לה בהיפללא סמיא וחגיטא ואסי אגון:

² ואמר להון זלו לקריתא חדא דלקובלכון ומחודא משפחין אנתון חמרא דאסקיא ועילא עמה שדו איתו לי:

He said to them, "Go to this village before you, and immediately you will discover a donkey that is tied, and her colt is with her... untie them, and bring them to me.

³ ואן אגש אמר לכון מדם אמרו לה דלמרון מתבעין ומחודא משדור להון לקא:

And if someone says anything to you, tell him that Moran (our Lord) needs them... and at once he will send them with you to this place.

⁴ חדא דין דהות הנתמלא מדם דאתאמר ביד נביא דאמר:

Thereby it will be fulfilled, that which was spoken by the prophet saying,

⁵ אמרו לברת צהיון הא מלפכי אתא לכי מכור ורכיב על חמרא ועל עילא פר אתנא:

'Say to the daughter of Tzeh'yun (Zion)... Observe, your King is coming to you, meekly and riding upon a donkey, and on a colt which is the foal of a donkey.'

Isa. 62:11 and Zec. 9:9

⁶ ואזלו תלמידא ועברו איפנא דפקד להון ישוע:

And the Talmidhe (Disciples) departed and did so, just as Yeshue (Jesus) had charged them.

⁷ ואיתיו לחמרא ולעילא וסמו על עילא נחתיהון ורכב עלהי ישוע:

Then they brought the donkey and the colt, and laid their cloaks upon the colt... and Yeshue (Jesus) rode upon it.

⁸ וסוגאא דכנשא משוין הון מאניהון באורחא אחרנא דין פסקין הון סוכא מן אילנא ורמין באורחא:

And massive crowds were spreading their clothing in the way, and some were cutting branches from trees and casting them in the path.

answered, 'I will my master,' but did not go.

31 מן מן הליו תריהו עבד צבנא דאבוהי אמרין להו קדמיא אמר להו ישוע אמין אמר אנא לכו דמכסא וזנבא קדמיין לכו למלכותא דאלהא:

Which of these two had done the will of their father? They said to him, 'The first.' Yeshue (Jesus) said to them, with certainty I tell you... that Collectors and harlots will go ahead of you into Mal'kutho Da'loha (Kingdom of God).

32 אתא גיר לותכוז וזחנן באורחא דכאנותא ולא הימנתוהי מכסא דין וזנבא הימנהי אנתון דין אף לא פד חזיתון אתתויתון בחרתא דתחימנון בה:

For Yucha'non (John) came to you with the way of righteousness, and you did not believe him. But the Collectors and harlots did believe him... yet you, even when seeing them, you did not reconsider and believe in him afterward.

Proverb of Laborers

33 טבעו אחרנא מתלא גברא חד אית הווא מרא פיתא ונעב פרמא ואחררה סניא וחסר בה מעצרתא ובנא בה מגדלא ואחררה לפלחא וחזק:

Listen to another proverb... a certain man was the master of a household, so he planted a vineyard, laid out a fence, dug within it a wine-press, and built inside it a tower... then leased it to laborers and prepared to travel.

34 פד דין מטא ובנא הפארא שדר לעבדוהי לות פלחא דנשדרון לה מן פארא דכרמיה:

When the season of fruits had arrived, he sent servants to the laborers, that they might send to him some of the fruits from his vineyard.

25 מעמודיתה דיוחנן אימכא איתיה מן שמיא הי או מן בנינשא הנון דין מתרעין הונו בנפשיון ואמרין דאן נאמר מן שמיא אמר לן ועל מנא לא הימנתוהי:

The Immersion of Yucha'non (John), where did it come from, by Heaven or by fellow-men? But they reasoned among themselves... if we say 'From Heaven,' he will say to us, 'Then based upon what, had you not believed him?'

26 ודנאמר מן בנינשא דחליו אנחנון מן בנשא פלחון גיר איד נביא אחידין הונו לה ליוחנן:

And should we say, 'From fellow-men,' we fear the crowd, for all of them respect Yucha'non (John) as a prophet."

27 ענו ואמרין לה לא דעינו אמר להו ישוע אף לא אנא אמר אנא לכו באינא שולטנא הליו עבד אנא:

So they answered, "We do not know." Yeshue (Jesus) said to them, "Likewise, I will not tell you by which authority I do these things.

Proverb of Two Sons

28 מנא דין מתחזא לכו גברא חד אית חונו לה בנא תרין וקרב לות קדמיא ואמר לה ברי ול וומנא פלוח בסרמא:

But what is your perception? A certain man had two sons, and he approached the first and said to him, 'My son, go today and labor in my vineyard.

29 הו דין ענא ואמר לא צבא אנא בחרתא דין אתתני ואול:

But he answered by saying, 'I do not want to' ...yet afterward, he reconsidered and went.

30 וקרב לות אחרנא ואמר לה חכות הו דין ענא ואמר אנא מרי ולא אול:

Then he approached the other and said the same to him, and he

20 וחזו תלמידא ותהרו ואמרין איכנא פר שעתה יבשת תתא:

And the Talmidhe (Disciples) had watched and were shocked, and they said, "How has the fig-tree withered so quickly?"

21 ענא ישוע ואמר להו אמין אמר אנא לכו דאן תהוא בכון הימנתא ולא תתפלגון לא בלחוד הדא דתתא תעברון אלא אפן לטודא הנא תאמרון דאשתקל ופל בימא תהוא:

Yeshue (Jesus) responded to them by saying, "With certainty I am telling to you, that if you will have faithfulness, and not be distracted... not only as to this fig-tree will you do, but even to this mountain you will say, 'Be picked up and cast to the sea!' ...and it will happen.

22 וכל מדם דתשאלוז בעלותא ותהימנון תסבון:

And anything that you request through prayer and faithfulness, will be granted to you."

Authority Questioned

23 וכד אתא ישוע להיפלחא קרבו לה רבי כהנא וקשישא דעמא פד מלך ואמרין לה באינא שולטין הליו עבד אנת ומנו זהב לך שולטנא הנא:

Then, as Yeshue (Jesus) went to the Haik'lo (Temple), the Rabbai Koh'ne (Chief Priests) and Qa'shishe (Elders) of the populace, approached him as he was teaching, and said to him... "By which authority are you doing this, and who is it that grants you this permission?"

24 ענא ישוע ואמר להו אשאלכו אף אנא מלתא דדא ואן תאמרון לי ואף אנא אמר אנא לכו באינא שולטנא הליו עבד אנא:

Yeshue (Jesus) answered by saying, "I will also ask you a particular question, and if you tell me, then I will also tell you... by which authority I do this.

And he sent for his servants, who summoned those who were invited to the celebration... but they did not want to attend.

⁴ טוב שדר עבדא אחרנא ואמר אמרו למזמנא דהא שרותי מטיבא ותורי ומפטמי קטילין וכל מדם מטיב תו למשתותא:

Again, he sent other servants, saying, 'Announce to these guests that I have prepared my feast, my oxen and yearlings are slaughtered, and everything is ready ...come to the celebration!'

⁵ הגון דין בסו ואזלו אית דלקריתיה ואית דלתיאגרתיה:

But they ignored them and departed... some to his field, and some to his enterprise.

⁶ שרפא דין אחדו לעבדוהי וצערו וקטלו:

Then the remainder seized his servants, and they abused and killed them.

⁷ פד שמע דין מלפא רגו ושדר חילותה אובר לקטולא הגון ולמדינתהון אוקד:

When the King heard this, he was angry and sent his soldiers... destroying those murderers and burning their villages.

⁸ הידין אמר לעבדוהי משותתא מטיבא והגון דמזמנין הונו לא שוין הונו:

Afterward he said to his servants, 'The celebration is prepared, but those who were invited were not worthy.

⁹ ולו הכיל למפקנא דאורחתא וכל מן דמשפחין אנתון קרו למשתותא:

Therefore, go to the crossways of the roadways, and all whom you find, summon them to the celebration.'

¹⁰ ונפקו עבדא הגון לאורחתא וכנשו כל דאשפחו בישא וטבא ואתמלי בית משותתא סמיכא:

stone that the builders refuse, will become the chief capstone. By the way of Mor'yo (the Lord) this occurs, and it is marvelous for our eyes.

Psa. 118:22-23

⁴⁵ מטל הנא אמר אנא לכון התשתקל מנכון מלכותא דאלהא ותתייב לעמא דעבד פארא:

Due to this, I say to you, that Mal'kutho Da'loha (Kingdom of God) will be taken from you, and it will be given to a people who will produce its fruits.

⁴⁴ ומן דנפל על כאפא דא גתרעע וכל מן דהי תפל עלוהי תדרייהי:

And whoever stumbles on this stone will be wounded, and all whom it falls upon will be as threshing for it.

⁴⁵ וכד שמעו רבי קהנא ופרישי מתלוהי דעו דעליהון אמר:

But when the Rabba'i Koh'ne (Chief Priests) and P'rishe (Pharisees) heard this proverb, they understood it was told about themselves.

⁴⁶ ובעו למאחדה ודחלו מן כנשיא מטל דאיך דלנבנא אחידין הונו לה:

So they sought to apprehend him, but they were cautious on account of the crowds... because they were regarding him as a prophet.

Matthew 22 ~ מתי כב

Proverb of the Celebration

¹ וענא טוב ושוע במתלא ואמר:

And Yeshue (Jesus) responded again with a proverb by saying...

² אתדמית מלכותא דשימנא לגברא מלפא דעבד משותתא לברה:

"Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) is comparable to a certain King who prepared a celebration for his son.

⁵ ושדר לעבדוהי דקרון למזמנא למשתותא ולא צבו למאתא:

³⁵ ואחדו פלחא לעבדוהי ואית דמחאוהי ואית דרגמוהי ואית דקטלוהי:

But the laborers seized his servants, beating some, stoning some, and some they killed.

³⁶ ותוב שדר אחרנא עבדא דסגיאין מן קדמנא והכות עבדו להון:

And again, he sent other servants, more than the first, yet they did the same to them.

³⁷ אחרת דין שדר לותהון לברה פד אמר פבר גבהתון מן ברי:

Then lastly, he sent his son to them, while thinking... perhaps, they will be shamed by my son.

³⁸ פלחא דין פד חזאוהי לברא אמרו בינתהון הנו זרתא תו נקטלוהי ונארוהי קריתיה:

But when the laborers saw his son, they said between themselves, 'This is the heir... Come, lets kill him, and we can seize the inheritance!'

³⁹ ואחדו אפקוהי לבר מן פרמא וקטלוהי:

So they seized him, and drug him outside the vineyard and killed him.

⁴⁰ מא דאתא הכיל מרה דברמא מנא נעבד לפלחא הגון:

Now then, when the master of the vineyard arrives, what will he do to those laborers?"

⁴¹ אמרין לה דביש ביש נובד אנון וכרמא נוחד לאחרנא פלחא אילין דהבין לה פארא בזבנהון:

They said to him, "Mercilessly, he will destroy them! Then he will lease the vineyard to other laborers... those who will give him the fruits in their season."

⁴² אמר להון ישוע לא ממתום קריתון ככתבא דכאפא דאסליו בניא הי הות לרשא הזייתא מן לות מרנא הות דא ואייתיה תדמורתא בעינין:

Yeshue (Jesus) said to them, "Have you never read by the writings... the

So they said to him, "The teacher, Mushe (Moses), said to us, that if a fellow dies while there are no sons to him, give his wife to his brother, and he will raise up a lineage for his brother. ^{Deu. 25:5-7}

25 אית הוון דין לותן אחא שבועא קדמניא שקל אנתתא ומית ודלית הוון לה בניא שבועא אנתתה לאחיה:

Now there were seven brothers among us, and the first had taken a wife, but died without having a son ...leaving his wife for his brother.

26 הקות אף הו דערין ואף הו דתלתא ועדמא לשבעתיהון:

It was the same for the second, and also the third, and onto the seventh.

27 בחרתא דין דכלהון מיתת אף אנתתא:

So afterward, all of them had died, and even the wife.

28 בקומתא חכיל לאינא מן חלין שבועא תווא אנתתא פלהון גיר נסבוח:

Therefore, in the resurrection, to which of these seven will she be a wife, for all of them had taken her?"

29 עניא ישוע ואמר להון טיעין אנתון דלא ידעין אנתון פתבא ולא חילא דאלהא:

Yeshue (Jesus) answered by saying to them, "You are mistaken... by not knowing the Scriptures, nor the power of Aloho (God).

30 בקומתא גיר המיתא לא נסבין נשא אפלא נשא הוון לגברא אלא איך מלאכא דאלהא בשמיא איתיהון:

For in the resurrection of the dead, they will not take wives, nor will wives be given to husbands. Rather, they will be as the Malakhe Da'loha (Angels of God).

31 על קומתא דין המיתא לא קריתון מדם דאתמר לכון מן אלהא דאמר:

And concerning the resurrection of the dead, haven't you read what was

know you are honest, and the way of Aloho (God) is rightly taught by you, and you do not regard the facade of a person, for you do not accept the pretensions by men.

17 אמר לן חכיל אינא מתחזא לך שליט למתל כסר רשא לקסר או לא:

So tell us... how do you perceive it, is it permitted to give personal tax to Qesar (Caesar) or not?

18 ישוע דין ידע בישותהון ואמר מנא מנסין אנתון לי נסבי באפא:

But Yeshue (Jesus) was aware of their corruption and said, "Why are you testing me? Charlatans!

19 חואוני דינרא דכסר רשא הוון דין קרבו לה דינרא:

Show me a

20 ואמר להון ישוע דמנו צלמא הנה וכתבא:

Then Yeshue (Jesus) said to them, "Who is this image and inscription?"

21 אמרין דקסר אמר להון חכו חכיל דקסר לקסר ודאלהא לאלהא:

They said, "Qesar (Caesar)." He said to them, "You must give what is of Qesar to Qesar, and of Aloho (God) to Aloho."

22 וכד שמעו אתדמרו ושבוהי ואזלו:

And when they heard this, they were perplexed, so they departed from him and went their way.

About Resurrection

25 בהו יומא קרבו זדוקיא ואמרין לה לית חית מיתא ושאלוהי:

That same day, Zad'duoye (Sadducees) approached him saying, "There is no life for the dead," and they were appealing to him...

24 ואמרין לה מלפנא מושה אמר לן דאן אנש נמות פד לית לה בניא נסב אחוהי אנתתה ונקים זרעא לאחיה:

And his servants went out to the roadways, and gathered all whom they found, whether bad and good, and they filled the celebration place with guests.

11 ועל מלפנא דהחזא סמיכא וחזא תמן גברא דלא לביש לבושה דמשתותא:

But the King entered to see the guests, and noticed a certain man who was not wearing the apparel for the celebration.

12 ואמר לה חברי אינא עלת לךא פד נחתא דמשתותא לית לך הו דין אשתתק:

So he said to him, 'My friend, how have you entered here while not having the apparel of celebration?' ...and he was speechless.

13 הידין אמר מלפנא למשמטנא אסורו אידוהי ורגלוהי ואפקוהי לחשוכא פריא תמן הווא בכניא וחורק שינא:

Then the King said to his ministers, 'Bind him by hand and foot, and throw him to the outer darkness... there is where there will be weeping and grating of teeth!'

14 סגינאן אנון גיר קריא וזעורין גבינא:

For there will be many who are summoned, but few will be chosen."

Paying Taxes

15 הידין אזלו פרישא נסבו מלפנא דאינא נצודוניהי במלתא:

At this, the P'rishe (Pharisees) departed, taking council to how they might ensnare him in the proverb.

16 ושרדו לותה תלמידיהון עם הבית הרודס ואמרין לה מלפנא ידעין דשרדיר אנת ואורחא דאלהא בקושתא מלף אנת ולא שקיל אנת צפתא דאנש לא גיר נסב אנת באפא דאנשא:

Then they sent to him their Talmidhe (Disciples), along with ministers of Herodhes (Herod), and they said to him... 'Teacher, we

Matthew 23 ~ מתי כג

Rebuking Sofre and P'rishe

¹ הידין ישוע מלל עם פגשא ועם תלמידיהו:

Thereupon, Yeshue (Jesus) lectured among the crowds and his Talmidhe (Disciples)...

² ואמר להון על פורסנא דמוסא ותבו ספרא ופרישא:

And he said to them, "The Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees) are seated on the Chair of Mushe (Moses).

³ כל מדם הכיל דנאמרון לכון דתטרון טרו ועברו איד עבדיהון דין לא תעברון אמרון גיר ולא עבדין:

Therefore, everything that they tell you to observe, you should observe and do... but as to their own practice, you should not do, for they teach and do not practice.

⁴ ואסרין מובלא יקרתא וסימין על פתפתא דבני אנשא הגון דין בצבעהון לא צבין דיקרבון להון:

And they package heavy loads, and mount them on the backs of their fellow men... but with their own fingers, they will not touch them.

⁵ וכלהון עבדיהון עבדין דנתחזון לבני אנשא מפתין גיר תפליהון ומורכין תכלתא דמרטוטיהון:

And all of their doing, they do to be noticed by their fellow men... and they enlarge their Teflayo (Tefillan), and they lengthen the Tekh'lotho (Tikheleth) of their cloak.

⁶ ורחמין רש סמכא בחשמיתא ורש מותבא בכנושתא:

And they love the prominent couches at the feasts, and the prominent chairs in the K'nushotho (Synagogue).

And the second is similar to it... to love your neighbor as yourself. Lev. 19:18

⁴⁰ בהליו תרין פוקדין תליא אורייתא ונגביא:

By these two charges, the U'roito (Torah) and N'viye (Prophets) are supported."

⁴¹ כד פניטין דין פרישא טאל אגון ישוע:

Now, while the P'rishe (Pharisees) had been gathered, Yeshue (Jesus) inquired by them...

Son of Dawidh

⁴² ואמר מנא אמרין אנתון על משיחא בר מנו אמרין לה בר דויד:

He said, "What do you think about the M'shicho (Messiah) ...who's son is he?" They said to him, "Breh D'dhawidh (Son of David)?"

⁴³ אמר להון ואיפנא דויד ברוח קרא לה מרנא אמר גיר:

He said to them, "Then why did Dawidh (David), by the Spirit, call him Mor'yo (the Lord) ...by saying,

⁴⁴ דאמר מרנא למרי תב לך מן ומיני עדמא דאסים בעלדבבך תחית רגליך:

'Mor'yo (the Lord) said to Mori (my Lord), sit here at my right, until I have placed your enemies beneath your feet.' Psa. 110:1

⁴⁵ אז הכיל דויד קרא לה מרנא איפנא ברה הו:

If, therefore, Dawidh (David) called him Mor'yo (the Lord) ...how can he be his son?"

⁴⁶ ולא אנש אשכח דנתל לה פתנמא ולא אנש אמרח טוב מן הו וימא למשאלויה:

And no one was able to provide him with any reason ...and from that day, no one presumed anymore to be to question him.

said to you by Aloho (God), who declared...

³² דאנא אנא אלהה דאברהם אלהה דאיסחק אלהה דיעקוב ואלהה לא תא דמיתא אלא דחיא:

I am the Aloheh (God) of Avrohom (Abraham), Aloheh (God) of Is'chaq (Isaac), Aloheh (God) of Yauquv (Jacob) ...and not the Aloho (God) of the dead, but rather, of the living. Exo. 3:6

³³ וכד שמעו פגשא מתתמהון הון ביולפנה:

And when the crowds heard it, they marvelled at his teachings.

Greatest Commandment

³⁴ פרישא דין כד שמעו דשיתק לודוקנא אתפנשו אכחדא:

But when the P'rishe (Pharisees) heard that he had silenced the Zad'duqoye (Sadducees), they gathered together.

³⁵ ושאלה חד מנהון דידע נמוסא כד מנסא לה:

Then one of them, who was knowledgeable of Nomuso (Torah), tested him by asking...

³⁶ מלפנא אינא פוקדנא רב בנמוסא:

"Teacher, which is the greatest charge in the Nomuso (Torah)?"

³⁷ ישוע דין אמר לה דתרחם למרנא אלהך מן פלה לפך ומן פלה נפשך ומן פלה חילך ומן פלה רעינדך:

And Yeshue (Jesus) said to him, "To love Mor'yo (the Lord), your Aloho (God), from all your heart, and from all your life, and from all your strength, and from all your mind. Deu. 6:5

³⁸ הנו פוקדנא רבא וקדמנא:

This charge is the greatest, and the first.

³⁹ ודערין דמא לה דתרחם לקריבך איך נפשך:

21 ומן דנימא בהיכלא נמא בה ובמן
דעמר בה:

And whoever vows by the Haik'lo (Temple), vows by it... and by who it is who dwells within it.

22 ומן דנימא בשמיא נמא בכורסה
דאלהא ובמן דיתב לעל מנה:

And whoever vows by Heaven vows by the Throne of Aloho (God), and by who it is who sits upon it.

23 וי לכו ספרא ופרישא נסבי באפא
דמעסדין אנתון ננעא ושבתיא וכמונא
ושבקותון לקרתיא דנימוסא דינא וחננא
והימנותא הליו דין ולא הווא דתעבדון
והליו לא תשבקון:

Misery is for you, Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees) ...Charlatans! For you tithe mint, dill and cumin, but you neglect the substantive portion of the Nomuso (Torah) ...its justice, leniency and faithfulness. These are important for you to do, and these should not be ignored.

24 נגודא סמיא דמצללין בקא ובלעין
גמלא:

Blind guides! Who screen out gnats, but swallow camels.

25 וי לכו ספרא ופרישא נסבי באפא
דמזקיין אנתון ברה דקסא ודובורא
לגו דין מלין חטופינא ועולא:

Misery is for you, Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees) ...Charlatans! For you clean the outside of the cup and jar, but inside they are filled with extortion and immorality.

26 פרישא עוירא דכו לוקדם גוה
דקסא ודובורא דתוא אף ברהון דכא:

Half-blind P'rishe (Pharisees)! First you cleanse the inside of the cup and jar, that their outside may also be clean.

27 וי לכו ספרא ופרישא נסבי באפא
דדמיין אנתון לקברא מכלשא דמן
לבר מתחזין שפירא מן לגו דין מלין
גרמא דמייתא וכלה טנפותא:

Misery is for you, Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees) ...Charlatans! For

Misery is for you, Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees) ...Charlatans! For you are withholding Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) from your fellow men. You will not enter yourselves, and those who would, you are not allowing to enter.

15 וי לכו ספרא ופרישא נסבי באפא
דמתפרקיין אנתון נמא ויבשא
דמעבדון חד גיזרא ומא דתוא עבדין
אנתון לה ברה דהנא אעפא עליכון:

Misery is for you, Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees) ...Charlatans! For you go on tour, by sea and soil, to make one foreign believer. But when this occurs, you make him into a son of Gihano (Gehenna) who is doubled upon yourselves.

16 וי לכו נגודא סמיא דאמרין אנתון
דמן דנימא בהיכלא לא הווא מדם מן
דין דנימא בדחבא דבהיכלא קאב:

Misery is for you, blind guides! For you say that whoever vows by the Haik'lo (Temple), it means nothing, but whoever vows by the gold of Haik'lo (Temple) is accountable.

17 סכלא וסמיא מנא גיר רב דחבא או
היכלא דהו מקדש לה לדחבא:

Blind fools! For what is greater, the gold or the Haik'lo (Temple), which makes the gold holy?

18 ומן דנימא במדבחה לא הווא מדם
מן דין דנימא בקורבנא דלעל מנה
קאב:

And whoever vows by the Altar, it means nothing, but whoever vows by the offering upon it is accountable.

19 סכלא ועוירא מנא רב קורבנא או
מדבחה דמקדש לקורבנא:

Fools and half-blind! Which is greater, the offering or the Altar, which makes the offering holy?

20 מן דנימא הקיל במדבחה נמא בה
ובכל מא דאית לעל מנה:

Therefore, whoever vows by the Altar vows by it and all that is on it.

7 ושלמא בשוקא ודינהון מתקרין מן
אנשא רבי:

As well, the Sh'lomo (Greetings) in the markets, and to be called Rabbi (my Master) by fellow men.

8 אנתון דין לא תתקרין רבי חד הו
גיר רבכון אנתון דין כלכון אחא
אנתון:

But you should not be called Rabbi (my Master) ...for one is your Rav (Master), and all of you are brothers.

9 ואבא לא תקרון לכו בארעא חד
הו גיר אבוכון דבשמיא:

And you should not be called Avo (Father) in the Land... for one is your Avo (Father), who is in Heaven.

10 ולא תתקרין מדברנא מטל דחד הו
מדברנכון משיחא:

And you must not be called Guides, on account of there being one who is your Guide... M'shicho (Messiah).

11 הו דין הרב בקון גהוא לכו
משמיא:

And he who is great among you will be a servant to you.

12 מן גיר דגרים נפשה נתמכך ומן
דנמך נפשה נתתרים:

For whoever exalts himself will be lowered, and whoever makes himself low will be exalted...

13 וי לכו ספרא ופרישא נסבי באפא
דאכלין אנתון בתא דארמלתא
בעלתא דמורכין אנתון צלותכון מטל
הנא תקבלון דניא ונתרא:

Misery is for you, Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees) ...Charlatans! For you eat up the homes of widows, while making a show of extensive prayers. On account of this you will receive a greater condemnation.

14 וי לכו ספרא ופרישא נסבי באפא
דאחדיין אנתון מלכותא דשמיא קדם
בני אנשא אנתון גיר לא עאלין
אנתון ולאילין דעאלין לא שבקין
אנתון למעל:

Matthew 24 ~ מתי כד

Ruin of Temple

1 ונפק ישוע מן היפלא למאזל וקרבו
תלמידיהי מחוץ הוו לה בגינה
ההיפלא:

Then Yeshue (Jesus) went out from the Haik'lo (Temple) to depart, but his Talmidhe (Disciples) came to him, pointing out the structures of the Haik'lo.

2 הו דין אמר להון לא הא חוין אנתון
הליו פלהין אמין אמר אנא לכון דלא
תשתבק הרפא פאף על פאף דלא
תסתרת:

But he said to them, "Don't be taken by the sight of all these things. Indeed, I tell you, there will not remain here a stone on a stone that is not overturned.

Signs of the End

3 וכד יתב ישוע על טורא הזיתא קרבו
תלמידיהי ונאמרין ביניהון ולה אמר לן
אמתי הליו גהון ומנא הי אנתא
המאיתיקך ודשולמה העלמא:

So when Yeshue (Jesus) sat down on the

Talmidhe (Disciples)

drew near... and they spoke among themselves and to him, "Tell us when these things will be, and what will be the sign of your coming, and the cessation of the world?"

4 ענא ישוע ואמר להון אזדהרו לא
אנש נטיעיון:

Yeshue (Jesus) responded by saying, "Be cautious that no one deceives you...

5 סגנא גיר נאתון בשמי ונאמרין
דאנא אנא משיחא וסגנא נטיעיון:

For many will come in my name, and they will say, 'I am M'shicho (Messiah),' and many will be fooled.

some of whom you will kill and crucify, and some you will scourge in your K'nushothe (Synagogues), and persecute from village to village.

35 איפנא דנאתא עליכון כלה דמא
דודיקא דאתאשד על ארעא מן דמה
דהביל דדקא ועדמא לדמה דזכריא
בר ברכיא הו דקטלתון ביני היפלא
למדבהא:

And by this, it will come upon you... the blood of the righteous, which is shed upon the Land. From the blood of

Haik'lo (Temple) and the Altar.

36 אמין אמר אנא לכון הנאתון הליו
בלהין על שרבתא דרא:

With certainty I am telling you, that all these things will come upon this generation.

Lament over Jerusalem

37 אורשלים אורשלים קטלת נביא
ורגמת לאיליו דשליחין לותה כמא
זבנין צבית דאפנט בניכי איד דקנשא
תרנגולתא פרוגיה תחית גפיה ולא
צביתון:

U'rishlem (Jerusalem), U'rishlem... who killed the N'viye (Prophets), and stoned those who were sent to her. How often I desired to gather your children, as a fowl gathers her fledgling beneath her wings... but you did not want it.

38 הא משתבק לכון ביתכון הרבא:

Observe, your house will be left in ruin for you.

39 אמרנא לכון גיר דלא תחוונני מן
השא עדמא דתאמרין בריך הו דאתא
בשמה דמריא:

I tell you... that you will not see me, from this hour forward, until you say, 'Favored is he, who comes in the Name of Mor'yo (the Lord).'

Psa. 118:26

you are like the tombs that are whitewashed. By the outside they look beautiful, but inside they are filled with dead bones and every abomination.

28 הכנא אף אנתון מן לבר מתחיון
אנתון לבני אנשא איד ודיקא ומן למו
מליו אנתון עולא ומסב באפא:

It is the same for you as well. By the outside you appear to fellow men as if righteous, but inside you are filled with immorality and manipulations.

29 וי לכון ספרא ופרישא נסבי באפא
דגנין אנתון קברא דנביא ומצבתין
אנתון בית קבורא דודיקא:

Misery is for you, Sofre (Scribes) and P'rishe (Pharisees) ...Charlatans! For you build the tombs of the prophets, and you decorate the tombs of the righteous.

30 ונאמרין אנתון דאלו חוין בומוי
אכהין לא חוין חוין להון שותפא
בדמא דנביא:

And then you say that if we had been in the days of our fathers, we would not have been participants with the blood of the prophets.

31 מדיו מסהדין אנתון על נפטכון
דבניא אנתון דהון דקטלו לנביא:

Whereby you testify about yourselves, that you are the sons of those who murdered the prophets.

32 ואף אנתון מלו משוחתא דאכהיון:

Likewise, you are filled to the same capacity as your fathers.

35 חוותא ולדא דאכרנא איפנא
תערקון מן דינא דגהנא:

Serpents! Offspring of vipers! How will you escape the condemnation of Gihano (Gehenna)?

34 מטיל הנא הא אנא משדר אנא
לותכון נביא וחכימא וספרא מנהון
קטליו אנתון וקפיון אנתון ומנהון
מנגדין אנתון בכנושטכון ותרהדון
אנון מן מדינא למדינא:

On account of this, I will send to you prophets, wise men and scribes...

21 נהוא גיר הידין אולענא רבא אינא
דלא הוא מן רשייתה דעלמא ועדמא
להשא ולא נהוא:

For at that time, there will be much suffering... such as has not occurred since the beginning of the world and to this hour, nor will there be after.

22 ואלו לא אתפרו וימתא הנון לא
היא הוא כל בסר מטל גבנא דין
נתפרו וימתא הנון:

And if those days are not cut off, none will survive out of any flesh... but on account of the Chosen, those days will be cut off.

23 הידין אז אנש נאמר לכוון הא הרפא
הו משיחא או הרפא לא תהימנון:

But at that time, if any person says to you, 'Observe, here is M'shicho (Messiah), or he is there!' ...do not believe them.

24 נקמוז גיר משיחא דגלא וגבנא
דכדביתא ונתלון אתותא רורפתא איך
דנטעון אז משפחא אף לגבנא:

For there will arise M'shiche (Messiahs) who are false, and prophets who are treacherous... and they will demonstrate magnificent signs in order to fool, if possible, even the Chosen.

25 הא קדמת אמרת לכוון:

So take notice... beforehand I have told you!

26 אז הכל נאמר לכוון הא בהורפא
הו לא תפקון או דהא בתנא הו לא
תהימנון:

Therefore, if they tell you, 'Observe, he is in the wilderness!' ...do not go out... or, 'Observe, he is in the inner chamber!' ...do not believe them.

27 איפנא גיר דברקא נפק מן מרנחא
ומתחזא עדמא למערבא הכנא תהוא
מאתיתה דברה דאנשא:

For the same as lightning that goes out from the east, and shows forth to the west... it will be the same with the coming of Breh D'nosho (Son of Man).

But whoever will endure until its finality... he will obtain life.

14 ותתפרו הדא סברתא דמלכותא
בכלה עלמא לסחדותא דכלהון עממא
והידין נאתא שולמא:

And this S'vartho D'mal'kutho (Message of the Kingdom) will be preached in all the world as a testimony to all the Au'me (Gentiles) ...and then the end will come.

Desolating Sacrilege

15 מא דין דחזיתון אתא טנפתא
דחורפא דאתאמר בדניאל נבנא
דקימא ברופתא קדישתא הו דקרא
נסתכל:

And when you see the defilement and desolation arrive, as was spoken of by Doniyel (Daniel) the prophet, which will arise in the Holy Place... he who reads of it, let him understand. Dan. 9:27, 11:31, 12:11

16 הידין אילין דביהוד אנון גערקון
לסודרא:

Then those of I'hudho (Judah) must escape to the mountain.

17 והו דבאגרא הו לא נחות למסב
דבביתה:

And he who is on the roof, must not descend to take what is in his house.

18 ואינא דבחקלא הו לא נתהפך
לבסתרה למסב לבשה:

Neither him who is in a field... he must not turn back to take his clothes!

19 וי דיין לבטנתא ולאילין דמינקון
בהנון וימתא:

And there is misery for them who are pregnant and nursing in those days.

20 צלו דין דלא נהוא ערוקכון בסתא
ולא בשבתא:

Therefore, pray that you will not have to flee in the winter, nor on Shab'tho (Sabbath).

6 עתידין אנתון דין למשמע קארסא
ושמעא דקרבא חו לא תתדודון ולא
גיר דכלהון נהוון אלא לא עדמל
שולמא:

And you will be hearing of revolutions and reports of battles. Be aware, so you are not uneasy, for it is expected that these will occur... but the summation is not yet.

7 נקום גיר עמא על עמא ומלכותא
על מלכותא ונהוון כפנא ומותנא
וזועא ברפא דופא:

And people will arise against people, and kingdoms against kingdoms... and there will be famines and sudden deaths, and earthquakes in various places.

8 הליו דין בלחיו רשא אגניו דהבלא:

But all of these are the beginning of the sufferings.

Persecutions Foretold

9 הידין נשלמונכון לאולענא
ונקטלונכון ותהוון סניאנו מן בלחיו
עממא מטל שמי:

At that time, they will hand you over to be persecuted, and they will kill you... and you will be hated by all the Au'me (Gentiles) on account of my name.

10 הידין נתפסלון סניאא וגסנון חד
לחד וגסלמיון חד לחד:

Then many will become offended, and they will hate each other, and they will betray each other.

11 וסניאא נבנא דגלא נקמוז ונטעון
לסניאא:

And many false prophets will arise, and they will deceive many.

12 ומטל סניאות עולא נפוג הוקא
דסניאא:

And due to the excessive iniquity, the love of many will slacken.

13 מן דנסיפר דין עדמא לחרתא הו
נהא:

But they were not aware, until the flood had come and removed them all... it will be the same at the coming of Breh D'nosho (Son of Man).

40 הידין תריז נהוון בקרייתא חד גתדבר וחד גשתבק:

At that time, two will be in the field, one will be taken and the other will be ignored.

41 ותתניז נהוון טחנן ברהיקא חדא מתדברא וחדא משתבקא:

And two will be grinding with a millstone, one will be taken and the other will be forsaken.

42 אתתעירו חכיל דלא דעין אנתון באידא שעתא אתא מרכון:

Therefore, you must be alert, for you don't know the actual hour that your Mor'yo (the Lord) will come.

43 חדא דין דעו דאלו דעו הווא מרא ביקא באידא מטרותא אתא גנבא מתתעיר הווא ולא שבק הווא דיתפלט ביתה:

And know this, that if the householder had known at which watch the thief would come, he would have been alert and not allowed his house to be plundered.

44 מטיל הנא אף אנתון חו מטיבין דבשעתא דלא סברין אנתון נאתא ברה דאנשא:

On account of this, you should also be prepared, for in the hour you do not expect it, the Breh D'nosho (Son of Man) will come.

Faithful or Unfaithful

45 מנו פי איתוהי עבדא מהימנא וחסימא דאקימה מרה על בני ביתה דגתל להון סיפרתא בובנה:

Who then, might be a faithful and wise servant, whom his master appoints over his household to provide for them their food by its season?

leaves, you know that summer has arrived.

53 הכנא אף אנתון מא דחוייתון הליון בלהין דעו דמטת לה לתרעא:

The same for you as well, when you see all these things, you will know that it has arrived at its entranceway.

54 אמין אמר אנא לכון דלא תעבר שרבתא חדא עדמא דהליון בלהין נהוין:

With certainty I am telling you, that this Tribe will not pass by, until all these things occur...

55 שמיא וארעא געברון ומלי לא געברון:

Heaven and Land will pass by, but my words will not pass by.

Necessity for Watchfulness

56 על זומא דין חו ועל שעתא חו אנש לא דעו אפלא מלאכא דשמיא אלא אבא בלהון:

Yet about that day, and about its hour, no man knows, nor even the Malakhe (Angels) of heaven... only the Father alone.

57 איפנא דין דיומי נוח הכנא תחוא מאתיתה דברה דאנשא:

But, as were the days of Nuch (Noah), it will be the same when the Breh D'nosho (Son of Man) is coming.

58 איפנא גיר דאיתיהון חו קדם טופנא אכליו ושתין ונסבין גשא ונהבין לגברא עדמא לוימא דעל נוח לכילא:

And as they had been before the flood... eating and drinking, taking wives and giving to husbands, until the day that Nuch (Noah) entered the vessel.

59 ולא דעו עדמא דאתא טופנא ושלל לכלהון תחוא מאתיתה דברה דאנשא:

28 איפנא דאז נהוא פגרא תמן גתפנשוז גטרא:

And wherever a body will be... there will be a gathering of the eagles.

Coming of Breh D'nosho

29 מחדא דין בחר אולענא דיממתא הנון שמיא נחשך וסרדא לא נחוא גוחרה וכוכבא נפלון מן שמיא וחילא דשמיא נתתויעון:

And at once, following the suffering of those days, the sun will darken, and the moon will not show her light... and the stars will fall from heaven, and the powers of the heavens will be shaken. Isa. 13:10

30 והידין נתחוא גישה דברה דאנשא בשמיא והידין נרקון בלהין שרבתא דארעא ונחון לברה דאנשא דאתא על ענני שמיא עם חילא ושוכהא סגיא:

And then it will be revealed, the banner of Breh D'nosho (Son of Man) in the heavens... and at that time, all the Tribes of the Land will lament, as they watch the Breh D'nosho entering by the clouds with much power and glory. Dan. 7:13

31 ונטודר מלאכיה עם שיפורא רבא ונכנשוז לגבנא דילה מן ארבעת רוחא מן רשהון דשמיא ועדמא לרשהון:

And he will dispatch his Malakhe (Angels) with a loud Shifuro (Shofar), and his Chosen will be gathered by the four winds, from the uttermost of the heavens to their outermost.

Lesson of the Fig Tree

32 מן תתא דין ולפו פלאתא דמחדא דסוכיה רכון ופרעין טרפיה דעין אנתון דמטא קיטא:

Now, by a fig-tree, learn a proverb... once the branches have become supple, and they are producing their

prepare... entering with him into the wedding feast, and closed the door.

¹¹ בחרתא דין אתי אף הנין בתולתא אחרגנתא ואמרן מרו מרו פתח לן:

But afterward, the other maidens came as well, and they said, 'Moran (our Lord) Moran, open to us!'

¹² הו דין ענא ואמר לחין אמין אמר אנא לכין דלא ידע אנא לכין:

Then he responded by saying to them, 'Certainly I say to you, I do not know you.'

¹³ אתתעירו חכיל דלא ידעין אנתון לזמא הו ולא לשעתא:

Therefore, you must be alert, for you do not know the day, nor the hour...

The King's Talents

¹⁴ איך גברא גיר דחזק קרא לעבדוהי ואשלם לחון קנניה:

It is like a man who prepared for a journey... so he summoned his servants, and he surrendered to them his possessions.

¹⁵ אית דיהב לה חמש פפרין ואית דתרתין ואית דחדא אנש אנש איך חילה וחזק מחדא:

To one he gave five Kak'rin (Talents), and to another he gave two, and to the other, one... man by man according to his strength. Then at once, he journeyed.

¹⁶ אזל דין הו דנסב חמש פפרין אתתגר בהין ויתר חמש אחרנין:

So the one who had taken five Kak'rin (Talents), went and traded with them... and gained five more.

¹⁷ והכות אף הו דתרתין אתתגר תרתין אחרנין:

Likewise, the one who had two, also traded for two more as well.

¹⁸ הו דין דנסב חדא אזל חפר בארעא וטשי כספא דמרה:

² חמש דין מנהין חפין הוי וחמש סכלן:

And five of them were wise, and five were foolish.

³ והנין סכלתא נסב למפדיהין ולא נסב עמהין משהא:

And the foolish ones had taken their lamps, but had not taken oil with them.

⁴ הנין דין חפמתא נסב משהא במאנא עם למפדיהין:

But the wise ones had taken the oil in a vessel along with their lamps.

⁵ כד אחר דין חתנא גם בלהין ודמדך:

And when the Groom was late, they all slumbered and slept.

⁶ ובפלגה דללא הות קעתא הא חתנא אתא פוקו לאורעה:

Then, at the change of the night, there was a cry... 'The Groom has arrived, come forth to meet him!'

⁷ הידין קם בלהין בתולתא הלזין ותמן למפדיהין:

Now all of the maidens arose, and they prepared their lamps.

⁸ אמרן דין הנין סכלתא לחפמתא חבין לן מן משחכין דהא דעכו לחון למפדין:

But the foolish ones said to the wise, 'Give us some of your oil, for look, our lamps are quenched.'

⁹ עני הלזין חפמתא ואמרן למא לא נספק לן ולכין אלא זלזן לות אילזין דמזבנין וזבנין לכין:

The wise ones responded by saying, 'There would not be enough for us and for you... therefore, you should go to those who sell, and buy from them.'

¹⁰ וכד אזל למזבן אתא חתנא ואילזין דמטיבין הוי על עמה לבית חלולא ואתתחד תרעא:

But while they went to the market, the Groom came, and they went to

⁴⁶ טובוהי לעבדא הו דנאתא מרה גשפחוהי דעבד חכנא:

Favored is such a servant, that when his master comes, he finds him doing so.

⁴⁷ אמין אמר אנא לכין דנקמיוהי על כל דאית לה:

With certainty I tell you, that he will appoint him over everything that is his.

⁴⁸ אז דין נאמר עבדא הו בישא בלבה דמרי מוחר למאתא:

If, however, his servant says with a corrupt heart, that his master delays his coming...

⁴⁹ ונשרא לממחא פנותה ונהוא אכל ושתא עם רויא:

then he begins to beat his companions, and eats and drinks with drunkards.

⁵⁰ נאתא מרה דעבדא הו בנומא דלא סבר ובשעתא דלא ידע:

That servant's master will come on a day he is not expecting, and at an hour he does not know.

⁵¹ ונפלגיוהי ונסים מנתה עם נסבי באפא תמן נהוא בכנא וחורק שינא:

Then he will punish him, and assign his portion with the Charlatans... there is where there will be weeping and grating of teeth!"

Matthew 25 ~ מתי כה

Ten Maidens

¹ הידין תדמא מלכותא דשמיא לעסר בתולין הנין דנסב למפדיהין ונפק לאורע חתנא וכלתא:

Consequently, the Mal'kutho Dash'mayo (Kingdom of Heaven) may be compared to ten maidens, who took their lamps and went out to meet the Groom and Bride.

Judgment of Nations

31 מָא דַּאֲתָא דִּין בְּרַח דְּאַנְשָׁא
בְּשׁוּבְחָהּ וּבְלָחוּן מְלַאכְוֵהִי קְדִישָׁא
עִמָּה הִידִין גִּתְבּ עַל תְּרִינוּס דְּשׁוּבְחָהּ:

When the Breh D'nosho (Son of Man) shall come in his glory, and all his holy Malakhe (Angels) are with him... at that time he will sit on his throne of glory.

32 וּנְתַפְנִשׁוּן קְדִמְוֵהִי פְּלָחוּן עִמָּמָא
וּנְפִרְשׁ אֶנְשׁוּן חַד מִן חַד אִיךְ רְעִיָא
דְּמִפְרִשׁ עֲרַבָּא מִן גְּדִיָּא:

And all the Au'me (Gentiles) will be gathered before him, and he will separate one from another, as a shepherd divides sheep from goats.

33 וּנְקִים עֲרַבָּא מִן יְמִינָהּ וּגְדִיָּא מִן
סְמָלָהּ:

And he will place the sheep at his right, and the goats at his left.

34 הִידִין נְאֻמְר מְלַפָּא לְהַנּוּן דְּמִן יְמִינָהּ
תּוּ בְּרִיכוּוֹהִי דְּאֲבִי יִרְתּוּ מְלָכוּתָא
דְּעֵתִידָא הָוִית לְכוּן מִן תְּרַמְּתָהּ
דְּעֵלְמָא:

Then the King will say to those who are on his right, 'Come, blessed ones of my Father, inherit the kingdom that was prepared for you from the emergence of the world.

35 כְּפַנְת גִּיר וַיְהִיבְתוּן לִי לְמֵאכֹל וַיְצַהִית
וְאִשְׁקִיטוּנִי אַכְסִינְיָא הָוִית וּכְנִשְׁתְּוּנִי:

For I was hungry and you gave me food, and I was thirsty and you served me water... I was a traveler and you befriended me.

36 עֲרִטְלָא הָוִית וּכְסִיטוּנִי כְּרִיָּה הָוִית
וּסְעִרְתוּנִי וּבֵית אַסְקִרָא הָוִית וְאִתִּיְתוּן
לְתוּי:

I was naked and you clothed me... suffering and you visited me, and I was in the dungeons and you came to me.'

37 הִידִין נְאֻמְרוּן לָהּ הַנּוּן זִדְיָא מְרוּן
אַמְתִּי חֲזִינְךָ דְּכַפְּן אֲנֵת וְתִרְסִינְךָ אִוּ
דְּעֵחָא אֲנֵת וְאִשְׁקִינְךָ:

Then as well, the one who was given one Kakro (Talent) drew near and said, 'Mori (my Lord), I know you are a demanding person, and you harvest where you have not sown, and gather from where you have not scattered...

25 וְדַחֲלַת וְאַזְלַת טְשִׁיטָהּ פְּכָרְךָ
בְּאַרְעָא הָא אֵית לְךָ דִּילְךָ:

So being afraid, I went and hid your Kakro (Talent) in the ground... observe, what is yours is your own.'

26 עֲנָא מְרָה וְאֻמְר לָהּ עֲבָדָא בִּישָׁא
וְחַבְנָנָא יָדַע הָוִית דְּהִצִּיר אֲנָא אִיפָּא
דְּלֵא זִרְעַת וּמְכַנְשׁ אֲנָא מִן אִיפָּא דְּלֵא
בְּדַרְתָּ:

His Moro (Master) answered him by saying, 'You corrupt and lazy servant! Knowing that I harvest where I have not sown, and gather from where I have not scattered...

27 וְלֵא הָוִית לְךָ דְּתִרְמָא כְּסִפִּי עַל
פְּתוּרָא וְאַתָּא הָוִית אֲנָא וְתַבְעַת הָוִית
דִּילִי עִם רְבִימְתָהּ:

did it not occur to you to invest my silver into exchange, that I may come and request what is mine with interest?

28 סִבּוּ כְּחִיל מְנַח פְּכָרָא וְהִבּוּהּ לְהוּ
דְּאֵית לָהּ עֶסֶר פְּכָרִין:

Indeed, take the Kakro (Talent) from him, and give it to the one who has ten Kak'rin (Talents).

29 לְמִן גִּיר דְּאֵית לָהּ גְּתִיחָב לָהּ
וּנְתַתְּוּסָפּ לָהּ וְהוּ דִּין דְּלִית לָהּ וְאַף הוּ
דְּאֵית לָהּ גְּשְׁתַּקֵּל מְנַח:

For to whoever it is who has, to him will be given, that he should have more... but to him who does not have, even what he might have will be taken away from him.

30 וְלַעֲבָדָא בְּטִילָא אַפְקוּוֹהִי לְחִשׁוּכָא
בְּרִיָּא תְּמִן יְהוּא בְּכִיָּא וְחוּרְק טְנִיָּא:

And as for this idle servant, drive him away into the darkness beyond... there is where there will be weeping and grating of teeth!

But the one who had taken one, went and buried it in the ground... hiding the silver for his master.

19 כְּתֵר דִּין וּבְנָא סְגִינָא אֲתָא מְרוּן
דְּעֲבָדָא הַנּוּן וּנְסַב מְנַחוּן חֹשְׁבִנָּא:

Afterward, at a much later time, the Moro (Master) of the servants came, and he intended to take from them a profit.

20 וְקָרַב הוּ דְּנִסְבַּת הָוִית חֵמֶשׁ פְּכָרִין
וְקָרַב חֵמֶשׁ אַחְרֵינִן וְאֻמְר מְרִי חֵמֶשׁ
פְּכָרִין זֵהֲבַת לִי הָא חֵמֶשׁ אַחְרֵינִן
אַתְתַּגְּרַת עֲלֵיהוּן:

So the one drew near, who had taken the five Kak'rin (Talents), and bringing five more, he said, 'Mori (my Lord), you had given five Kak'rin to me... observe, I have traded for five more besides them.'

21 אֻמְר לָהּ מְרָה אִוּ עֲבָדָא טְבָא
וּמְהִימְנָא עַל קְלִיל מְהִימִן הָוִית עַל סְגִי
אַקִּימְךָ עוּל לְחִדּוּתָהּ דְּמְרָךְ:

His Moro (Master) said to him, 'Excellent, as a good and faithful servant, you have been faithful over a little... I will place you over much. Enter the joy of your Moro.'

22 וְקָרַב הוּ דְּתִרְתִּין כְּפִרוּוֹהִי וְאֻמְר מְרִי
תִּרְתִּין פְּכָרִין זֵהֲבַת לִי הָא תִּרְתִּין
אַחְרֵינִן אַתְתַּגְּרַת עֲלֵיהוּן:

Then the one who had two Kak'rin (Talents) drew near and said, 'Mori (my Lord), you had given two Kak'rin to me... observe, I have traded for two more besides them.'

23 אֻמְר לָהּ מְרָה אִוּ עֲבָדָא טְבָא
וּמְהִימְנָא עַל קְלִיל מְהִימִן הָוִית עַל סְגִי
אַקִּימְךָ עוּל לְחִדּוּתָהּ דְּמְרָךְ:

His Moro (Master) said to him, 'Excellent, as a good and faithful servant, you have been faithful over a little... I will place you over much. Enter the joy of your Moro.'

24 קָרַב דִּין אִף הוּ דְּנִסְבַּת חֲדָא פְּכָרָא
וְאֻמְר מְרִי יָדַע הָוִית לְךָ דְּגַבְרָא אֲנֵת
קְשִׁיָּא וְחִצִּיר אֲנֵת אִיפָּא דְּלֵא זִרְעַת
וּמְכַנְשׁ אֲנֵת מִן אִיפָּא דְּלֵא בְּדַרְתָּ:

Priest), who was called Qayofo (Caiaphas).

4 ואתמלכו על ישוע דבגכלא גאחודניהי ונקטלוניהי:

Then they made plans concerning Yeshue (Jesus), that by an entrapment they might apprehend and kill him.

5 ואמרין הונו לא בעדעדא דלא גהוא שיגשיא בעמא:

But they were saying, "Not during the Festival, else there could be a protest by the people."

Anointing at Beith'anyo

6 וכד הוא ישוע בביתעניא בביתהי דשמעון גרפא:

Meanwhile, as Yeshue (Jesus) was at Beith'anyo (Bethany), in the house of Shemun (Simon) the leper...

7 קרבת לה אנתתא דאית עליה שטיפתא דמשהא דבסמא סגי דמנא ואשפעתה על רשה דישוע פד סמך:

he was approached by a woman who was carrying an alabaster bottle of perfumed ointment, being very valuable... and she poured it upon the head of Yeshue (Jesus) as he reclined.

8 חזו דין תלמידיהי ואתבאש לחון ואמרו למנא אבדנא הנא:

As his Talmidhe (Disciples) watched, they became indignant and said, "Why this waste?"

9 משפח הונו גיר דנדנדן הנא בסגי ונתיחב למסכנא:

For this ointment might have been sold for much... and that could be given to the poor!"

10 ישוע דין דע ואמר לחון מנא מלאין אנתון לה לאנתתא עבדא שפרא עבדת לחני:

But considering it, Yeshue (Jesus) said to them, "Why have you

44 הידין געגון אף הון ונאמרין מרן אמתי חזינד פפנא או צהיא או אכסניא או ערטיילא או פריהא או בית אסירא ולא שמינד:

Then they also responded by saying, 'Moran (our Lord), when did we see you hungry, or thirsty, or traveling, or naked, or suffering, or in the dungeons, and did not minister to you?'

45 הידין געבא ונאמר לחון אמין אמר אנא לחון דכמא דלא עבדתון לחד מן חלון זעורא אף לא לי עבדתון:

So he responded to them by saying, 'With certainty I am telling you... in as much as you did not attend to one of these, who are the lesser, you also did not attend to me.'

46 ונאולון חלון לתשניקא דלעלם וודיקא לחיא דלעלם:

And they will go into eternal torment... but the righteous into eternal life."

Matthew 26 ~ מתי כו

Plot to Kill Yeshue

1 והוא דכר שלם ישוע בלחון מלא חלון אמר לתלמידיהי:

Then, upon finishing the lecture to everyone, Yeshue (Jesus) spoke to his Talmidhe (Disciples)...

2 ידעין אנתון דבתר תרינו נומין הונו פצחא וברה דאנשא משתלם דגוזדקר:

"Be aware that after two more days it will be Breh D'nosho (Son of Man) will be handed over for hanging."

3 הידין אתפנשו רבי פהנא וספרא וקטייטא דעמא לדתתה דרב פהנא דמתקרא קנפא:

At that time, there was an assembly of Rabbai Koh'ne (Chief Priests), Sofre (Scribes) and Qa'shishe (Elders) of the people in the courtyard of the Rab Koh'ne (High

Then the righteous will say to him, 'Moran (our Lord), when did we see you hungry and nourish you? Or thirsty and supplied you water?'

38 ואמתי חזינד דאכסניא אנת וכנינד או דערטילי אנת וכנינד:

And when did we see you traveling and give you lodging? Or naked and give you clothing?

39 ואמתי חזינד פריהא או בית אסירא ואמין לוקד:

And when did we see you suffering, or in the dungeons, and we came to you?'

40 וענא מלכא ואמר לחון אמין אמר אנא לחון דכמא דעבדתון לחד מן חלון אחי זעורא לי הו עבדתון:

And the King answered by saying, 'With certainty I am telling you... when you attended to one of these, who are the lesser of my brothers, you had attended to me.'

41 הידין נאמר אף לחון דמן סמלה זלו לחון מני ליטיא לגורא דלעלם הי דמטיקא לאבלקרא ו למלאכיה:

Then he also said to those who were on his left... 'Go away from me, you slanderers, into the etemal flames! Which were prepared for Okhel'qartzo (Deceiver) and his Malakhe (Angels).

42 פפנת גיר ולא והבתון לי למאכל וצהית ולא אשקיתונני:

For I was hungry, and you did not provide for me any food, and I was thirsty and you did not serve me water.

45 ואכסניא הוית ולא פגשיתונני וערטיילא הוית ולא פסיתונני וכריהא הוית ובית אסירא הוית ולא סעריתונני:

And I was a traveler and you did not befriend me, and I was naked and you did not clothe me, and I was suffering and in the dungeons but you did not visit me.'

with me in this bowl of herbs... he will betray me.

24 וברה דאנשא אול איפנא דכתיב
עלוהי וי לה דין לגברא הו דבאידה
ברה דאנשא משתלם פקח הויה לה
לגברא הו אלו לא אתילד:

And the Breh D'nosho (Son of Man) will have to go... but as it is written concerning him, 'Misery is for the man whose hand betrays the Breh D'nosho! It would be better suited for that man that he not been born.'

25 ענא יהודה משלמנא ואמר דלמא
אנא הו רבי אמר לה ישוע אנת
אמרת:

Then I'hudho (Judas), the betrayer, responded by saying, "It is not me, Rabbi (my Master)?" Yeshue (Jesus) said to him, "You have spoken."

Last Cup of

26 כד דין לעסין שקל ישוע לחמא
וברך וקצא ויהב לתלמידוהי ואמר
סבו אכולו הנו פגרי:

And while they were dinning, Yeshue (Jesus) held up the bread and Ba'rekh (recited the Blessings). Then he cut it, and giving it to his Talmidhe (Disciples), he said... "Take and eat, this is my body."

27 וטקל פסא ואודי ויהב להון ואמר
סבו אשתו מנה פלכון:

Afterward, he held up the cup and Aw'dee (recited the Confessions). Then he gave it to them and said... "Take, drink from this, all of you."

28 הנו דמי דדינתקא חדתא דחלף
סגנאא מתאטד לטובקנא דחטאא:

This is my blood, which is the New Covenant, which is exchanged for the many... by being poured out for the

29 אמר אנא לכון דין דלא אשתא מן
השא מן הנא ולדא דגפתא עדמא
לנומא דבה אשתוהי עמכון חדתא
במלקותה דאבי:

Talmidhe

17 ביומא דין קדמא דפטירא קרבו
תלמידא לות ישוע ואמרו לה איפא
צבא אנת דנטיב לך דתלעס פצחא:

Now on the first day of Talmidhe (Disciples) approached Yeshue (Jesus) and said to him, "Where would you prefer that we prepare the

18 הו דין אמר להון זלו למדינתא לות
פלן ואמרו לה רבן אמר זבני מטא לה
לוחד עבד אנא פצחא עם תלמידו:

Then he said to them, "Go into the village, unto a person, and say to him... "Our Rav (Master) says, 'My time has arrived. It is by means of yourself that I will observe the

Talmidhe (Disciples).'"

19 ותלמידוהי עבדו איפנא דפקד להון
ישוע וטיבו פצחא:

So his Talmidhe (Disciples) did as Yeshue (Jesus) had charged them, and they prepared the

20 וכד הוא רמשא סמך הוא עם
תרעסר תלמידוהי:

Then, as it became twilight, he reclined with the twelve Talmidhe (Disciples).

21 וכד לעסין אמר אמין אמר אנא
לכון דחד מנכון משלם לי:

And as they were dining, he said... "With certainty I am telling you, one of you will betray me."

22 וברית להון טב ושריו למאמר לה
חד חד מנהון למא אנא מרי:

Then they became very bothered, and one by one they began to say, "Should it be me, Mori (my Lord)?"

23 הו דין ענא ואמר מן דצבע אידה
עמי בלגתא הו נטלמני:

But he responded by saying, "It is by someone who is dipping his hand

harassed her? For the woman has performed a good service for me.

11 בכלזבן גיר מספנא אית לכון עמכון
לי דין לא בכלזבן אית לכון:

For, at all times, the poor are with you... but I will not be with you at all times.

12 הויה דין דארמית בסמא הנא על
גוטימי איך דלמקברני עבדת:

And whereas, she has poured this perfume on my body... it is done for my burial.

13 ואמין אמר אנא לכון דאיפא
דיתפרו סברתי הויה בכלה עלמא
נתמלל אף מדם דעבדת הויה
לוזכרה:

With certainty I am telling you... that wherever you proclaim my message throughout this world, as well, this thing that she has done will be retold as a remembrance."

Betrayal by I'hudho

14 הידין אול חד מן תרעסר דמתקרא
יהודה סכרוטא לות רבי פהנא:

Afterward, one from the twelve, who was called I'hudho S'kharyuto (Judas Iscariot), went to the Rabba Koh'ne (Chief Priests)...

15 ואמר להון מנא צבין אנתון למתל
לי ואנא משלם אנא לה לכון הגון דין
אקימו לה תלתין דכספא:

and he said to them, "What are you willing to offer me, that I will surrender him to you?" And they agreed to thirty pieces of silver.

16 ומן הידין בעא הויה לה פלעא
דנשלמיוהי:

And from that moment, he sought the chance that he could betray him.

Arouse yourself and pray... that you won't enter temptation! The spirit is prepared, but the body is feeble!"

42 תוב אַזל דתרתין זבנין עלי ואמר
אבי אין לא משכח הנא קסא דגעבר
אלא אין אשיתיה נהוא צבניך:

Again, going a second time, he prayed by saying... "My Father, if it is not permissible that this cup may pass, unless I drink it, let it be as you desire."

43 ואתא תוב אשכח אגון פד דמפין
עיניהון גיר יקדן הווי:

And he went again, finding them as they slept... and their eyes were sluggish.

44 ושבק אגון ואזל תוב עלי דתלת
זבנין וזה למלתא אמר:

So he left them, and went again to pray a third time, and he recited what he had already said.

45 הידין אתא לת תלמידוהי ואמר
להון דמכו מפיל ואתגניחו הא מטת
שעתא וברה דאנשא משתלם
באידיהון דחטיא:

Afterward, he went to his Talmidhe (Disciples) and said to them, "Sleep for now, and be rested... the hour has now arrived, and the Breh D'nosho (Son of Man) is betrayed into the hands of sinners.

46 קומו נאזל הא מטתא הו דמשלם לי:

Arise, and let's go... for observe, he has arrived, who is betraying me."

Arrest of Yeshue

47 ועד הו ממלל הא יהודא משלמנא
חד מן תרעסרתא אתא וכנשא עמה
סגנאא עם ספסרא והוטרדא מן לת
רבי כהנא וקשישא דעמא:

And as he was speaking, indeed, I'hudho (Judas) the betrayer, who was one of the twelve, had come... and a crowd was with him, many having swords and staves, and being

renounce you!" Likewise, all the Talmidhe (Disciples) said the same.

Praying at Ged'siman

36 הידין אתא עמהון ישוע לדופתא
דמתקרנא גרסמן ואמר לתלמידוהי
תבו הרפא עד אזל אצלא:

Afterward, Yeshue (Jesus) continued with them to the place that is called Ged'siman (Gethsemane) ...there, he said to them, "Wait here, while I leave to pray."

37 ודבר לכאפא ולתריהון בני זבדי
ושרי למתפקרו ולמתעקו:

Then he took Ki'fo (Peter) and the two sons of Zavdhai (Zebedee), and he began to be sorrowful and depressed.

38 ואמר להון פריא הי לה לנפשי
עדמא למותא קו לי הרפא ושחרו
עמי:

And he said to them, "It is soon for my soul... for her death. Linger with me here, and be diligent with me." Psa. 42:6,12 (42:5,11)

39 ופרק קליל ונפל על אפוהי ומצלא
היא ואמר אבי אין משכחא געברני
קסא הנא ברם לא איך דאנא צבא
אנא אלא איך דאנת:

Then he withdrew a little, and falling to his face, he prayed by saying... "My Father, if it is permissible, let this cup pass by me. However, not by my desire, but by your own."

40 ואתא לת תלמידוהי ואשכח אגון
פד דמפין ואמר לכאפא הכנא לא
אשכחתון חדא שיעא דתשחרון עמי:

Then he went to his Talmidhe (Disciples), and found them while they slept. So he said to Ki'fo (Peter), "Likewise, you were not capable of being diligent with me for one hour?"

41 אתתעירו וצלו דלא תעלון לנסוונא
רוחא מטיבא פנרא דין פריה:

I tell you, therefore... I will not drink from this hour forward, whatever is produced by the vineyard, until the day that I may drink it with you as New in the Mal'kutho (Kingdom) of my Father."

50 ושבחו ונפקו לטור זיתא:

Then they Shab'bachiw (recited the Praises) ...and went out to

Denial Foretold

51 הידין אמר להון ישוע אנתון פלכון
תתפשוון בי בהנא לליא פתיב גיר
דאמחא לרעיא ונתפרון ערבא
דענה:

At that time, Yeshue (Jesus) said to them, "All of you will falter because of me during this night. As it is written, 'Strike the shepherd, and the sheep of his flock will scatter.'" Zec. 13:7

52 מן פתר דקאם אנא דין קדם אנא
לכון לגלילא:

Yet after I have arisen, I will be before you... unto G'lilo (Galilee)."

53 ענא פאפא ואמר לה אפן פלונש
נתכשל כך אנא מתום לא אתכשל
כך:

Ki'fo (Peter) reacted by saying, "Even though everyone falters on account of you, I will never falter on account of you."

54 אמר לה ישוע אמין אמר אנא כך
דבהנא לליא קדם דנקרא תרגנא
תלת זבנין תכפור בי:

Yeshue (Jesus) said to him, "With certainty I tell you... with this night, and before the crowing of the rooster, three times you will have renounced me."

55 אמר לה פאפא אין נהוא לי לממת
עמד לא אכפור כך והכות אף פלהון
תלמידא אמרו:

Ki'fo (Peter) replied, "If I would have to die along with you, I would not

witnesses against Yeshue (Jesus)
...in order that they could have him
killed.

60 וְלֹא אִשְׁכַּחוּ וְאֵתוּ סִגְיָא סְהָדָא
דְּשׁוֹקְרָא אַחֲרֵית דִּין קָרְבוּ תְרִין:

But they hadn't found any, though
many false witnesses had come...
but finally, two had come forward.

61 וְאִמְרִין הֵנָּה אִמְרָא דְּמִטְכָּה אֲנָא
דְּאִשְׁרָא הִיכְפֵּלָא דְּאֵלְהָא וְלֵתְלָתָא יוֹמִין
אֲבִנְוֶהּ:

And they said, "This one said, 'I am
able to dismantle the Haik'lo
Da'loho (Temple of God), and in
three days I will rebuild it.'"

62 וְקָם רַב פְּהִינָא וְאִמְרָא לֵה לֹא מִדָּם
מִפְּנֵי אֲנֵת פְּתִנְמָא מְנָא מְסַחֲרִין עֲלִיךְ
הֶלֶזִין:

Then the Rab Koh'ne (High Priest)
stood up and said, "You have
nothing in response to this
concern... as to what these have
testified against you?

63 וְיֵשׁוּעַ דִּין שְׁתִּיק הֵוָּא וְעָנָא רַב פְּהִינָא
וְאִמְרָא לֵה מוֹמִיא אֲנָא לָךְ בְּאֵלְהָא הֵוָּא
דְּתִאמְרָא לָן אֵין אֲנֵת הֵוָּ מְשִׁיחָא בְּרָה
דְּאֵלְהָא:

But Yeshue (Jesus) was silent... so
the Rab Koh'ne (High Priest) reacted
by saying, "I compel you by Aloho
Chayo (Living God), that you must
tell us if you are he... M'shicho Breh
Da'loho (Messiah, Son of God).

64 אָמַר לֵה יֵשׁוּעַ אֲנֵת אִמְרָת אֲמַרְנָא
לְכוּן דִּין דִּמְן הֵוָּא תְּחַוְּוִי לְבִרָה
דְּאֵנְשָׁא דִּתְבָּב מִן יְמִינָא דְּחִילָא וְאִתָּא
עַל עֲנִי טַמְנָא:

Yeshue (Jesus) said to him, "You
have said so... but I say to you, that
by this hour, you shall see Breh
D'nosho (Son of Man) sitting at the
right side of Aloho (God), and
coming upon the clouds of heaven."
Dan. 7:13

65 הִידִין רַב פְּהִינָא צְרִי מְאֻנְהִי וְאִמְרָא
הָא גִדְרָא מְנָא מְכִיל מִתְבַּעֲזִין לָן סְהָדָא
הָא הֵוָּא שְׁמַעְתֵּן גְּדֻדָּה:

But how would that fulfill the
Writings? ...For this way, is as it
should be."

55 בְּהִי שְׁעֵתָא אִמְרָא יֵשׁוּעַ לְכַנְשָׁא אִיךְ
דְּעַל גְּנֵסָא נִפְקִתֵן בְּסַפְסְרָא וּבְחֻוֹטְרָא
דְּתִאחֲדֻנְגִי פְּלִיִּים לִוְתִּכּוֹן בְּהִיכְפֵּלָא וְתַב
הֵוָּת וּמִלְפָּי וְלֹא אַחֲדִתְנִי:

At that moment, Yeshue (Jesus) said
to the crowd... "As if against a
marauding criminal, you come out
with swords and staves to arrest me?
Every day I was among you in the
Haik'lo (Temple), sitting and
teaching... yet you didn't arrest me.

56 הֵוָּא דִּין דְּהוֹת דְּנִתְמַלּוֹן פְּתָבָא
דְּגַבְנָא הִידִין תְּלַמִּידָא פְּלִחוֹן שְׁבָקוּהִי
וְעִרְקוּ:

But by this the writings of the N'viye
(Prophets) are being fulfilled" ...and
at that time, all of his Talmidhe
(Disciples) abandoned him and fled.

Courtyard of Qayofa

57 וְהִנּוּן דְּאִחֲדוּהִי לִישׁוּעַ אֻבְלוּהִי לִוְתָּא
קִפְפָּא רַב פְּהִינָא אִיפָּא דְּסַפְרָא
וְקִשְׁיָא כְּנִישִׁין הֵוָּ:

And those who had seized Yeshue
(Jesus), carried him away to Qayofa
(Caiaphas), the Rab Koh'ne (High
Priest) ...where the Sofre (Scribes)
and Qa'shishe (Elders) were
assembled.

58 שְׁמַעוֹן דִּין פִּאפָּא אֲזַל הֵוָּא בְּתֵרָה
מִן רוּחְקָא עֲדִמָּא לְדִרְתָּה דְּרַב פְּהִינָא
וְעַל וְתַב לָנוּ עִם דְּהֵוָּא דְּגַחְזָא חֲרֵתָא:

But Shemun Ki'fo (Simon Peter) had
followed behind him at a distance,
unto the courtyard of the Rab
Koh'ne (High Priest) ...and entering,
he sat within, among the servants,
that he might see the conclusion.

59 רַבִּי פְּהִינָא דִּין וְקִשְׁיָא וְכְנִישְׁתָּא
פְּלָה בְּעִזִּין הֵוָּ עַל יֵשׁוּעַ סְהָדָא אִיךְ
דְּנִמְיִתְנִיחִי:

Now the Rabbai Koh'ne (Chief
Priests), Qa'shishe (Elders) and the
entire assembly, were seeking

of the Rabbai Koh'ne (Chief Priests)
and Qa'shishe (Elders) of the people.

48 וַיְהִי הָיָא לְהוּן אֲתָא יְהוּדָא
מִשְׁלִמְנָא וְאִמְרָא לְהוּ דְּנִשְׁק אֲנָא הֵוָּ
לֵה אַחֲדוּ:

I'hudho (Judas), the betrayer, had
given them a sign by saying, "Him
who I kiss, it is him. Him you seize."

49 וּמִחֲדָא קָרַב לִוְתָּא יֵשׁוּעַ וְאִמְרָא שְׁלָם
רַבִּי וְנִשְׁקָה:

And at once he approached Yeshue
(Jesus), while saying, "Sh'lom Rabbi
(Peace, my Master)" ...and he kissed
him.

50 הוּ דִּין יֵשׁוּעַ אִמְרָא לֵה עַל הִי דְּאִתִּית
חֲבֵרִי הִידִין אֲתִקְרְבוּ וְאִרְמִי אִידִיחוֹן
עַל יֵשׁוּעַ וְאִחֲדוּהִי:

And Yeshue (Jesus) said to him,
"Concerning this, you have come as
my friend?" Then they advanced at
him, and casting their hands on
Yeshue (Jesus), they seized him.

51 וְהָא הֵוָּ מִן הִנּוּן דְּעִם יֵשׁוּעַ אֻשְׁט
אִיכְרָא וְשִׁמְט סַפְסְרָא וּמִחִיחִי לְעִבְרָה
דְּרַב פְּהִינָא וְשִׁקְלָה אֲרֵנָה:

Suddenly, one from those who were
with Yeshue (Jesus), stretched out
his hand, and drawing his sword, he
struck a servant of the Rab Koh'ne
(High Priest) ...removing his ear!

52 הִידִין אִמְרָא לֵה יֵשׁוּעַ אַחַפְךָ סַפְסְרָא
לְדִרְפִתָּה פְּלִחוֹן גִּיר הִנּוּן דְּנִסְבוּ סִיפָּא
בְּסִיפָּא נְמוֹתוֹן:

But Yeshue (Jesus) said to him,
"Return the sword to its place! For
all of them who take up swords... by
swords they will die!"

53 אִו סִבְרָא אֲנֵת דְּלֹא מִשְׁכָּחָא אֲנָא
דְּאִבְעָא מִן אֲבִי וְנִקִּים לִי הֵוָּא וְתִיד
מִן תְּרַתְעִסְרָא לְגִוּוִין דְּמִלְאֲכָא:

Do you presume that I am not
capable of appealing to my Father,
whereupon, he would present for
me, more than twelve legions of
Malakhe (Angels)?

54 אִיפְּנָא חֲבִיל גִּתְמַלּוֹן כְּתָבָא דְּהִכְנָא
וְלֹא דִּיחֻוּא:

So they bound and carried him away, delivering him to

Suicide of I'hudho

3 הידין יהודא משלמנא פד חזא דאתחבב ישוע אתתו ואל ארפך הלזין תלתין דכספא לרבי פהנא ולקטישיא:

But when I'hudho (Judah) had seen Yeshue (Jesus) being condemned, he reconsidered... and he went to return the thirty pieces of silver to the Rabbai Koh'ne (Chief Priests) and Qa'shishe (Elders).

4 ואמר חטית דאשלמת דמא זכנא חזון דין אמרו לה לן מא לן אנת ידע אנת:

And he said, "It is a sin that I have betrayed faultless blood." But they said to him, "To us is what is to us... you know what is your own!"

5 ושידיהי כספא בהיכלא ושיני ואל חנק נפשיה:

Then he threw the silver into the Haik'lo (Temple) ...and going away, he went and hanged himself.

6 רבי פהנא דין שקלוהי לכספא ואמרו לא שליט דנרמיהי בית קורבנא מטל דטימי דמא הו:

But the Rabbai Koh'ne (Chief Priests) picked up the silver and said, "It isn't permissible to toss it into the Treasury, for it is the cost of blood."

7 ונסבו מלפא זכנו בה אגורסה דפחרא לבית קבורא דאכסניא:

So they considered the matter, then used it to buy a certain potter's property... as a burial place for strangers (Gentiles).

8 מטל הנא אתקרי אגורסה הו קריתא דמא עדמא ליומנא:

On account of this, that property is called The Field of Blood to this day.

72 ותוב כפר במומתא דלא ידע אנא לה לגברא:

And again he denied it... with an oath, "I did not know that man!"

73 מז בתר קליל דין קרבו חזון דקומין ואמרו לכאפא שריאנית אף אנת מנהון אנת אף ממלך גיר מודע לך:

But a little after that, those standing by had approached, saying to Ki'fo (Peter), "It is true... you were indeed with them! Even your manner of speech identifies you!"

74 הידין שרי למחמנו ולמאמא דלא ידענא לה לגברא וכה בשעעא קרא תרגנלא:

At that, he began to curse, and he vowed that he did not know that man... and in that moment, a rooster cried out.

75 ואתדכר כאפא מלתא דישוע דאמר לה דקדם דיקרא תרגנלא תלת זכנין תכפור בי ונפק לבר בכא מריראנית:

Then Ki'fo (Peter) remembered the words that Yeshue (Jesus) had said to him... that before the crowing of the rooster, three times you will have renounced me. Then he went on outside, and wept bitterly.

Matthew 27 ~ מתי כז

Going Before Pilate

1 פד דין הו צפרא מלפא נסבו על ישוע פלחון רבי פהנא וקטישיא דעמא איך דנמיתוניהי:

Then, as it became morning, they all affirmed their plans against Yeshue (Jesus) ...the Rabbai Koh'ne (Chief Priests) and Qa'shishe (Elders) of the people, as to how they could have him killed.

2 ואסרוהי ואובלוהי ואשלמוהי לפילטוס הגמונא:

Thereupon, the Rab Koh'ne (High Priest) tore at his own vestments and said, "This is a desecration (blasphemy)! Why should we need witnesses? At this moment, we have heard his desecrations!"

66 מנא צבין אנתון ענו ואמרין חוב הו מותא:

What is your desire?" They answered by saying, "He is deserving of being put to death."

67 הידין רכו באפוהי ומקפחין הו לה אחרנא דין מהין הו לה:

At once they spit in his face and slapped him, and others struck at him...

68 ואמרין אתנבא לן משיחא מנו הו דמקד:

and they were saying, "Prophecy to us, M'shicho (Messiah)! Who is it that strikes you?"

Denial by Ki'fo

69 כאפא דין יתב הו לבר ברתא וקרבת לותה אמתא הו ואמרא לה אף אנת עם ישוע הוית נצריא:

Meanwhile, Ki'fo (Peter) was sitting outside in the courtyard, and he was approached by one of the hand-maids, who said to him... "Certainly you were with Yeshue Notz'royo (Jesus of Nazareth)!"

70 הו דין כפר קדם פלחון ואמר לה ידע אנא מנא אמרא אנת:

Then he denied it before them by saying, "I do not know who you are talking about."

71 וכד נפק לספא חותה אחרתא ואמרא להון דתמן הו אף הנא עם ישוע נצריא:

And as he was going out toward the archway, another as she was watching him said to them, "Him there! He certainly was with Yeshue Notz'royo (Jesus of Nazareth)!"

21 וענא הגמונא ואמר להון למן צבין
אנתון דאשרא לכון מן תריהון הגון
דין אמרו לבראבא:

Then the Governor responded by saying, "Who do you desire to be released to you from these two?" And they said, "Bar'aba (Barabbas)!"

22 אמר להון פילטוס ולשווע דמתקרא
משיחא מנא אעבד לה אמרין פלהון
גודקף:

Yeshue (Jesus), who is called the M'shicho (Messiah), what will I do to him?" They all said, "Let him hang on the beam!"

23 אמר להון הגמונא מנא גיר דביש
עבד הגון דין ותיקאית קעו ואמרו
גודקף:

Then the Governor said to them, "But what crime has he done?" But they shouted again by saying "Let him hang on the beam!"

Yeshue Sentenced

24 פילטוס דין פד חזא דמדם לא מותר
אלא ותיקאית רובא הוא שקל מנא
אשיג אנדוהי לעין פנשא ואמר מחסי
אנא מן דמה דקנא ודיקא אנתון
תדעון:

And when

25 וענו פלה עמא ואמרו דמה עלין
ועל בנין:

And all of the people reacted by saying, "His blood is on us, and on our children!"

26 הידין שרא להון לבראבא ונגד
בפרגלא לישוע ואשלמה דיגודקף:

Bar'aba or Yeshue

15 בכל עארא דין מעד הוא הגמונא
דנשרא אסיקא חד לעמא אינא דהגון
צבין הון:

Now, at each Festival, the Governor was known to release one prisoner to the population... according to their choosing.

16 אסיר הוא להון דין אסיקא ודיעא
דמתקרא בראבא:

And imprisoned among them, was a notable prisoner who was called Bar'aba (Barabbas).

17 וכד פנישין אמר להון פילטוס למן
צבין אנתון דאשרא לכון לבראבא
או לישוע דמתקרא משיחא:

So at the gathering,

Bar'aba (Barabbas), or Yeshue (Jesus) who is called the M'shicho (Messiah)?"

18 דע הוא גיר פילטוס דמן חקמא
אשלמהי:

19 פד ותב דין הגמונא על בים דילה
שילחת לה אנתתה ואמרא לה לא לך
ולחו ודיקא סגי גיר השת בחלמי
וימנא מטלתה:

Later, as the Governor was sitting upon his Throne, his wife sent a message to him saying, "It is not for you, what is the affair of this righteous man, for I have been very bothered by a dream this day on account of him."

20 רבי פהנא דין וקטישא אפיסו
לכנשא דינשא לון לבראבא לישוע דין
דנוברון:

But the Rabbaï Koh'ne (Chief Priests) and Qa'shishe (Elders) persuaded the crowds to ask for Bar'aba (Barabbas), and that Yeshue (Jesus) should be destroyed.

9 הידין אתמלי מדם דאתאמר ביד
נביא דאמר דנסבת תלתין דכספא
דמהי דיקרא דקעו מן בני איסרל:

At that time it was fulfilled, what was said by the prophet, saying, "I took the thirty pieces of silver, which was his price... as agreed by the sons of Is'royel (Israel).

10 ויהבת אנון לאגורסה דפחרא איד
דפקד לי מרנא:

Then I exchanged them for the field of the potter, as I was charged by Mor'yo (the Lord)." Zec. 11:12-13

Yeshue Examined

11 הו דין ישווע קם קדם הגמונא
ושאלה הגמונא ואמר לה אנת הו
מלפא דיהודיא אמר לה ישווע אנת
אמרת:

But Yeshue (Jesus), himself, stood before the

I'hudho'ye (Jews)?" Yeshue said to him, "You have said so."

12 וכד אכלין הון קרצוהי רבי פהנא
וקטישא מדם פתנמא הו לא פני:

And although he was accused by the Rabbaï Koh'ne (Chief Priests) and Qa'shishe (Elders), he spoke nothing in return.

15 הידין אמר לה פילטוס לא שמע
אנת כמא מסהדין עליך:

Consequently,

14 ולא יתב לה פתנמא ולא בחרא
מלא ועל הדא אתדמר טוב:

But he didn't give any response, not even a word... and due to this he was very perplexed.

40 וְאָמְרִין סִתְר הַיִּפְלָא וּבְנָא לֵה
לְתַלְתָּא יוֹמִין פְּצָא נַפְשֵׁךְ אֵין בְּרַח אַנְתְּ
דְּאֵלְהָא וְהוּת מִן זְקִיפָא:

And they were saying, "Tear down the Haik'lo (Temple), and build it in three days... free yourself! If you are Breh Da'loho (Son of God), then come down from the hanging-beam!

41 הַכּוֹת אִף רַבִּי פְּהֵיא מְבוֹחִין הִיוּ עִם
סְפָרָא וְקִשְׁיָא וּפְרִישָׁא:

Likewise, even the Rabbai Koh'ne (Chief Priests) were reviling... as well, the Sofre (Scribes), Qa'shishe (Elders) and P'rishe (Pharisees).

42 וְאָמְרִין לְאַחְדָּנָא אַחִי נַפְשָׁה לָא
מִשְׁפַּח לְמַחֲזִין אֵין מַלְפָּה הִוּוּ דְּאוֹסְרִינֵי
גְּהוּת הָשָׂא מִן זְקִיפָא וּנְהִימִן בֵּהּ:

And they said, "He retained life for others... himself he cannot rescue! If he is the King of Is'royel (Israel), let him now descend from the hanging-beam... then, we could believe in him!

43 תְּכִיל עַל אֵלְהָא נְפַרְקוּוּהִי הָשָׂא אֵין
צָבָא בֵּה אָמַר גְּיַר דְּבִרְהָ אֲנָא
דְּאֵלְהָא:

He trusts upon Aloho (God) ...so now, let him redeem him if he is pleased with him! For he said, "I am Breh Da'loho (Son of God)."

44 הַכּוֹת אִף גְּנִיסָא הֲנוּן דְּאִזְדַּקְפוּ עִמָּה
מַחֲסַדִּין הִיוּ לֵהּ:

Likewise, even the marauders who were hanging beside him were reviling him.

Yeshue Dies

45 מִן שִׁת שְׁעִין דִּין חָזָא חֲשׂוּכָא עַל
פְּלָה אַרְעָא עַדְמָא לְשַׁעָא תִּשְׁעִין:

Then at the sixth hour, there was a darkness upon all the region, lasting until the ninth hour.

46 וְלֹאֲפִי תִּשְׁעִין שְׁעִין קַעָא יִשׁוּעַ בְּקִלָּא
רְמָא וְאָמַר אֵיל אֵיל לְמָנָא שִׁבְקָתָנִי:

Yeshue is Hung

32 וְכַד נִפְקִין אֲשַׁפְחוּ גְּבִרָא קוֹרִינָיָא
דְּשִׁמְהָ שְׁמַעוֹן לְהָנָא שִׁחְרוּ דְּנִשְׁקוּל
זְקִיפָה:

But as they were going out, they noticed a man from Qu'rinoyo (Cyrene), whose name was Shemun (Simon) ...whom they forced to carry his hanging-beam.

35 וְאֵתוּ דְּלוֹפְתָא דִּמְתַּקְרִיא גּוֹגוּלְתָּא הִי
דִּמְתַּפְּשָׁקָא קַרְפָּתָא:

And they went on to the place that is called Gojulto (Golgotha), which means "The Skull."

34 וְהִבּוּ לֵה דְּנִשְׁתָּא חֵלָא דְּחֵלִית
בְּמַרְתָּא וְטִיעַם וְלֹא צָבָא לְמִשְׁתָּא:

There, they offered him to drink some barley vinegar that was blended with bitter herbs... and he tasted, but he refused to drink.

35 וְכַד זְקִפּוּוּהִי פִּלְגוּ נַחְתּוּוּהִי בַּפְּסָא:

Then as they hung him, they argued for his cloak by casting lots.
Psa. 22:19 (22:18)

36 וְתַבִּין הִיוּ וּנְטִרִין לֵה תַמָּן:

Afterward, they sat down and watched him from there.

37 וְסָמוּ לֵעַל מִן רִשָּׁה עֵלְתָא דִּמּוּתָה
בְּכַתְבָּא הֲנוּ יִשׁוּעַ מַלְפָּא דִּיהוּדָיָא:

Later, they placed over his head the reason for his death by writing, "This is Yeshue (Jesus), King of I'hudho'ye (Jews)."

38 וְאִזְדַּקְפוּ עִמָּה תִּרִין לְסִטְיָא חַד מִן
גְּמִינָה וְחַד מִן סְמֵלָה:

And they had hung beside him, two marauders... one on his right, and the other on his left.

39 אֵילִין דִּין דְּעִבְרִין הִיוּ מְגַדְפִין הִיוּ
עֵלְוֵהִי וּמְגַדְדִין רְשִׁיחוּן:

And those who passed by were blaspheming against him, as they were shaking their heads.

At that time, he released Bar'aba (Barabbas) to them. Then he had Yeshue (Jesus) scourged with a whip, and he handed him over to be hung on a beam.

Yeshue is Mocked

27 הִידִין אִסְטְרַטְיוֹטָא דְּהַגְמוּנָא
דְּבִרוּהִי לְיִשׁוּעַ לְפִרְטוֹרִין וּכְנָשׁוּ עֵלְוֵהִי
לְכֵלָה אִסְפִּיר:

Now the soldiers of the Governor took Yeshue (Jesus) to the P'retaw'reen (Praetorium), and the entire company gathered in opposition to him.

28 וְאִשְׁלַחוּהִי וְאִלְבָּשׁוּהִי כְּלָמִים
דִּיהוּדָיָא:

Then they stripped him, and afterward, clothed him with a robe of scarlet.

29 וְגִדְלוּ פִּלְיָא דְּעוֹזְנָא וְסָמוּ בְּרִשָּׁה
וְקִנְיָא בְּגִמְיָה וּבְרָכוּ עַל בּוֹרְפִיחוּן
קַדְמוּהִי וּמְבוֹחִין הִיוּ בֵּה וְאָמְרִין שְׁלָם
מַלְפָּא דִּיהוּדָיָא:

And they wove a garland of thorny bramble, and placed it upon his head... and a reed in his right hand. Then they knelt upon their knees before him, and they mocked at him by saying, "Sh'lom (peace), King of I'hudho'ye (Jews)!"

30 וְרָקוּ בַּפְּרָצוּפָה וְשִׁקְלוּ קַנְיָא וּמַחֲזִין
הִיוּ לֵה עַל רִשָּׁה:

Then they spit in his face, and taking the reed, they struck him on the head.

31 וְכַד בְּזַחוּ בֵּה אִשְׁלַחוּהִי כְּלָמִים
וְאִלְבָּשׁוּהִי נַחְתּוּהִי וְאוּבְלָוּהִי דְּגִזְדַּקְפָּה:

And having humiliated him, they removed the robe, and clothed him with his own cloak... then lead him away to be hung on the beam.

59 וְשִׁקְלָהּ יוֹסֵף לְפָנָא וּכְרָסָהּ בְּחִצָּא
דְּכִתְנָא נְקִיָּא:

So Yawsef (Joseph) took the body, and wrapped him in clean banding of flax linen.

60 וְסָמָהּ בְּבֵית קְבוּרָא חֲדָתָא דִּילָהּ
דְּנִקְרָא בְּכַאפָּא וְעַגְלוֹ כַּאפָּא רַבְתָּא
אַרְמִיּוֹ עַל תְּרַעָא דְּבֵית קְבוּרָא וְאַזְלוּ:

Then he placed him in a fresh tomb that he owned, which was hollowed out in a rock... and they rolled a large stone, setting it against the opening of the tomb as they left.

61 אֵית הוּי דִּין תַּמָּן מַרְיָם מַגְדָּלִיתָא
וּמַרְיָם אַחֲרַתָּא דִּיתְנָן הוּי לְקוֹבְלָהּ
דְּקְבָרָא:

And in attendance was Mar'yam Majhd'loito (Mary of Magdala) and the other Mar'yam (Mary), who had been sitting across from the tomb.

Tomb is Guarded

62 לְיוֹמָא דִּין דְּמַחֵר דְּאִיתוּהֵי קְתֵר
עֲרוּבָתָא אֲתַפְנְשׁוּ רַבֵּי כְּהָנָא וּפְרִישָׁא
לְיַת פִּילְטוֹס:

But on the next day, which followed that sunset, the Rabbai Koh'ne (Chief Priests) and P'rishe (Pharisees) had assembled before

63 וְאַמְרִין לֵה מָרְן אֲתִדְכֵרְן דְּהוּ
מִטְעִינָא אֲמַר הוּי כְּדֵי דְּמָן קְתֵר
תְּלָתָא יוֹמִין קָאִם אָנָּא:

And they said to him, "Moran (our Lord), we recall about that imposter, that he said when he was alive, that after three days he would resurrect.

64 פְּקוּד הַכִּיל מוֹדְחֵרִין בְּקְבָרָא עֲדִמָּא
לְתַלְתָּא יוֹמִין דְּלִמָּא נְאֻתוֹן תְּלַמִּידוּהֵי
גִּנְגְבוּנְהֵי בְּלִלְיָא וְנִאמְרוֹן לְעִמָּא דְּמָן
בֵּית מִיתָא קָם וְתַרוּא טוֹעֵי אַרְדִּיתָא
בִּישָׂא מִן קְדַמִּיתָא:

Therefore, dispatch watchmen over the tomb throughout the three days, in case his Talmidhe (Disciples) should come to steal him in the

54 קִנְטוּמוֹ דִּין וְדַעֲמָה דְּנִטְרִין הוּי
לְיִשׁוּעַ כְּדֵי חוּ וְזַעַא וְאַלְלִין דְּהוּי דְּחֵלוֹ
טָב וְאַמְרוֹ שְׂרִדְרָאִת הָנָא בְּרַח הוּי
דְּאֵלְהָא:

And the Qentumo (Centurian) and those with him, who were guarding Yeshue (Jesus), as they witnessed the disturbance and things that occurred, they were very afraid and said, "With certainty... this was the Breh Da'loho (Son of God)!"

55 אֵית הוּי דִּין אָף תַּמָּן נְשִׂא סְגִיָּאֲתָא
דְּחִזִּין הוּי מִן רוּחָקָא הֲגִין דְּאִתֵּי הוּי
קְתֵרָה דְּיִשׁוּעַ מִן גְּלִילָא וּמִשְׁמִשׁוֹן הוּי
לֵה:

And present as well, were many women who watched from a distance, who had followed after Yeshue (Jesus) in the G'lilo (Galilee) ...and had ministered to him.

56 דְּחִדָּא מְנַהִין מַרְיָם מַגְדָּלִיתָא וּמַרְיָם
אַמָּה דְּיַעֲקֹב וְדוֹסָא וְאַמְחוּן דְּבִנֵּי
זְבֵדֵי:

Notably, among them... Mar'yam Majhd'loito (Mary of Magdala), Mar'yam (Mary) the mother of Yauquv (James) and Yawsu (Joseph), and the mother of sons of Zavdhai (Zebedee).

Yeshue is Entombed

57 כְּדֵי הוּי דִּין רַמְשָׂא אֲתָא גְבָרָא
עֲתִרָא מִן רַמְתָּא דְּשִׁמְיָה יוֹסֵף דְּאָף הוּי
אַתְתַּלְמֵד הוּי לְיִשׁוּעַ:

And when it was twilight, there came a wealthy man from Rom'tho (Rama), whose name was Yawsef (Joseph) ...who had also been discipled by Yeshue (Jesus).

58 הָנָא קָרַב לְיַת פִּילְטוֹס וְשִׂאֵל פְּגֵרָה
דְּיִשׁוּעַ וּפְקַד פִּילְטוֹס דְּגִתִּיחָב לֵה
פְּגֵרָא:

This man had gone to

Yeshue (Jesus). Therefore

And toward that ninth hour, Yeshue (Jesus) cried out with a strong voice, "Eil Eil L'mono Sh'vaqtoni (God, God! Why am I abandoned)?"
Psa. 22:2 (22:1)

47 אֲנִישִׁין דִּין מִן הַגּוֹן דְּקִימִין הוּי תַּמָּן
כְּדֵי שְׁמַעוּ אֲמְרִין הוּי הָנָא לְאַלְיָא
קְרָא:

But some of them who were standing there, as they listened said, "He is summoning Eliyo (Elijah)!"

48 וּבָהּ בְּשִׁיעָתָא רַחֵט חַד מְנַהִין וְשִׁקְלָהּ
אַסְפּוֹנָא וּמִלְּהָ חֵלָא וְסָמָהּ בְּקִנְיָא
וּמִשְׁקָא הוּי לֵה:

At that moment, one of them hurried, and taking a sponge, filling it with barley vinegar, and putting it on a reed... he offered him a drink.

49 שְׂרַפָּא דִּין אֲמְרִין הוּי שְׁבֹקוּ נְחִיָּא
אַן אֲתָא אֲלֵיָא לְמַפְרָקָה:

But the others said, "Leave him alone... let us see if Eliyo (Elijah) comes to rescue him!"

50 הוּי דִּין יִשׁוּעַ תּוֹב קָעָא בְּקֵלָא רַמָּא
וְשִׁבְק רֹחֵה:

Then Yeshue (Jesus), again, cried out with a strong voice... and released his spirit.

51 וּמַחֲדָא אֲפִי תְרַעָא דְּהִיכְלָא אֲצִטְרִי
לְתֵרִין מִן לַעֲל עֲדִמָּא לְתַחַת וְאַרְעָא
אַתְתַּזְיַעַת וּכַאפָּא אֲצִטְרִי:

And at once the entrance curtains to the Haik'lo (Temple) ripped apart, from the top to the bottom, and the earth was quaking as rocks broke.

52 וּבֵית קְבוּרָא אֲתַפְתַּחוּ וּפְגֵרָא סְגִיָּאֲתָא
דְּקְרִישָׂא דְּשִׁכְיִבִין הוּי קָמוּ:

And the cemetery opened up, and the bodies of many who were righteous, aroused from their sleep.

53 וּנְפִקוּ וּבְתֵר קִנְמַתָּה עֲלוּ לְמִדְיַנְתָּא
קְדִישָׂתָא וְאַתְחִזּוּ לְסְגִיָּאֲתָא:

Then they went out, and after his resurrection, they entered the holy city and were seen by many.

my brothers to go to G'lilo (Galilee), and there they will see me.”

Report by the Officers

11 כד אזלין דין אתו אנשיא מן קסטונגרא הון למדינתא ואמרו לרבי קהנא כל מדים דהון:

But while they were going, certain men from among the Officers had gone into the city, and told the Rabba'i Koh'ne (Chief Priests) everything that had occurred.

12 ואתפנטו עם קטישיא ונסבו מלכא ויהבו כספא לא זעור לקסטונגרא:

And they assembled with the Qa'shishe (Elders), and taking council, gave silver – not a little – to the Officers.

13 ואמרין להון אמרו דתלמידוהי אתו גנבוהי בליליא כד דמפני הון:

And they said to them, “Say that his Talmidhe (Disciples) came and stole him in the night while we slept.

14 ואן אשתמעית דדא קדם הגמונא חנו מפיסין חנו לה ולכוז דלא צפתא עבדין חנו:

And if this is reported before the Governor, we will convince him... so that you will not be troubled by our deed.”

15 הון דין כד נסבו כספא עבדו איך דאלפו אנון ונפקת מלתא דדא בית יהודיא עדימא ליומנא:

So when they had received the silver, they did as they were instructed... and this story went out among the I'hudho'ye (Jews) unto this day.

Sending the Talmidhe

16 תלמידא דין דדעסר אזלו לגלילא לטורא אפא דדעד אנון ישוע:

But the eleven Talmidhe (Disciples) went on to G'lilo (Galilee) ...to a

And from fear, those who were watching were trembling, and they became as if they had died.

5 ענא דין מלאכא ואמר לנשיא אנתין לא תרחלן דדע אנא גיר דלשוע דאודקר בעין אנתין:

Then the Malakho (Angel) reacted by saying to the women, “You need not be afraid, for I know that you are seeking Yeshue (Jesus) who was hung.

6 לא הווא תנו קם לה גיר איפנא דאמר תאנין חנין דופתא דסים הווא כה מרו:

He is not here. He has risen, just as he had said. Come, see the reclining place, wherein Moran (our Lord) had been.

7 וזלין בעגל אמרין לתלמידוהי דקם מן בית מיתא וקא קדם לכוז לגלילא תמן תחזוניהי קא אמרת לכין:

Go swiftly. Tell his Talmidhe (Disciples) that he is risen from the dead, and he is ahead of you in the G'lilo (Galilee) ...there you will see him. Observe, I have told you.”

8 ואזל עגל מן קברא בדהלתא ובחירותא רבתא ודחטן דנאמרן לתלמידוהי:

So they went swiftly from the tomb, in awe and great joy... and they ran that they might tell his Talmidhe (Disciples).

9 והא ישוע פגע בהין ואמר להין שלם לכין חנין דין קרב אהד רגלוהי וסגדין לה:

But observe, Yeshue (Jesus) intercepted them, and said to them, “Sh'lom L'khein (peace to you).” And they approached, grasping his feet and bowing to him.

10 הידין אמר להין ישוע לא תרחלן אלא זלין אמרין לאחי דנאזלו לגלילא ותמן תחזוני:

Thereupon, Yeshue (Jesus) said to them, “Don't be fearful. But go! Tell

night... and the people will say that he arose from the dead, and consequently, the deception will be worse than the first.”

65 אמר להון פילטוס אית לכוז קסטונגרא זלו אזדהרו איפנא דדעין אנתין:

66 הון דין אזלו אזדהרו בקברא וחתמו פאפא הי עם קסטונגרא:

So they went, securing the tomb... and they even sealed the stone, besides having the officers.

Matthew 28 ~ מתי כח

Resurrection of Yeshue

1 ברמשא דין בשבתא דנגה דד בשבא אתת מרים מגדליתא ומרים אחרתא דחזון קברא:

Now, past the twilight of that Shab'tho (Sabbath), at the morning light in the first day of the week (being Sunday morning), Mar'yam Majhd'loito (Mary of Magdala) and the other Mar'yam (Mary) came to view the tomb.

2 והא זועא רבא הווא מלאכא גיר דמריא נחת מן שמיא וקרב עגל כאפא מן תרעא ויתב הווא עליה:

Then, observe, there was a great earthquake as a Malakho D'moryo (Angel of the Lord) descended from Heaven... who approached, and rolled away the stone from the entrance. Then he sat upon it.

3 איתוהי הווא דין חזנה איך ברקא ולבושה חור הווא איך תלגא:

His presence had the look of lightning, and his clothes were bright like snow.

4 ומן דחלתה אתתויעו אילין דנטרין חנו ותו איך מיתא:

mount that Yeshue (Jesus) had indicated.

17 וכד חזאיהי סגדו לה מנהון דין
אתפלגו הון:

And when they saw him, they worshipped him... but some of them were suspicious.

18 וקרב ישוע מלל עמהון ואמר להון
אתיהב לי כל שולטון בשמיא ובארעא
ואיכנא דשדדני אבי משדד אנא לכון:

So Yeshue (Jesus) drew near, speaking with them and saying, "All authority, in heaven and earth, has been given to me... and as the Father had sent me, I am dispatching you.

19 וזלו חכיל תלמדו כלהון עממא
ואעמדו אנון בשם אבא ובקרא ורוחא
דקודשא:

Therefore, go! Disciple all the Au'me (Gentiles), and immerse them by the Name of the Father, the Son, and the Rucho D'qudsho (Holy Spirit).

20 ואלפו אנון דנטרון כל מא
דפקדתכון וקא אנא עמכון אנא
כלהון וימתא עדמא לשולמה העלמא
אמין:

And teach them to be observant of all that I have charged you with... and I will be with you in all your days, unto the finality of the world. Amin (Amen).

End.

Matthew 1

Manifest of M'shicho.....	3
Birth of M'shicho.....	3
Isa. 7:14.....	4

Matthew 2

M'jhushe Visit.....	4
Mic. 5:1 (5:2).....	4
Escape to Metz'rein.....	5
Hos. 11:1.....	5
Slaughter of Children.....	5
Jer. 31:15.....	5
Return from Metz'rein.....	5

Matthew 3

The Immerser.....	5
Isa. 40:3.....	5
Immersion of Yeshue.....	6

Matthew 4

Temptation of Yeshue.....	6
Deu. 8:3.....	6
Psa. 91:11-12.....	7
Deu. 6:16.....	7
Deu. 6:13.....	7
Yeshue in G'lilo.....	7
Isa. 8:23-9:1 (9:1-2).....	7
Summoning Talmidhe.....	7
Ministering to Crowds.....	7

Matthew 5

Mountainside Sermon.....	8
Salt and Light.....	8
Numoso and N'viye.....	8
Concerning Anger.....	9
Exo. 20:13 & Deu. 5:17.....	9
Concerning Adultery.....	9
Exo. 20:14 & Deu. 5:18.....	9
Concerning Divorce.....	9
Deu. 24:1-3.....	9
Concerning Oaths.....	10
Lev. 19:12 & Num. 30:3 (30:2).....	10
Concerning Retaliation.....	10
Exo. 21:24 & Deu. 19:21 & Lev. 24:20.....	10
Love for Enemies.....	10
Lev. 19:18.....	10

Matthew 6

Concerning Charities.....	10
Concerning Prayer.....	11
Concerning Fasting.....	11
Concerning Treasures.....	11
Lamp of Body.....	12
Serving Two Masters.....	12
Personal Needs.....	12

Matthew 7

Judging Others.....	12
Profaning the Holy.....	13
Ask, Search, Knock.....	13
The Narrow Gate.....	13
A Tree and Fruit.....	13
Concerning Deception.....	13
Psa. 6:9 (6:8).....	13
Hearers and Doers.....	14

Matthew 8

Cleansing a Leper.....	14
Centurion's Boy.....	14
House of Shemun.....	15
Isa. 53:4-5.....	15
Followers Discouraged.....	15
Stilling the Storm.....	15
Demons of Godh'roye.....	15

Matthew 9

Healing a Paralytic.....	16
Summoning Mattai.....	16
Hos. 6:6.....	16
Concerning Fasting.....	16
Girl Resurrected.....	17
Healing Two Blind Men.....	17
Healing a Mute.....	17
The Harvest is Great.....	18
Num. 27:17 & 2Ch. 18:16.....	18

Matthew 10

The Twelve Talmidhe.....	18
The Talmidhe Mission.....	18
Future Persecutions.....	19
Whom to Fear.....	19
Not Peace, but a Sword.....	20
Mic. 7:6.....	20
Rewards.....	20

Matthew 11

Messengers of Yucha'non.....	20
Isa. 26:19.....	20
Honoring Yucha'non.....	20
Mal. 3:1.....	21
Unrepentant Cities.....	21
Honoring the Father.....	21

Matthew 12

Plucking on Shab'tho.....	22
Hos. 6:6.....	22
Withered Hand.....	22
Servant of Aloho.....	22
Isa. 42:1-4.....	23
Yeshue and B'eulz'vuv.....	23
Spoiled Fruits.....	23
Sign of Yawnon.....	24
Jon. 2:1 (1:17).....	24

Return of Evil Spirit.....	24
Family of Yeshue.....	24
Matthew 13	
Parable of Sower.....	25
Purpose of Parables.....	25
Isa. 6:9-10.....	25
Parable of Sower Explained.....	25
Parable of Weeds and Grain.....	26
Parable of Mustard Seed.....	26
Psa. 104:12.....	26
Parable of Yeast.....	26
Use of Parables.....	26
Psa. 78:2.....	27
Parable of Weeds Explained.....	27
Dan. 3:6 & Psa. 21:9 (21:10).....	27
Three Parables.....	27
Dan. 3:6 & Psa. 21:9 (21:10).....	27
Treasures New and Old.....	27
Rejecting the Prophet.....	28
Matthew 14	
Death of Yucha'non.....	28
Feeding Five Thousand.....	28
Walking on Water.....	29
Healing in Genesar.....	29
Matthew 15	
Traditions of Elders.....	30
Exo. 20:15 & Deu. 5:16 & Lev. 24:20.....	30
Isa. 29:13.....	30
Things that Defile.....	30
K'naunito Woman's Faith.....	31
Yeshue Heals Many.....	31
Feeding Four Thousand.....	31
Matthew 16	
Demanding a Sign.....	32
Leaven of Teaching.....	32
Ki'fo's Understanding.....	32
Future Fate.....	33
Take his Cross-beam.....	33
Psa. 62:13 (62:12).....	33
Matthew 17	
Transfiguration.....	33
Mal. 3:23-24.....	34
Matthew 18	
True Greatness.....	35
Offending Others.....	35
Lost Sheep.....	36
Reproving Others.....	36
Deu. 19:15.....	36
Forgiveness.....	36
Unforgiving Servant.....	36

Matthew 19

Divorce.....	37
Gen. 1:27.....	37
Gen. 24:24.....	37
Deu. 24:1-3.....	37
Little Children.....	38
Deu. 24:14.....	38

Matthew 20

Vineyard Laborers.....	39
Foretelling his Death.....	39
Request by a Mother.....	40
Two Blind Men.....	40

Matthew 21

Entry to Jerusalem.....	40
Entering the Temple.....	41
Authority Questioned.....	42
Parable of Two Sons.....	42
Proverb of Laborers.....	42

Matthew 22

Proverb of Wedding Feast.....	43
Paying Taxes.....	44
About Resurrection.....	44
Deu. 25:5-7.....	44
Exo. 3:6.....	45
Greatest Commandment.....	45
Deu. 6:5.....	45
Lev. 19:18.....	45
Psa. 110:1.....	45

Matthew 23

Rebuking Sofre and P'rishe.....	45
Lament over Jerusalem.....	47
Psa. 118:26.....	47

Matthew 24

Temple Destruction Foretold.....	47
Signs of the End.....	47
Persecutions Foretold.....	48
Desolating Sacrilege.....	48
Dan. 9:27, 11:31, 12:11.....	48
Coming of Breh D'nosho.....	49
Isa. 13:10.....	49
Dan. 7:13.....	49
Lesson of the Fig Tree.....	49
Necessity for Watchfulness.....	49
Faithful or Unfaithful.....	49

Matthew 25

Ten Bridesmaids.....	50
The King's Talents.....	50
Judgment of Nations.....	51

Matthew 26

Plot to Kill Yeshue.....	52
Anointing at Beith'anyo.....	52

Betrayal by I'hudho.....	53
Petz'cho with Talmidhe.....	53
Last Cup of Petz'cho.....	53
Ki'fo's Denial Foretold.....	54
Zec. 13:7.....	54
Praying at Ged'siman.....	54
Psa. 42:6,12 (42:5,11).....	54
Arrest of Yeshue.....	54
Courtyard of Qayofa.....	55
Dan. 7:13.....	55
Denial by Ki'fo.....	56
Matthew 27	
Going Before Pilate.....	56
Suicide of I'hudho.....	56
Zec. 11:12-13.....	57
Yeshue Examined.....	57
Bar'aba or Yeshue.....	57
Yeshue Sentenced.....	57
Yeshue Mocked.....	58
Yeshue is Hung.....	58
Psa. 22:19 (22:18).....	58
Yeshue Dies.....	58
Psa. 22:2 (22:1).....	59
Yeshue is Entombed.....	59
Tomb is Guarded.....	59
Matthew 28	
Resurrection of Yeshue.....	60
Report by the Officers.....	60
Sending the Talmidhe.....	60